THE
WILLIAM R. PERKINS
LIBRARY
OF
DUKE UNIVERSITY

Rare Books

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
Duke University Libraries

http://www.archive.org/details/destolatvirginit00beve

HADRIANI BEVERLANDI
JUSTINIANÆI
de Stolatæ
VIRGINITATIS
JURE
LUCUBRATIO ACADEMICA.

Nuda recede Venus : non est tuus iste Libellus ;
Tu mihi, tu Pallas Cæsariana veni.

LUGDUNI in BATAVIS,
Typis JOANNIS LINDANI.
cIↃ IↃ C LXXX.

PRÆVARICATORIBUS

Bonam mentem P.

AUCTOR.

Cœperam hæc scribere, sed operis arrepti fasce perspecto tæduit inchoatum, quia actum agere, vel minus etiam agere, quam actum esset, videbar. Nympharum templis destinaveram hæc tropica, nisi ea submergi interdixisset Mattiaca pubes, forsitan putavit omnia mea lepidæ Eutrapeliæ vel rancidulæ saltem urbanitatis aliquid subolere. Sed deceptos se videbunt, qui hucusque Sotadæ prætextatis & pathicissimis Aretini schedulis labra sua lenivere. Nullæ hic nudæ Summœnianæ publico circo devotæ victimæ, nec inter titulos furtim conspatiantes Laides aut Thaides personam suam agunt: verum castissimæ Lucretiæ, vittatæ puellæ, matronæque stolatæ sacro connubii nexu se devinciunt. Falleris Deipnosophista si quid sinistri omineris, aut rabidam ὀρέξιν feceris.

— *Procul hinc, procul inde puella*
Lenonum, & cantus pernoctantis parasiti.

Hæc pauca te latere nolui. Lector, Præfamur & veniam si feriatas affatim tuarum aurium sedes lepido quolibet susurro non permulserim, interimque quid exotici atque forensis rudis locutor offenderim. veniam pro laude.

- - - - *Laudatus abunde*
Non fastiditus si tibi, Lector, ero.

MAGNO INCLYTOQUE

VIRO

DOMINO

D°. ULRICO HUBERO

SENATORIS CLARITUDINE TOGÆQUE PRÆCONIIS CONSPICUO

HADRIANUS BEVERLANT

S. P. D.

Sic fuit in fatis, Vir illuſtris, ut ad majora illuſtrium augurio-rum incrementa natum, per le-gitima anabathra ad honorum inſignia, ſine ullo ambitu, aut ſuffragiorum obſcæna conteſſeratione, adſpirantem, eorum-que labara & hederas obtinentem, non ſolum cothurnatæ exedræ Præſulem umbraticus

componere posses. Non minus laudi fertur, juvenem de palæstra publici examinis reportare suffragia, quam senilem arrogantiam, propriis logis tumescentem, suffenum potius quam facetum aut modestum reputari. Si mutuo conflictu super amore certandum est, tandem beneficium, quod propalare dissimulat ad obedientiam prona teneritudo, diutius detrectare negligentia non passa fuit, ne obsequii gloria illustrem Amplitudinis tuæ auctoritatem demerendi necessitatem subterfugere videretur. Sera gratulatio reprehendi non solet, præsertim si nulla negligentia prætermissa sit. Quapropter culpam deprecantem, quam admittentem, ut compos spei tutus ad inviolabile puteal properare audeam, ne aspernetur comitas tua. Precor ut moram confesso veniæ clementis indultu placatus impertias, ut meæ culpæ defensio potius tibi scripta feratur, quam satisfactio. Cum studia consueta frequentarem & institutione tua lu-

jucida & mellea explicatione propositionibus acri, irrigarer, Libros de Jure Civitatis mihi, cum cæteris commilitonibus, (inter quos umbra & animula mea Nobilissimus Heros D. Gellius à Jongestal, *patriciæ partis prærogativa comitiorum facile princeps) aliisque causarum arcanis devotis inscripsisti. Ne oblivionis æternæ tumulo sordescentem, tantique beneficii immemorem proquiritaret socordia, ex ἀντίδωρα remunerandi in Calendario admonuit otiosa vacatio. Non equidem ut beneficiis tecum, Togate flamen, coruscantibus Curialis purpuræ præconiis præeminens, cum esuriente isto Græculo, qui Augusto sale tinctas exhibens schedulas, paribus mox lepidis identidem retaliatus eclogis demissa in zonam manu chalcos æreolosque inde extrahens, hisce mellitis, ast fucatis emendicatisque verborum globulis obtulerat, ἐ κατὰ τύχιν τὴν σὴν σεβαστὲ, εἰ πλέον εἶχον πλεῖον ἐδίδων, certare instituam; Ve-*

rum ut hoc ſuffitu Lucubrationi meæ decus & auctoritas accedat, & ſpectabilis tui nominis frontiſpicio & Senatoris velis adfixis prætoria mea tutentur. Hoc juvenile laborum præmium audaci voto ei rependi, cujus contubernio me meaque debeo. A genitoribus vitæ à te vivendi ratio. Vita ſine literis mors. *Per te virtutum exempla peto, ampliſſimi ordinis Præſul, à cujus laudum & gloriæ ſplendore præcordia ſua vel æmuli vel zelotypi fœnerari non diffitentur. Tanta erat auditorum tuorum turba, ut unius cathedræ numeroſiſſimos candidatos nec parietes recipere potuiſſent. Ubi materiæ ſterilis argumentum, velut arida ceſpitis macri gleba jejunat, ibi blandientis eloquii melos mellifluo rore mellificabat cuncta, ita ut repentinas explicationes non raucus ploſor, ſed fringultiens fautor baſiis exciperet. Gravia maturè, profunda ſolidè, dubia conſtanter, argumenta diſputatoriè, quædam ſeverè, quædam*

dam blandè, cuncta moraliter impertiebaris. Certè non facile à multorum annorum memoria tantam rationem & intelligentiam cujusque disciplinæ cum elegantiori eruditione & disciplina conjunctam stupuit & Pallas & Themis. Quid multis omnia decora & insignia, quibus Academiæ dignitas, & Senatus auctoritas eminere possent, precariis adornarem elogiis? Viri talis ac tanti mores, merita, & virtutes crebris affatis commemorare frustra nitor?

Non mihi subtilem calamum si cedat Apelles,
Quæ tibi sunt dotes, posse notare putem.

Phaleratis itaque parcam urbanitatis leporibus, ne maximi viri famæ apicem, omnes omnium nationum rivales in admirationem sui convertentem, æternitati devotum titionibus enervis mortuisque depingens glossariis, insani & inficeti brabeum reportasse videar.

Lectitandis Digressionibus tuis voluptuosam impendimus patientiam. Macte industria, custos legum severissime, ut tandem consummatissimis lucubrationibus tuis fœdissima torpescentium Dupondiorum barbaries dissipetur. Stagnantis cordis amurcam, internecioni damnatam non aniles Sophistarum nugæ, non inficetiarum tumor, non vanissimus sententiarum strepitus, non macra definitionum divisionumque ossilegia perennem mastum reddidere, sed in acroasi stupenda togæ verba, veteri facundiæ adæquata, venustioris eloquentiæ nitore præfulgida, prodigioso Oratorum, Poëtarum & Historicorum laserpitio, cujus maspeto undique campus noster Elysius, hortique pensiles vigent, ferruminata & aures & animos, oculos & corda rapiebant. Institutionum & Pandectarum indices, custos legum severissime, nudius septimus propinasti, utinam eas elucubratas, & humanioribus

po-

politioris amœnitatis digreſſionibus perpolitas liguriendi copiam dares, tum utriuſque ſtudii genium & pondus ſuum conciperent refertiſſimæ Veterum Juriſperitorum regulæ, & nos, diſſipata caligine, quæſitam in umbra & otio juriſprudentiam exercitatione Hymettii mellis Attica confirmaremus. Nuper docendi, togatæ militiæ Princeps, & ſcribendi labore alternans nomen indelebile obtinuiſti, nunc dulce præſidium reis & intricatis clientibus ſolamen affabile, decernendi, reſcribendi, edicendi & ſuadendi affabilitate & auctoritate, pro æterno Reipublicæ emolumento excubans Patricio honore decoraſti familiam: Σπάρταν, quæ prius tibi obtigit, noli deſerere, ſed ſepoſitis rabularum libellis ad amœniora ſubinde mellimela confugito. Satis ad dandas vires in Romanum puteal is poteſt, cujus abortus oculos aureſque noſtras morati hucuſque ſunt: tum conſtans ſapientum ſententia in-

nu-

numeris per æviternum vitæ curriculum laudibus te ornabit, merita non alia, post fata, pollicebitur, quam quæ eminentem ambiunt & prensant virtutem. Certe justa parentis præmia deberi forti & mimime degeneri Filio nunquam non affirmabit consona Procerum vox. Quod superest Deum posco, ut filius patris hederas consequatur, & Huberi titulis ampliatus, scribendi rubiginem summovere haud formidet. Te incolumem diutissime foveat & conservet Deus Opt. Max. & si longiorem vitæ usuram cælestis mihi nutus largiatur, majorem observantiæ meæ obsidem, grati animi pignus & laboris tui messem polliceor, si cedas ut farre litem. Hagæ Comitum clɔ lɔ cIXXIX. *a. d.* XVIII. *Quintil.*

HA-

HADRIANI BEVERLANDI JUSTINIANÆI de Stolatæ VIRGINITATIS *JURE* LUCUBRATIO ACADEMICA.

NOndum omnis raucæ cortis ales erexerat pennas, nondum in media aqua omne squammigerum genus comparem suum noverat, nondum omnis canis, cum cane nexa, hæserat adulterio, nondum cunctus animalium grex pressulum truserat, cum Protoparens obliquo collo ad delicatulas hinnientium voculas tentaret adhinnire. Pace tua liceat dixisse, prima omnium mulier pudicitiam perdidisti. Hæc ergo quum virum decepisset, non contenta scintillas rami virga

ga & mali liquore esse sopitas, sed Paradiso extorris, *pellitaque metallo data* ærumnas prosequens crinibus, & nudatum pectus in conspectu Creatoris plangens, extra Hesperidum hortos etiam prosecuta est pœnæ servum. Adsidebat ægræ fidissimus maritus, simulque & lacrymas commodabat lugenti, donec vitio gentis humanæ nota consolatione humanæ satietati satisfaceret. Licet legitimum thorum per modum pœnæ largitus esset Creator, tamen nulla nascitur Evæ neptis tam pudica, quæ non ex asse ad profunditatem interfeminii hæres, peregrina libidine usque ad furorem avertetur. Recentem cicatricem rescidere multæ, quarum nomina, in Genealogicis monstrosa, caliginosa nocte premit vates Sacer. Ne tragœdias veteres curem, aut nomina seculis nota in partes citem, religiosa fide totum mortalium cœtum ad testimonia proquiritare haud erubesco;

Tertull. de Pallio.

Lege Libellum de Peccato Originali.

Leget si Vinus & Charites velint, libros de Prostibulis Veterum.

Juvenal.

Nam quis
Peccandi finem posuit sibi, quando recepit,

Ejec-

Ejectum semel attrita de fronte pudorem?

Gannientes neptes ac sorores, ut majoribus cruciatuum pœnis obnoxiæ, ita & huic tristitiæ duplici dulcedinis usura succurrit Siren. Quapropter scabie & porrigine illa, ultra belluarum rabiem furiante, gravatæ ad vitiorum sarcinas fortiores sunt viris. Jacet prostrata ante ϛ κλινοπάλης crypta libidinibus evigorata pubes, prius rogare, quam sollicitari, crebrius petere quam peti. *Reminiscere decantatissimi illius* Credo *apud Satyricum.*

- *Casta est quam nemo rogavit,* *Ovid.*
Aut si rusticitas non vetat, ipsa rogat.
Tanquam fas non sit, tanquam sit turpe negare,
Tanquam non liceat, nulla puella negat.

Quicquid agunt, cogitant, coquunt, somniant, aut precantur, tendit omne ad efferatam libidinem, ab Eva concitatam, haud tralatitia voluptate sedandam. Hinc dura amant brachia, validos lacertos, planos humeros, patulas manus ac bilibres testes, ingens pondus, validasque depereunt concussio-

Petron. siones. *Quo enim spectant flexæ pectine comæ? quo facies medicamine attrita & oculorum quoque mobilis petulantia? quò incessus tute compositus: quo vestigia pedum extra mensuram aberrantia, nisi quod formam prostituunt ut vendant.* Sive quod humanius est, commodant, ut beneficium accipiant. Prodiga rerum luxurie equidem periclitantur delicatulæ, saltus & insulam tenera fert cervix uno lino decies sestertium inseritur, sed animum nunc huc, nunc illuc dividunt, nec quicquam aliud in hac ambitione captant, nisi tantum ne esurirent. Nuces facile relinquunt, ut Æglis citrea, Arethusæ limonia, Hesperthusæ aurantia, de quibus Hieroglyphicorum ignari hucusque ingeniose litigarunt, comedere possint. Sicut muta animalia cibo inescantur, sic puellæ non caperentur spe, nisi quasdam insidias oculis fecerint, nisi tanquam piscatores, eam imposuerint hamis escam, quam scierint appetituros esse pisciculos. Spes quoque suas superbiæ donant, deinde quum ad vota pro-

properant sibi adhuc nascentibus induunt meretricium fractumque habitum. Libidinosa palpitante corde puella (pene nomen adjeci) solet venire in templum & properare ad aras! quibus gemitibus, proh fides! quibus nutibus marcidisque, pupillas invertentibus, oculis, nec non semiadapertulo pectore juventutis florem inquinat! prurioſa apud Christianos discedit. Gentilium catablepæ non in lupanaribus, sed in spurcorum Deorum delubris & cristam Sacerdoti, & lumbos Initiato præbet.

Nam quo non prostat fœmina templo!

In Cereris sacris, castissimis alioquin, meretrices, umbellis probra tegentes, obtutu Religionis prostituebant pudicitiam:

Paucæ adeo Cereris vittas contingere dignæ.

Sacerdotes muliebrem naturam exhibebant testibus Theodoreto & Athenæo, si fides Tertulliano ac Pierio virilis membri imaginem in his orgiis celari cognoscemus. Eleusinia hæc

non caruisse nefariarum libidinum suspicione indicat Gregorius Nazianzenus. Bonæ Deæ Sacra solis mulieribus devota (viri & quicquid omnino masculum, etiam mures opici æde exterminabantur) precario pertudit muto tentus, & hanc pudicitiæ Deam longis seminis siphonibus implevit muliebris cubus. Oscilla ex floribus compacta arboribus suspendebant, phallos collo, fascinos pectori affigebant. Simulachris Deorum, hominum statuis, pudendorum imaginibus, in delubris & triviis obviis, vulnera infligebant muccida.

Prudent. contra Symmachum.

Ecce Deum in numero formatus & æneus adstat
Turpiter adfixo pudeat quem visere ramo.

Ita antiquus libidinis impostor, primo rem interdictam persuasit fore licitam, (punita libidine glisci magis magisque Veneris auctoritas), mortales itaque (cum legitimum thorum per modum pœnæ largitus esset Deus) ad incestas nefariasque commixtiones per-

perduxit, mox natos sibi mactari voluit. Quin statuam ejus sarriri sub Hirci simulachro persuadebat Psalm. 16. 4.

Talia secreta coluerunt orgia tæda Juvenal.
Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotytto.

Arborem, in virilem formam dedolatam exasciatamque, ex ficu apud Theocritum factam, eique haud inconcinnum florem adsutum, pede mero nudisque inguinibus veneratæ sunt.

Cingit inaurata penem tibi sancte coronam.
Hunc pathicæ summi numinis instar habent.

Ab ejus smerdalea trabe fodebantur, & novæ nuptæ Mutinum inequitabant, quæ latius in nupto opere caste prosecutus sum, ibique Baalpehorem Moabitarum eundem esse ac Mutinum Romanorum ex ipsa elicitur historia.

Nec fuge Niliginæ Memphitica templa juvencæ
Multas illa facit, quod fuit ipsa Jovi.

Mulieris Barathrum fundi nostri calamitatem primam, Judæis & Gentilibus minime ignotam cognosces. Fuit

Eccles. 7. §. 27. ab initio omnis mali vipera mulier, eritque ad finem mundi. Deus juſſit Deut. 12, 7. 8. uxorem, quæ ad idololatriam ſpecioſi cultus obtentu hominem pelliceret, morte piari, ejuſque Deo immolari præcepit. Plurimæ ingenito placitoque ſcelere pollutæ infanda probroſaque ediderunt, quæ ut hic aliena, ita & intacta relinquam, ut tutam ſilentii mercedem potius, quam fatale lubrici ſtyli odium ſectari cenſear. Nec vacat pſoram fricando cum ventis litigare, ut Theologus & Jurisperitus, qui ſententiarum congerie ex corpore Civili & Canonico deprompta, *Mortem* omnibus communem eſſe,

Rem nulli obſcuram, noſtræ nec vocis egentem,

improbo labore acrique motu probare ſatagunt: prodigi foret otii, rem longæva jam ſeculorum præſcriptione confirmatam, claſſicorum auctorum calculo approbatam, argumentorum tumore exaggerare. Ita tamen ut Mulierem, libidinem ipſam in ſepulchro prurientem etiamnum exarſuram, ſi fer-

ferrum videret, facile confidam. Et quis juſta non indignatione in muliebrem levitatem jactaret opprobria? Ne me putes ultionis cauſa hanc provinciam adortum, facilitate tenuioris ſexus, Evæ urtica ferruminati magis commoveor, quam injuria mea. Ut ſcias verum eſſe, quod dico, ecce (pace veſtra, ſalvum ſit quod tango) periclitantium Advocatus iram etiam oſculo finio.

Optabam certe recipi; ſum nempe receptus
Oſcula ferre, tuli: proximus ipſe fui.
Implicuit ſuos circum mea colla lacertos
Et quæ me perdunt, oſcula mille dedit.
Quas mihi blanditias, quam dulcia verba parabat!
Oſcula (Dii magni!) qualia quotque dabat!

Ex oſculo pendent & occurſantis linguæ illiſu adhærent & matronæ & matresfamilias, pupæ & virgines. Si tamen crudelem fucatamque Tiſiphonem, quæ urbanitatem totiens iteratam vi-

braſſet, nunc ardentem & tormentis amantis gaudentem, libidinoſo morſu fratris humectantem linguam cruentantem deſideres, arrige aures ad Baſium VIII Joannis Secundi.

Quis te furor, Neæra
Inepta, quis jubebat
Sic involare noſtram
Sic vellicare linguam
Ferociente morſu
An quas tot unus ab te
Pectus per omne geſto
Penetrabileis ſagittas
Parum videntur? iſtis
Ni dentibis protervis
Exerceas nefandum
Membrum nefas in illud,
Quo ſæpe ſole primo,
Quo ſæpe ſole ſero,
Quo per dieſque longas
Nocteſque amarulentulas
Laudes tuas canebam!

§. 11. Veſtales inter primas honeſtæ, tam notæ pudicitiæ, ut Triumphales & Magiſtratus, quin & vicinarum quoque gentium matronas ad ſuarum ſpecta-

taculum evocarent. Has Veſtæ devotas non potuerunt ab igne abducere Principes viri, non Martis alumni: Antiſtites ultimo repulſi abierunt. Pura, vera & tota harum virginitas nihil magis timebat, quam ſeipſam, fœminatum oculos pati non poterat. Sed Romanos gentium domitores, qui ad extremam uſque Thulen auſi faſces porrexiſſe, Veſtam Rheam Sylviam peperiſſe quis credet? Mater Numæ, qui & Ægeriæ ſororis ſuæ automata per cloſtellum mirabatur, inter Veſtæ miniſteria virginitatem amiſit. Ut conſtaret ratiocinio noſtro fides, Corneliam, Coproniam, Septiliam, Æmiliam, Opimiam, Floroniam, Ocellatam, Uranillam exorarunt inceſtuoſi ſacrilegi, ut inſcenſo grabatulo ſuper commendatam bonitatem ſederent, ſpiſſarentque officium perdite. oſcillatione paucæ, fricatione illuſæ plurimæ, quibus virginitatis onus grave & miſerum fuit, uſque dum laſſis animis & marcidis artubus, defatigatas collatinus proderet uterus.

- - Facilis descensus Averni,
Sed revocare gradum superasque evadere ad auras
Hoc opus hic labor est!

Vittata sacerdos vivo sanguine terram subire haud recusat, modo incesto concubitu se suamque Vestam polluere valeat. Ut in Eleusiniis Canophoræ verenda, ita tenui velamine tectum Palladis virginal Vestales non Metello nec Chariclæ, sed castis aperiebant puellis.

Statius l. 2. Theb. Lucan. l. 9. *Pervigilemque focis ignem longæva Sacerdos*
Nutrit, arcanum non inspectura pudorem.

Sacra arcebantur aspectu, ut plus veneris ineset, interim Mutini fascinum colebant. Plin. l. 28. c. 4. Sed quæ quantaque castitas! cum Deorum incesta, adulteria aliaque sine æmulo complexus in Theatro exhibitos prona libidine marcidis contemplarentur oculis! Nec istud Dii hominesque patiantur, Cotyttus exclamat, ut vos tam turpi exitu vitam finiatis. Castas voluit quasdam, ut post fata & statuto judicii tempore

pore harum virginitatem ipſe delibaret ſpurcitiæ auctor. Genua perſeverantium amplectitur, ne morientes Mutini opem implorarent. Palladis inextinguibilem ſervant ignem, quaſi auſpicium ignis æterni, quod cum Cotytto ſint ſubituræ. *Gentiles*, inquit ad Uxorem Tertullianus, *Sathanæ ſuo, & virginitatis & viduitatis ſacerdotia perferunt. Romæ quidem, quæ illius ignis inextinguibilis imaginem tranctant, auſpicia pœnæ ſuæ cum ipſo dracone curantes, de virginitate cenſentur.*

Intraverunt lodicis & grabati ſpondam quam plures, ut remedium antiquæ ſcabiei ſine religione à viris acciperent. Ne itaque ſacraria ſacerdos virginitate exuta, viva defoderetur in ſceleratam humum, placuit ſine interpellatione virginem xxx annorum juſtis nuptiis ſibi opitulari decere. Quid autem, non commune eſt, quod natura optimum videtur? nulla invita audit, quum cogitur aut cibum ſumere aut vivere. Itaque puella tenera, antequam de pudicitiæ vel labis hujus in-

genitæ suspicio evidens esse poterat, Vestæ mancipata, passa est tandem frangi pertinaciam suam.

Prudent. L. 2.

Ac primum parvæ teneris capiuntur in annis
Ante voluntatis propriæ quam libera serta.
Iusta maritandi condemnet vincula sexus.
Nubit anus veterata, sacro perfuncta labore.

Nec minus avide virgo senectam fastidit virginitatem, & flammas Vestæ fallit, ut emeritas rugas ad fulcra jugalia transferret, inque gelido lecto tepescere disceret tuta, quam Priapi victimæ Quartilla & Pannychis, quas huic petulantiæ non sufficere putabat Encolpius apud nequitiæ Arbitrum. *Puella satis bella, & quæ non plus quam septem annos habere videbatur, adeoque nec ejus ætatis, ut muliebris patientiæ legem posset accipere. Ita? inquit Quartilla; minor est ista quam ego fui, quum primum virum passa sum? Junonem meam iratam habeam, si unquam me meminerim*

nerim virginem fuisse. nam & infans, cum paribus inquinata sum, & subinde prodeuntibus annis, majoribus me pueris applicui, donec ad hanc ætatem perveni.

§. 111. Ad summam, Recutitorum filiæ, & Grajorum juvencæ & Trojuginarum pupæ & Christianorum puellæ stagnantis liquoris amurcam, ut pruritus innatus suffocaretur, vel ut venusta noxiosissimæ carnis primordia mensam stiparent, movere & stimulare cœperunt.

Cum genus humanum solis errabat in agris Ovidius L. 2. Art.
Jamque diu nulli cognitus alter erat.
Blanda truces animos fertur molliisse voluptas
Constiterant uno fœmina virque loco.
Quid facerent, ipsi nullo didicere magistro,
Arte Venus nulla dulce peregit opus.

Jove nondum barbato, multiplicatis necdum hominibus, cum magis inexperta simplicitate stupida, quam malæ æruginis punitæque Veneris nescia virginum corona possideret virginitatem vel

vel caſtum ſervaret cubile matronarum chorus adulteria videntur fuiſſe ignota. Cum tamen magis ignoratione vitiorum, quam cognitione virtutum, (ipſa Aſtræa aut Saturno regnantibus jam caſtarum decreſcebat numerus) nudam ſimplicitatem colerent, quis inficias iret, tempus hoc per decem luſtra ſine probro & ſcelere fuiſſe conſpicuum? Juvenalem illudit Naſo

Vix ego Saturno quemquam regnare videbam
Cujus non animo dulcia furta forent.

Ruſticam hanc pietatem nec ipſe Saturnus coluit teſte Prudentio. Ante Sephiram & Helenam alienum lectum concutere, & alterius amicam ſubagitare non jus ſed depravatum cacoethes ſinebat.

Propert. l. 2. El. 32. *Tu prius & fluctus poteris ſiccare marinos*
Quam facere ut noſtræ nolint peccare puellæ.

Palluit præ amore Caini proſapia, quæ hamis blandientibus convellebat ſobolem Sethi repugnantem. Sethidæ obliti juris divini maleſuadum cum im-

improbissimis sacrilegis contubernium fecere. Nec deformes & infacundæ pupæ castis videbantur, conciliante gratiam subinde dæmone, donec diluvio expiaretur nefarium incestuosumque scelus. Tandem Socratica fide Sodomam pollutam cælestis absorpsit ignis. Proinde bonam mentem prosperamque valetudinem opto cuidam Justitiæ Antistiti, cui curruca Justinianus noster pœnas dat, quasi incautius sibi os vapulasset, cum ante leges scriptas nullam inter legitimam & naturalem sobolem fuisse differentiam statueret. Antequam in civitatulam coiisset prisca mortalium gens, vagam exercuit libidinem si Marco Tullio fides. Quippe aliter tunc cælo recenti & orbe novo vivebant homines, quam post cataclysmum.

Et Venus in sylvis jungebat corpora amantum,
Conciliabat enim vel mutua quamque Cupido.

Adami familia & Noachi societas proculdubio se non polluit vulgivaga

Ve-

Venere, tandem ſua uxore frui & Patriarcharum pacatus & religioſus ordo indicabat. Paſſim amare & non ſignare linea alba ab typum Soſpitatoris, libidinis incentorem contrituri, moribus illis nefas habebatur. Iactis mundi primordiis Caanitas, aliaſque efferatas gentes ſub tegmine patulæ fagi vel quercus in ſilvis & tugiriolis, cum ſilveſtrem thorum marito, glandem ructanti, frondibus & culmo ſterneret montana, ferarum more extra legitimos familiæ terminos proſapiæque pomeria vagaſſe nos docet Lucretius.

Volgivagam vitam tractabant more ferarum
Nec commune bonum poterat ſpectare, nec ullis
Moribus inter ſe ſcibant nec legibus uti.
Hinc violenta viri vis & impenſa libido.

Ne in ſuffragia Poëtarum furentis animi vaticinatione de ſeculo argenteo, prodigia multa fingentium citem παρέγχα, religioſa ſub teſtibus Sacri Codicis fide procederem, niſi §. 111. de

Pec-

Peccato Originali hanc paleſtram inchoaſſem.

O quantus tunc illis mentibus ardor
Concubitus!

Hæc veſti contubernium, altera meretricium faciebat, hæc jacebat in ſervi complexibus, alteram intempeſtiva occupaverat cupido §. x.

Nam quis concubitus Veneris, quis gaudia neſcit.

§. IV. Nulla vox eſt quæ ingenitum nefas virginum & placitam ſcabiem fœminarum poſſit comprehendere, quicquid dixero, minus erit. Nam licet immundum animal, libidinoſam creaturam, ſordidiſſimam libidine perdita conlectam fatear, accendo deſiderium æſtuantis pupæ. Ita enim ſordibus calent, & libidinem concitant, ut in extrema plebe quærant quod diligant. *Nec hoc Dii ſinant*, ingenti verborum volubilitate inſurgit Chryſis, *ut amplexus meos in crucem mittam. Viderint matronæ, quæ flagellorum veſtigia oſculantur: ego, etiamſi ancilla ſum, nunquam tamen niſi in Equeſtribus*

tribus sedeo. Sceleſta fides eſt virginaria probrum nulla recuſat, ſtupro libera ſtupro ingenua, ſua quoque confeſſione digna devirginatione. viroſæ omnes virgines, ſive puræ & ignotæ, ſive impuræ & famoſæ intactum ab omni crimine virginal vix per duo luſtra cuſtodiunt, adultæ omnes opertis oculis bona ſua drauco commodant, alté ſuccinctæ criſtam præbent prætextatis, ſciſcitantes utrum in cavernam redire velint unde progreſſi ſunt.

Virgil. 6. Eccl. *Ah! virgo infelix, quæ te dementia cepit?*

Derident ſolitudinem adoleſcentum, cujus anni ad teſſeram venerant, & ſi nactæ ſint maritos, drudos aſſumunt, ſatius uno oculo, quam uno viro contentæ calent. Matrona & Mater familias unius adulterio tam facile ſorduiſſe conſtat, quaſi matrimonium eſſet. Uxoris genius (ne me manifeſtis contumeliis à coſmetis verberatum tandem per quaſillarias juberent catomis objurgari ſacrilegæ) magis

magis *vexorem*, quam *uxorem* promittit, dum minimum libidine peccantibus jurgia glisçunt in infinitum.

Semper habet lites alternaque jurgia lectus — *Juvenalis in Satyra celebrieri.*
In quo nupta jacet.
Si nocte maritus
Adversus jacuit, periit libraria &c.
Ardeat ipsa licet, tormentis gaudet amantis. — *Hanc Gallia.*
Uberibus semper lacrymis, semperquè paratis — *Dos uxoriæ lites Erasm. ch. 4. cent. 2. Prov. 35.*
In stationesua.
- Tu credis amorem,
Tu tibi tunc curruca places fletumque labellis
Exsorbes.
Intollerabilius nihil est, quam fœmina dives.
Cedunt Grammatici, vincuntur rhetores, omnis
Turba tacet, nec Causidicus, nec præco loquatur,
Altera nec mulier: verborum tanta cadit vis,
Tot pariter pelves & tintinnabula dicas
Pulsari -

Fœmina dicitur à femine vel femore, quoniam in Venerem magis pronæ sunt quam verni passeres. Sedem omnis amoris in femoribus invenerant implicitæ Medicorum filiorum manus.
Sat.6,422. Adligata mutuo ambitu corpora, haud tralatitiæ Veneris fomites è lumbis & femoribus vibrantur. Hinc Ovidius

Culpantis cupiam sustinuisse femur,
Lascivum femori supposuitque femur.

Audi Juvenalem nostrum, & exstinctum exoletorum caput facile reviviscet.

Ac summum dominæ femur exclamare coegit.

Apulejus *interfeminium* dixit. Ita Bacchum ex femore Jovis natum fingunt poëtæ. hinc *femur* pro mulieribus Num. v. 21. & *denudare femur* Judith. IX. 2. Verum lubentius cristam clamosam poppysmate illudi, quam femora & lumbos intorto verbere, aut agili arte & manu docta percurri flagitarent gallinaceæ salacitatis alumnæ.

Et

Et lateri dabit in vires alimenta voluptas.

Nisi, conciliante misericordiam favore, potius à feo, unde fetus & fecundus cum Scaligero, qui musica & pulchrarum venustate tortus peribat, vel à φῦμα propago: quia fœmina ad rem nullam utilis, nisi ut proletaria prolifico semine sobolem concipiat, ferat & producat. C. 79. de Ling. Lat. L. 2. c. Iud. l. 14. D. de Ædil. Edict.

Ut propagando possint procudere secla Lucret.
Nascitur ad partum mulier prolemque futuram. Claud. Horat. 4. Od. 5. Val. Max. L. 2. c. 9.
Lætantur simili prole puerperæ. Lact. 6, 23.

Fœminas antiqui Viras appellabant unde virgines & viragines teste Festo. Ita Adamus uxorem *viram*, quod Symmachus ἀνδρίδα interpretatur, indigitabat, quia à viro sumpta erat vira sive virago: hinc apud Festum *viræ Querquetulanæ*. puella illa vocatur, virgo hæc, illa nomen viraginis tenet: mox ubi anni ante cellam venerint, viræ vocantur, & pupæ nomen perit. tandem matronæ & matresfamilias audiunt, nec diu tamen pudicitiæ indul- Hinc Vrouw.

gent, sed veritæ ne inultæ uteri rabie suffocarentur aquarium conducunt: & si libidinis suæ solum vertant palmario virginis decorantur umbraculo. Virgilius

Lege Salvianum L. 7. de Providen.

Georg. 3. *Nec moritura super crudeli funere virgo.*

& Terentius,

in Adelph. *Puer natus, nihil habet virgo.*

Pasiphaen, quæ tres sustulerat liberos, virginem vocat Maro,

Eccl. 6. *Ah virgo infelix tu nunc in montibus eras.*

Varro L. 11. cx. RR. *In Illyrico virgines ibi appellant nonnunquam viginti annorum: quibus mos eorum non denegavit, ut ante tempus nuptiarum succumberent, quibus vellent; & incomitatis vagari liceret, & filios habere.* apud Horatium:

L. 3. Od. 14. *Puellæ virum expertæ.*

Virgo παρθένος plerumque tamen opponitur mulieri, quæ virum passa fuit. ut in *L.* 11. §. *si quis virginem de act. empt. L.* 24. §. *mulierem. de Ædil. Edict. L.* 15. §. *si quis virginem. D. de Injur. L.* 61 *. L.* 53. *D. Ritu Nupt.* Lucilius apud Nonium. *Virgo sum, non didici verba nupta dicere.*

Vir-

Virgo denotat viri potentem. Virgilius

Audetque viris concurrere virgo.

Alias homuncula castæ virginis honore fruitur, donec nuptiis conglutinata matronæ decore radiis mariti coruscat. Eleganter Ulpianus: *Mulier ita acta, ut mulier fieri non possit, sanam non videri constat.* & Terentius: *Vereor ne me absente mulier corrupta sit.* Mulier itidem opponitur virgini. Ita apud Vopiscum Proculus: *Centum virgines cepi, omnes intra dies quindecim mulieres reddidi.* Neque aliter apud Theocritum noviter deflorata

Παρθένος ἔνθα βέβηκα, γυνὴ δ' εἰς οἶκον ἀφέρπω.

ita Cicero irrisus, quod sexagenarius virginem Pompiliam duxisset, reposuit curiosis zelotypis, *cras mulier erit*, teste Fabio. Ob noxiosissimum virginalis & fœminalis membri barathrum, pannosis scortis tremendum, viras mares læsos & mutilatos, seu occasionatos & imperfectos vocat Stagiryta:

Τὸ γὰρ θῆλυ ὥσπερ ἄπηρες ἔστιν ἄρρεν πεπηρωμένον. λέγεται ὑπὸ φυσικῶν ἀνδρῶν ἄλλο ἕτερον εἶναι

Virgo pro imminuta Cæsari L. 5.

L. 14. §. 7. D. Ædil. Edict.

L. 6. c. 4.

L. 2. c. 3. de Gen. Anim. & c. 33.

ἓναγ ϑῆλυ ἢ ἀτελὲς ἄῤῥεν. Ne fileret fine fabulis hiſtoria, quædam in prodigioſum fœminarum genus jactare cœperunt homines. Saginatum porrigine corpus, invidioſa proditione detexit ſpiſſim ingens pondus. expugnatâ interiori urigine naturâ, in marem mollior ſexus mutatur, nunquam hircoſus mas in delicatulam fœmellam truditur, quia natura ſemper expetit dignius, & indigniori reſiſtit. Mulier quædam in Luſitania tam noti erat ſexus, ut nec mater nec obſtetrix de virginitate dubitarent. Cæterum vix menſtrua purpuream manaverant per ſemitam, ubi priapum emittunt, clariorem ſtellis extra lunam fulgentibus: Jam menti, jam cervicis, jam crurum lanugo virorum hirſuta brachia exſtinxerat, & Emanuelis juſto nomine docorata, togam aſſumpſit, indeque in Indiam profecta, tandem locuples reverſa, uxorem duxit, liberoſque ſuſtulit. Amatus Luſitanus, Baptiſta Fulgoſius, Pontanus & Kornmannus pariter ac Tiraquellus exemplorum pu-

Mulier imperfectus mas.

L. Connub. p. 1. G. 1. n. 100.

publici ſaporis guſtu mirifice nos inundant. Ne plus æquo exhorreſcant Punici, aliqua inveniemus blandimenta, naturali veritate exſurgentia apud Beverovicium. De Heraide, quæ marito peregre abſente in virilem ſexum mutata fuit legere poſſumus Rhodomanum Diodori Siculi interpretem. Futiliter in his exercitationibus Doctores peccant, qui Mulierem hominem eſſe negant. Ecaſtor ſi hominem ab humo deducent Etymologici, non erit homo, ſed carnea creatura, ſi finem reſpicias erit homuncio vel potius homula, dum æque in pulverem vertitur ejus cadaver, ac ex argilla & luto primitus efformatum viri corpus. Sigilatim mortales ambo, uterque moribundis membris, ita tamen ut, ſi mulier virilis umbræ ſit ſimulachrum, viri ectypon non poſſit non luti eſſe figmentum. κατ' ἐξοχὴν de viro uſurpant hanc vocem literarum amatores, ut videantur illæ quoque infra virilem Majeſtatem poſitæ. apud Æſchinem, ἀνδρωπος γυνὴ. & Plautum.

Legeſedes Voſſium de Idololat. L. 3. c. 48.

Ita Gen. 8. §. 24. & Matth. 19, 10.

Plaut. cift. 4, 2, 52. Lact. L. 2. c. 12.

Cicero 66, Epist. 18. Apul. Flor. L. ult. C. comm. de manum. Quintil. L. 6, 3.

Mi homo, & mea mulier, vos saluto. Justinianus: *Hominibus etenim uxores habentibus, concubinas vel libertas, vel ancillas habere, nec antiqua jura nec nostra concedunt.* Arnobius: *Beneficia patris munerandis & fœminis hominibusque portabant. O fabulam sexui inimicam semper atque infestam masculino! in qua secus viriles non solum homines ponunt, sed virgines etiam fiunt exmammares.* Hinc *boni*, quin & *optimi hominis* hedera gloriantur mariti, apud Ciceronem. in malam partem Gallis *bon homme*, Italis *Cornuto becco contento.* Si lecti sui contumeliam vectigalem habeat curruca, tum mulier hominis honorem potius sibi vindicaret, ut apud Satyriographum adultera, quæ in servi complexibus diu multumque inequitaverat:

Juv. S. 6.

- *homo sum. Nihil est audacius illis*
Deprensis, iram atque animos à crimine sumunt.

Gajus JC^tus in L. CLII. D. V.S. hominis appellatione tam fœminam quam masculum contineri non dubitat. Maro

O

O quam te memorem virgo! namque haud tibi vultus Mortalis, Nec vox hominem sonat. O Dea certe. L. 1. Æneid.

Apulejus: *Votivis nuptiis hominem te jungemus homini.* L. 5. Clemens Alexandrinus: Κοινὸν ἔν τἄνομα ἀνδράσι, καὶ γυναιξὶν ὁ ἄνθρωπος, ταύτῃ μοὶ δοκοῦσιν οἱ ἀττικοὶ παιδάριον ὀθνείως καὶ μόνον τὸ ἄρρεν, ἀλλα καὶ τὸ θῆλυ κεκλήκεναι· εἶπω πιθὸς καταφαίνεται κωμικὸς ἐν ῥαπεζομένῃ Μέναν δρος, ἀδέπως λέγων τὰ μὲν θυγάτριον, πάνυ γὰρ ὀθνεῖ τῇ Φύσει φιλάνθρωπον τὸ παιδάριον σφόδρα. ὁ ἄνθρωπος in fœminam cadit apud Demosthenem in oratione contra Neæram. Plautus Cistellaria. *Metus utrobique me agitat, illos hominis miseræ miseret.* Cicero in Cluentia: *Cujus ea stultitia est, ut eam nemo hominem; ea vis, ut nemo fœminam; ea crudelitas, ut nemo matrem appellare possit.* ac ne ab hoc quidem verbo tam honorifico abstinuit D. Esaias si Drusio standum c. XLIV, §. 8. *secundum decus hominis.* Hæc ut agminatim congero, hæsit paulisper acies,

cum injuriam huic sexui factam à sublimi Juris colosso Cujacio, comperuerim. Paulus in L. XXXVIII. §. 5. D. de pœnis. *Qui abortionis aut amatorium poculum dant, &c. humiliores in metallum; honestiores amissa bonorum parte in insulam relegantur: quod si eo mulier aut homo perierit summo supplicio afficientur.* Adversative poni vocabulum *Homo*, adeoque mulierem non esse hominem contendit. Excanduit Wissenbachius hoc sermone turbatus, nec tamen putavit ad rem pertinere, quia & omen hujus Antistitis, & legem noverat: quapropter *jocari potius Cujacium quam serio agere voluisse* nec minus argute quam vere reponit. Accenditur indignatio mea, cum quid in re manifesta dicerem, docte Pancirollæ calamus modo exarasset. Dicitur enim non oppositive ad mulierem, sed absolute cum commodius non suppetat vocabulum ad indigitandam internecionem. Per Hominem utique significat spem illam hominis, quæ in utero cum degeneri forsan sexu luctatur,

L. 6. Obs. 21.

Disp. 6. ad Inst.

L. 6. Obs. 21.

Ad Salm. Tit. 48.

tur, quæ num mas an fœmina sit futura, cum ignoretur adhuc, communi hominis nomine exprimitur. eodem sensu & verbo Satyricus

Tantum artes hujus, tantum medicamina possunt Satyr. 6. § 495.
Quæ steriles facit atque homines in ventre necandos.

Ita Scribonius Largus: *Qui enim nefas existimavit spe dubia hominis lædere.* & Minutius Felix: *Sunt quæ in ipsis visceribus medicaminibus epotis originem futuri hominis extinguunt, & parricidium faciant, antequam pariant.* Tertull. in Apolog. *Nobis vero homicidio semel interdicto etiam conceptum utero, dum adhuc sanguis in hominem delibatur, dissolvere non licet. Homo est & qui est futurus, & fructus hominis jam in semine est.* Horo-Apollo Hierogl. XXIV. Α' πλαγον δὲ ἄνθρωπον γεγφέντες βάτραχον ζωγεγφῶσιν. *Rana denotat hominem nec-dum in utero membris efformatum.* Et ne post Vossium actum agam, certe neque Diogenem, neque Juvenalem ad hoc genus execrationis accessisse L. 3. c. 48. de Idolol. Gent.

Vi-

video. in Toſti παράδοξον *Mulieres non eſſe homines* luſit Nicolaus Rhedigeruſa à Striſa tria epigrammata, à Valente Acidalio græce donata apud Henelium.

Cum ſit homo tibi, Toſte, pater, ſit beſtia mater,
Te monſtrum dici cur, Cacophanta, doles?
Monſtrum es, Non mirum. Non vix fœcundior ætas
Monſtrum, quam quæ te tulit, ulla fuit.
Hoc vero mirum, quod tu, cum cætera monſtra
Monſtra alia haut pariant, tantaque totque paris.

In eundum Toſtum.

Jactabas nuper, brutum genus eſſe puellas?
At nunc it nuptum, Toſte, puella tibi.
Proh facinus dirum! & non illo dogmate dignum!
Beſtia nupta tibi eſt. O Sodomita cave.
Ni faxis, tædam lictor tibi, Sponſe, jugalem
Præferet, & ſic mox re quoque Toſtus eris.

At tu animo sis, Toste, bono. Nam bestia cum tu
Sis ipsus, nubit bestia jure tibi.

Ad Sexum Fœmineum.

Qui vos esse homines, & qui non disputat esse:
Vestro ille arbitrio desipit, iste meo.
Qui probat esse homines, vestro nil addit honori:
Qui negat esse homines, innuit esse Deas.

Cæterum scitis quid ego cogitem, ne me judicetis infestissimum matronarum hostem, aut perditum puellarum fratrem, nihil quicquam ex tripode verius judico vaticinatum:

An mulier sit homo, lis est sub Præside multa:
An vir sit Dominus, disputat illa domi.

Jocari tamen adulatoria levitate maritos confido, quum illi Dominas salutent uxores, quarum capita sunt. apud Maronem

Hi Dominam Ditis thalamo deducere adorti.

apud

C. 39. apud Tranquillum Claudius *requisivit, cur Domina Messalina non veniret?* curruca inclinato modeste capite hoc elogio veneratus fuerat induperatricem: Majori jure Spado apud Gruterum: *DOMINÆ, ET CONJUGI KARISSIMÆ, OB EXIMIAM ERGA SE PUDICITIAM.* Excæcat ingens veteris formulæ auctoritas oculos *UBI TU CAJUS, EGO CAJA*, quam ita interpretatur Plutarchus, ὅπου σὺ κύριος ἐγὼ οἰκοδέσποινα. *Ubi tu Dominus eris & Paterfamilias, ego Domina &, Materfamilias ero.* Ita tamen ut ὁσίας χάριν ista dicta esse putem. Πολιτικὸν Patrisfamilias imperium ut agnoscat uxor nec ratio nec leges refragantur: Quilibet est Princeps suæ familiæ, qui uxori liberisque suis jus dicit.

Varro l. 2. R. R. Boet. ad Topica Ciceronis Quæst. Rom. 30.

Gell. 18, 6. L. 14. §. 1. D. sol. matr. L. 8. §. 2. leg. 2. L. 196. V. S. Mart. 8, 12.

Hom. Odyss. 9. Θεμιστεύει δ' ἕκαστος παίδων ἠδ' ἀλόχων. Prævalet imperio mas: indignum foret generoso animali collum subdere vilissimæ, fatuæ creaturæ, servitutis jugo.

Nupta virum timeat, rata sit custodia nuptæ:

Hoc

Hoc decet, hoc leges juſque pudorque jubent.

Non tamen jus vitæ neciſque in eam habet ut Galli apud Cæſarem L. 6. & Bodinum L. 1. cæterum ut controverſiam ſententiolis vibrantibus pictam, generoſus liberque ſuffragio comprobet, ſciat ejus imperium in uxorem ordinis potius quam ſubjectionis, dici. Uxor affectui, ſervus & filius poteſtati ſubjecti ſunt. *L.* 1. §. 3. *D. de injur.* Neque verberandi eam ipſi jus eſt. *L.* 8. §. 1. *Repud.* ſed fribuſcula & jurgia mutuis oſculis ſopiantur.

Oſcula da flenti: Veneris da gaudia flenti
Pax erit; hoc uno ſolvitur ira modo.
Et lateri nec parce tuo, pax omnis in illo
Concubitu prius eſt inficienda Venus.

Roſeis labellis vellicatis, religioſæ orationis fide iterum maritum Dominum, utpote inferior eo, indigitet. Martialis ad Priſcum.

Inferior matrona ſua ſit Priſce marito *L. 8.*
Non aliter fiunt fœmina virque pares.

Ita Lucretia apud Naſonem & Dido apud Maronem, *Dominum Æneam in* *L. 2. Faſt. 1 Petr. 3, 6.*

regna

regna recepit. Modeſte viro obviam eat, dicendo Domine adſum, impera quidvis, neque tibi ero in mora, neque latebroſa me abs tuo conſpectu occultabo: Hæc Comici effata Sulpitiæ indicet maritus, ut experiatur an tota familia cantaret. Maritum dominum vocat uxor in *L.* LVII. *D. de Donat. inter vir & ux.* Ac ne ab hoc quidem elogio abſtinuit Libonis puteal apud Suidam. *ASPASIA ET DOMINUS EJUS CITATUR.* Apud amoris Triumvirum Dominus pro marito.

Κύριος pro marito. Lege Salmaſ. de modo uſur. c. 4. & D. Heinſium ad Heſiod. L. 57. D. de donat. inter V. & U.

Tibull. 1, 2.

Janua difficilis domini.

D. Ezech. Spanhemius dicam Cujacio impingere cepit, quod promiſcue mulieres Dominas olim Romanis dictas autumaverit. Itaque quotieſcunque in jure occurrit ſublime hoc labarum, non potui quicquam amplius cogitare, quam ſtolam regnaſſe (Horatio Circe *Domina meretrix* hoc ſenſu, quo Juvenali,

Nemiſ. p. 627. Obſer. L. 3. c. 18. L. 19. §. 1. de Ann. legat. l. uls. §. 1. de Aure. arb. l. 41. de legat. 3. L. 1. de act. rer. amotar. Adde Gruteri inſcriptionem 1050.

Ferre potes dominam ſalvis tot reſtibus ullam?)

in effœminati hujus mariti culina: unde ar-

argute Martialis de Crispulo Advocato, qui Mariani uxoris res agebat. *adde Juv. S. 6, 421, 374. & S. 9, 78. Mart. L. 5, 62.*

Nescio quid dominæ teneram qui garrit in aurem.

Perspicuum librariorum σφάλμα in L. xxxviii. §. 4. *Julia Domina.* D. de Leg. 3. in qua *JULIA DOMNA*, Severi conjux legendum, serio admonent G. Pancirollus & Æg. Menagius. evidens inscriptio in lege 111. Cod. de Primipilo. Domnam autem nec dominam vel Augustam denotare, sed nomen esse proprium, nos docet post Scaligerum Tanaquillus Faber. Ita tamen ut non diffiteri possint Δόμνας plerumque dictas magnatum uxores à consanguineis vel si mavis à quasillariis, cosmetis & mediastinis. inde *Don* & *Donna*, nec non *ma Dame*. Ne plus æquo exhorrescamus, Oppianus nil commodius quam in proprio sensu cum sapientia utitur ad Marcum Aurelium Antoninum Caracallam, vulgo Bassianum, Septimii Severi filium.

Ad Phædrum. Scaliger. ad Eusebium pag. 211.

L. 1. Kυνηγετικ. cespitat Rittershusius. Ulpianus in L. 74. leg. 1. intelligit Antoninum cum Severo, sub quo vixit. L. 17. D. stat. hom.

Ἀυσονίκ Ζλωὸς γλυκερὸν ϑάλ@ Ἀυτωνίνε Τὸν

Τὸν μεγάλη μεγάλῳ φυτθύσατο Δόμνα Σεβήρῳ.

Salmasius ad Spartian. Lege Menagii amœnitates J.C. cujus tertia editio nunc in Germania sub prælo sudat.

Doctissimus Menagius à necessariis *Dominas* vocitatas ex Cassiodoro L. III. Var. Ep. 2. suggerit. Ut sibi applaudere solent mulierculæ, si à viro honorifice salutentur aut laudentur, ita amatores fratresque, ne infacundi sororibus viderentur, solent earum ora *domicellæ* palpamento oblinire. Virgines XIV. ætatis anno haud tralatitia Dominarum humanitate fuisse conspicuas literarum monumentis docet Arrianus ad Epictetum. Polyænus Circæ Salutem D. apud Arbitrum. *Fateor me, Domina, sæpe peccasse.* & Peligna gentis gloria,

Enchirid. 62. Encolpius ad Quartillam: Rogo, inquam, Domina, si quid tristius paras, celerius confice; neque enim tam magnum facinus admisimus, ut debeamus torti perire. *Ovid. 4. 8. Tr. Mart. 12, 31.

* *Hei mihi! quod Dominam, nec vir,*
nec fœmina, servas.
Nunciet huc aliquis Dominam venisse,
resurgam.

Ita enim fratres blandientes puellas, vitæ & animæ, Ζωὴ καὶ Ψυχή, muris & passerculi phaleratis alloquuntur dictis, ubi autem nacti victam dulcis columbæ, mollisque palumbis manum,

eam-

eamque supra commodatam equi bonitatem sedentem osculantur, tum pendulam Venerem, Reginam Dominamque vocant supini.

Hæc ubi supposuit dextrò corpus mihi lævum
Ilia & Ægeria est: do nomen quodlibet illi.

At illa, ut cervicem ejus junxit amplexui, rogo, inquit, embasicæta, ut meum artificium pari motu remuneres, & in gyrum rapta, clara voce eum Dominum vocat, idque ut spissaret officium. Ita palpitantem Nasonem motu & voce juvabat amica, ne torta periret, sed incassum.

Et mihi blanditias dixit, Dominumque vocavit, L. 3. El. 7. Amor.
Et quæ præterea publica verba juvant.

Ita prodigiosa Venus apud Rabelajum exclamare docet τριάδας, *Donna con Donna*. Noli caussam adulatricum confundere, sed impone singulis nomen. Erant Clandestinæ amasiæ, quæ uni fratri erant addictæ, eumque Dominum & Herum vocabant, quia quic- Sic & Junon. S. 6, 322.

quid lana ac tela acquirebant, domino cedebat, ita ut iis alimenta & mercedem pro cubiculo suppetere tenebatur. Meretrix pro libera apud Comicum, & ingenua se gerit, explanatore Salmasio, quæ herum suum vocat, cui in aliquod tempus mercede addicta, operam dat.

Plaut. Mil. Glor. 2, 5, 41.

- *Ostium hoc mihi*
Domicilium est, Athenis domus & herus.

Recte equidem fucata soror, dominum vocat altorem suum, ita tamen ut erratica venefica, absente hoc fratre, totam urbem precario pro domino & cubiculo habeat. Has *desultorias equas* Latini, ἀξιπίλας καὶ δρομάδας Græci vocant. Unus frater alterum non currucæ dedecore afficit, sed omnes *Contubernalium* titulo, sub Ductrice camisii rotundi vesticontubernium facientes, conglutinantur.

§. v. Excandesne Initiate, quod omnia quæ finio, tendant ad Peccatum nostrum ingenitum? Noli sodes tremulis me accusare vocibus, sed potius in-

ingemiſce & ubertim lacrumis manantibus ſcabiei tuæ iraſcere. Jam adligata mutuo ambitu virginum puellorumque corpora, animarum quoque mixturam faciunt. Arrigé quæſo ad Enotheam: *hunc adoleſcentem quem vides, malo aſtro natus eſt*, inquit calida, *nam neque puellæ bona ſua vendere poteſt. Nunquam tu hominem tam infelicem vidiſti! lorum in aqua non inguina habet.* Ad ſummam qualem cogitas quæ tam perdite agitatur? falleris ſi virginem putes. Cum itaque in publicum miſta nequitia ſit & in omnium pectora invaſerit, ideo ne in pertuſum Danaidum dolium aquam effundere, & Siſyphi ſaxum volvere jure merito autumares, ubi me de Jure Virginitatis, id eſt meræ alicujus Chymeræ bullis, multa inutiliter effutire vides. Præfiſcine dictum puta, Hymen pejus cœno collinit adeoque illud Medicorum filiis liguriendum propinemus, quorum ærugine auſpiciiſque freti, ancipitem judiciorum aleam experiuntur multi. Quî tenebricoſę vir-

num libidines latere posſent ; quas non temperantia contegit ? Verum cum ita comparatum ſit, ut ipſa veritas etiamnum phylacteriorum adminiculis indigeat ; dic lector, numquid indecens ſum? numquid zelotypus? numquid ab aliquo naturali vitio charitatem Chriſtianam excæco ? Noli decipere dominam tuam : ſcis enim viragines & quæcunque rubiculam ſanamque faciem ſpirant, à teneris excuſſiſſe vexatam innata porrigine pudicitiam. Quicunque ex ephebis exceſſerant, devirginari dicebantur. *Virgines enim non ſolum*, apud Nonium Marcellum, *fœminæ dicuntur, ſed & pueri inveſtes :* Interroga autem animum tuum, an vera virginitate fraudatus tu ſis. Ut infandæ maſtuprationum pollutiones te in ruborem & pœnitentiam redigant, cogita nocturnas ſoporiferæ æruginis ebullitiones ſomniaque & pudicitiam tuam illuſiſſe: adeoque nec intactas noctu in vacuo lectulo innatam uteri rabiem relinquere pupas quovis pignore certa. Si me non intelligis, ſen-

sentiet Patavina me vera prædicare, nec si mihi credis, fidem Poëtæ Anglico, scoptice in prolem invisam, ast tamen in pejorem gnatâ parentem, qui gravidam uxorem subagitans natæ sinum perminxerat, invehenti, & indignanti commodes:

She was so exquisite a whooze
That in the belly of her Mother
She plag't her ... so right before
Her father f.. them both together
Had shee been man / as woman / without doubt
Shee'd have comitted incest coming out.

Monstrum Sphinge perplexum, dubito an ab ejus interprete Oedipo intelligi possit. Initiatus autem, qui in Sibyllæ spelunca tripodi admotus fuerit, facile Apollinem recipiet. Utinam virginum mores non ipsi parentes proderent! Infantiam puparum statim deliciis solvunt, admittuntque eas ad convivium & in unam eandem spondam recipiunt innocentes, ubi nulla verecundia, sed inter castissimos θύτραπελία, inter luxuriosos βωμολογία καὶ ἀγροικία: adeo ut acerbæ virginum aures facile Veneris vocabulis imbuantur. *Mollis illa*

educatio, teste Quintiliano, *quam indulgentiam vocamus, nervos omnes & mentis & corporis frangit. Omne convivium obscœnis canticis strepit, pudenda dictu spectantur.* Verba ne Alexandrinis quidem permittenda deliciis, risu & osculo excipiunt, cantica Sapphonis fringultiunt, pathiciſſima Gallorum Sotadica modulantur. *Quasdam non pudet nubentibus interesse & in illa lascivientium libertate sermonum colloquia incesta miscere, audire quod non licet, quod non decet dicere, observare & esse præsentes inter verba turpia & tumulenta convivia quibus fomes libidinum accenditur, sponsa ad patientiam stupri, ad audaciam sponsus animatur.* Cyprianus. Ubinam papillæ fraterculant, delectantur loquacibus de Pharia asseculis, gaudent si quid licentius dixerint, probra meditata cum effundunt protervæ deliciæ, non contumelias, sed argutias interpretantur, & sic scurrarum vernilitate otium fallunt: verum cum *nudos* plerumque amarent, & cum iis luderent, quis dubitat quin pupæ infantes cum paribus inquinen-

L. 1. c. 2.

Dion L. 51. Sueton. in Aug. Stat. in Epiced. Seneca L. 2. de Tranq.

nentur? Vernas Equites, servili vernilitate imbutos, nefaria voce & lubrico lusu polluisse puellas conjicere bene vasatus poterit ex illo Martialis,

Niliacis primum puer hic nascatur in oris L. 4, 42.
Nequitias tellus scit dare nulla magis.

Callidus nequam cristæ digitos imprimit & poppysmata excitat fatua, cum infami & impudico digito ludificatur virginem. Gomesius testatur, ob illusionem virgunculæ, Juvenem flagris fuisse excarnificatum, quod Phallo (Græcis ὀλισβῶν, Gallis *Godomische*) pudicitiam ejus attentassет. Ipsamet immitis uvæ rorem ante lustralibus polluerat salivis. ad L. 80. d. 3 c.

Et fingitur artibus Horat. L. 3. Od. 6.
Jam nunc, & incestos amores Plemp. L. 2. c. 9. fund. medic.
De tenero meditatur ungui.

Nulla virgo tam pudica, quæ sincerum vas hac petulantia non incrustat. Unde nec pater præs nec mater vas existerent, qui virginitatem filiarum asserere auderent. Licet corycæus vel sera semper adfuerit, tamen omnes molli delicioſaque lascivia pruriunt. *daer is hant*

De Fricticibus L. 2. c. 5. & de Tribadibus c. 13. de P. V.

of vinger aen geweeſt. Hæc eſt temeraria ſimplicium fatuitas, qui plerumque ob rupti hymenis, ſanguiniſque defectum, zeloticæ æruginis ineptiis agitati, miſeris repudium meditantur. Ædepol Anatomici laureolam in muſtaceo reperiſſe ſibi blandiuntur, cum in ſcirpo nodum & in criſta hymenem ſe vidiſſe gloriantur. hunc Fallopius, Veſalius ac Spigelius ſe in theatro cupidæ juventutis coronæ demonſtraſſe dejerant. guſtatione mirifica initiati, mendacio etiam Cretenſi inundantur lectores, qui ſolo auditu vel lectione excepti, temere labuntur in illud præjudicium. Ita plerique Anatomici aliorum fide curculiunculos fabulantur, ut Dominum Drillincurtium, ſolidæ & antiquæ eruditionis cultorem aſſertoremque venerandum, ſæpius in temerarios nugivendulas cenſuram ſtringentem auritus percepi. Ac ne in hoc quidem intricato tacent Neoterici officio, qui audacter quovis ſacramento contendunt dari membranam tranſverſim ſitam, cribri inſtar, ut menſtruis pateat

L. 8. c. 9. Anat.

Nugæ mulierbres.

teat aditus, perforatam. Alii non pelliculam, sed quatuor carunculas in coronam collocatas, parvulisque fibris cancellatas, donec vi rumpantur, ad invicem circulariter corrugatas, foramen in medio sui relinquentes, ut inde menstrua ab utero torrentia fluere possint, verisimilius conjiciunt: longum foret singula excipere. Quærere a Medicorum filiis institui num aliquis frequenti tractatione hymenem inveniset, lusum putant, & tanquam mentis deliria explodunt Bauhinus, Laurentius, Valesius ac Pinæus. Nondum Æsculapii tripodem consulueram, ubi reperirem non minus vere quam docte ab Equite Daniele Heinsio vaticinatum in nuptiis Lydii, *Virgine nil certum minus est.* & in belgico Helicone,

Hy is noch visch, noch vleesch: de wyste van ons allen
En weet niet wat hy is: hy kan oock licht ontvallen.

Membranam totiens jactatam in quibusdam dari asseverat totus novitiorum

rum grex, ita tamen ut aliquid monstri alat, & morbi speciem referat, si fides Laurentio & Torreblancæ. Lege Dan. Sennertum, & singe te non humana viscera, nulla sanie deturpata, unquam inspexisse Accede ad Cujacii divinas observationes, quibus saporem blandientem mutues. Omnia ista, inquam, vera sunt: nec ulli enim celerius homines incidere solent in præjudicatam opinionem, quam non visu sed auditu percepêre. Virginitas violatur per destructionem & lacerationem venarum & ligamentorum valde debilium in collo matricis, ex qua dilaniatione sanguinem effundi omnino necesse est, teste P. Zacchia. Quæ indicia in stupro violento luculenta forent, nisi & puella laxioris vasis, & truculentus spoliator minus mutoniatus fuerit. Omni exceptione majus est, crudas virgines noxiosissimos subire ictus, adeo ut ruentis tauri pondus dilaceret angustam nassæ symphysin, sic & non raro purpurei cruoris inquinet lodicis stragulum: quæ tamen stiriæ, menstruorum possint esse

L. 4. p. 2. 53. c. 2. quæ 1. Pract. n. 3. Obs. 17. c. 27. & 20.

Quæst. Medic. legal. L. 4. T. 2. quæst. 1.

esse stillicidia. Forsitan naturalis fluxus anteceſſit hunc actum, forsitan minatur lubricum imbrem; nam pædicant miseras semper tunicæ: dum florem concupiscit distenta libido, voluptatem tempore metiri fatui lateris ruinam promittere autumaret novus maritus. Nec tamen ad defloratæ naturæ rem pertinere puta, si nihil quicquam elabatur: In quibusdam enim fluxus albus, acrioris spiritus virus, emollit partes, per quas fœmineus sexus solet sobolem prodere, ita ut sanies illa, quam spissim crystallinum suum liquorem falso ominatur palpitans, laxum lacerumque efficiat inguen. Perpensa incertæ rei veritate, majora corruptæ naturæ indicia circa cerebri glandem versantur. Infinitus muliebrium hiatus, corneæ clitorides lactantesque rore stillantes papillæ aliaque non pauca suspectum corpus ad judicis tribunal vocant. Medicorum Princeps Hippocrates ad defensionem decurrit, probatque stagnantia menstrua ærumnabiles hos parere

Justa fœminarum.

Dissentit B. Montanus, qui ex Fernelii Pathol. L. 6. c. 16. refutari potuit.

5. Aphor. 39.

cru-

cruciatus, cui mutuo ſuffragiorum ambitu adſtipulantur Sennertus, Paræus, Rob. à Caſtro, Ranchinus, Heurnius ac Joubertus. nec anxium me criſpi pedum pubiſve pili, aut molæ, quas virgines quandoque proprii duntaxat ſeminis vi, nullo viri concubitu concipiunt, moleſtant. relicta itaque membrana duriuſcula uteri collo adnata implicitis Anatomicorum digitis, certiora caſtæ naturæ indicia ſint nobis nymphæ alatæ, carnocartilagineæ excreſcentiæ, pullorum criſtis non abſimiles, rubicundus & purpureus, non ad lividinem aut nigredinem declivis, color: uteri partes nativa quadam ſoliditate dotatæ, non laxæ & diffluentes, neque humectæ ſed exuccæ. Jam ergo cœperam colophonem huic paragrapho imponere, cum Hebræorum curioſa certæ probationis exploratio mea evertere ominarer, præcipue cum Quirites ſigna hæc floris virginei non minus latuerint ac obſcuriores populos. Imo nequid falſæ calumniæ veſtigium ſupereſſet, utque vir-

Error. Pop. cap. 4.

Pinæus l. 1. c. 7.

virginem laceratam veru mutoniato confixiſſe ſponſum explorati foret juris, rubri maris exuvias in epulis volutaſſe paranymphos conſtat. Claudianus in Feſcenninis:

Alter virgineus nobilitat cruor ...
Tum victor madido profiliat thoro
Nocturni referens vulnera pali.

Profert Amorum Triumvir crudeliſſimi ſchematis labarum.

Dulcia nocturnæ referens veſtigia rixæ
Quæ de virgineis geſſerat exuviis.

Virginitatem ſine interpellatione ex linteo cubantibus ſubſtrato probant Feſſenſes apud Leonem. In quibuſdam Hiſpaniæ tractibus honorifico murmure gaviſos repentino ſquallore pollutos maritos, literis teſtatur Fontanella. Totus fere orbis impoſturam videtur implere, adeoque nolo diutius contentionis funem ducere, dum conſtet inter nos Initiatos, quod fere totus mundus exerceat hiſtrioniam. Quid diutius moror? ut recutiti vel manu vel ſpathiſtro ſibi præputia faciebant, ita veneficæ millies virginitatem

Leo Africæ deſcript. L. 3. c. 34.

Adde Baſilicon l. 60. T. 37. & Harmenop.

T. 2. Paſt. Nupt. gloſſ. 5. p. 1, 78.

Machab. 1, 16.
1 Cor. 7, 18.
Joſeph. antiquit. 12, 6.

tem fratribus vendunt. Unicuique impertiuntur hæc mellimela, meæ deliciæ, mea vita, tu spolium virginitatis meæ habes. Cælestina apud Barthium 5000 mulieribus virginitatem restituit, aloë & sanguine draconis puta. Mulier non minus dissututa, quam meretrix, hac arte fucum facere studuit sponso, verum cum plus nimio flore Liberi esset inundatus, adeoque sopore obrutus officio non functus esset, sanguis ille intra calida interfeminii labia dissolutus inquinavit tegetem: erubuit venefica, & suo scelere, propitio vero, ejus fucata castitas prodiit, adeoque

Hinc illæ lachrymæ.

Quæ fuerat virgo credita, mater erat.

Multæ hosce aditus crebris ictibus laxatos arte constringunt, & sicut Juno quotannis in fonte Canatho lavans, λεμβύλω παρθένον γίνεσθαι, demum virgo fiebat apud Pausaniam, ita scorta scortea quoties aquam petunt, se virgines mansisse autumant. Penelope venit, abiit Helene, & tamen cum Vesta de pudicitia certat. Hoc ut infra

fra fiduciam posui, ita Hebræarum puparum castitatem sartam tectamque ab inguine & ungue vindico. Eugion, zonamque castitatis anxie custodiebant parentes ipsæque fauciæ; noverant Sospitatorem generis mortalium nasciturum ex virgine, noverant eas quæ virginitatis rudimentum studio corrupissent, * lapidationis supplicio obrui, adeoque noluere habere bona, nisi quibus Ægyptii inviderint. Luna calidissima menstrua per vapores expunxit, Deus forsan hymenem huic genti speciatim largitus fuit, ne cervicosus zelotypia agitatus populus temere futiliterque repudiaret dubiæ pudicitiæ matronam. O maxima & tutissima virgini virtus, castitas! Utuntur & aliis ratiociniis fidi legis Divinæ internuntii, Puellas in uno eodemque cubiculo juxta parentum spondam decubuisse, easque adhuc ætate vixdum integra elocatas, adeo ut petulans audacia vix satyrione potuerit esse nutrita. Hæc labara, primæ noctis prælia, religiose servabant ma-

Deut. 22, §. 13. 17.

** Vicicomburio expiabatur deflorata ex Stammite Levi. Lev. 21, 9.*

Ex Rabbinis Seldenus l. 3. c. 1. de ux. Heb.

tres, ut exploratis indiciis odia detumescant. exsonat acclamatione Sacerdos, exsultant paranymphi, & si repentina accusatione insequatur defloratam Proculejus, pro singulis injuriis, XXXIX. ictibus flagellatur, veretillique fatuitas exprobratur. Utcunque itaque suspicione abjecta, fatendum virginitatis exuvias recutitis fuisse proprias. Ecquid bonæ mentis haberet curruca, si nunc amara & maledicta aqua adulterium uxoris expiare tentaret? Israëliticis mulieribus cruciatus in partu fuit truculentior, quam Asiaticis. Domus Israëlitica non suspicionibus debuit laborare. Qui experiri vellet, an uxor se drauco molendam precario præbuisset, petit ut potionem amaritudinis (ex absinthio, aqua sancta & pulvere tabernaculi ferruminatam) porrigat Sacerdos pallidæ: execrationi citius paruerunt amaræ fæces, uterum ingenti tumore repleverunt, donec * muliebria computrescebant, & viscera tumentia rumpebantur. Præcantatæ execrationes & drudum in gyrum

* *Femur, ita Exod. 1, 5. Gen. 46, 26. Judic. 8, 30.*

rum rapiebant, nam eadem hora indemnatum spiritum fato impendebat. Latius ea cognoscens ex Josepho & Philone Judæo. Similem equidem ritum explorandæ pudicitiæ in Sygiæ fonte refert Achilles Tatius. Ita pruinas ignitosque vomeres (quod absonum factu Prov. VI, 27) calcasse matronas Historici agminatim congerunt. dantur multa experimenta apud gentes, quibus pudicitiam explorarunt, quæ tamen omnia fallunt ut pro Junone Nubem. Nec minus ad rem pertinet tralatitia Romanorum sinceritas, qui sponsæ collum, antequam furientis caballi jugum subiret, filo circumdabant apud Catullum.

Num. 5, §. 19, 22, 24. *Adde Bochar. Can. L.* 1. *c.* 27. *Virg. En.* 6. *Avent. l.* 4. *An. Bojor. Niceph. in Chron. P. Virgil. L.* 8.

Non illam nutrix oriente luce revisens *Epithal.* 65.
Hesterno collum poterit circumdare filo.

Non possum amplius quicquam conferre, sed conversus ad ultimum, ut plurima exciperem, urbanæ certitudinis perfugium, ut consuantur à teneris virginitatis zonæ, nam membrana virginitatis in ipso desideratur virginali, auctor essem.

§. VI. Nolito ergo mirari, si hymen deficiat, quum vel sanies vel lubricus illud absorpserit actus. Sed video totum te in illo hærere labaro, quod virginitatis primitias ostendit. Itaque ut experimentum oculorum caperes, converte te ad crudam teneræ ætatis pueram, miserere acerbæ pupæ, cum pudibundæ puellæ purpureum carpseris florem. Eripe maturam tempestivamque virginem cruento illusori. Satis magnum erit feroci ætati solatium, legitimo sacramento illibatum castissimi vasis rorem delibasse. Pollue sanguine virginal ante hunc diem intactum, neque etiam libenter in ipso ætatis suæ flore tamdiu cum tremendo luctantur onere. Dantur enim puellæ necdum virum expertæ, necdum incestos motus passæ. Ita Sanctus Scriptor meminit cccc virginearum animularum, necdum arietantium συνασασμὸν passarum. Perpensatis veræ virginitatis gyris, animosior virginum notas arte contexi, ne aut zelotypus contumelia mea (virgineæ ma-

Judic. 21, 11.

manus equidem mihi oculos eriperent) hilarior fieret, aut triſtior mirator criſtæ albæ Cupiennius. Quod ſolum igitur ſalvo pudore poteram confingere, timidam virginem quærere cœpi. Prima nocte virginem vulneris ſui metuentem, paventem atque horreſcentem, ter terribili bipenni corripuit, necdum tamen properanti gaudium extorquere potuit, diſtenta furientis libido. Tam à ſponſo pudica ſurgit quam ſi ſoror ſiet & ſignata virgo.

Pædicare ſemel, cupido dabit illa marito Martial. L. 11, 77.

Dum metuit teli vulnera prima novi.

Ita ſpiſſim mariti timidis virginibus noctem remittentes, vicinis ludunt locis apud Senecam.

Quod virgo prima cupido dat nocte marito

Dum timet alterius vulnus inepta loci.

Cæterum ſcis quid tentare plerumque ſoleat virginalis pudor, multis blanditiis virginal ſuum maſculo prætextati mediaſtini veretillo applicuit, idque

ignaro ſponſo, ut faciliorem aditum furienti caballo pararet. Ignota ſimplicitate percuſſus, laceravit vehementius viſcerum cubos, ſed nulla ſtillat ſanguinis rubicundi ſtiria, nihilominus nec invenuſta aut corrupta modeſto ſimplicique viro videbatur, non neſcius eam paulo antequam duceret à quodam honeſto puero, poſt ſatietatem, derelictam. Fuit itaque acerba pupa ſemel virgo, qua oratione ſi incredulum necdum convincere poſſim, haud inconcinnis contumacem logis vexare inſtituo. Exploſis itaque Medicorum affaniis, annos primo florentes vigore traducere nequit is, cui ſignata contigerit virgo. Nec minus prudentes in Arabia Babelmeleci, quam Calecuntii & Peguſani, qui à teneris puellæ labia conſuunt, eaſque incorrupto aditu glutinatas ſponſo tradunt, ita ut neceſſe habeat conglutinatas virginalis clauſtri oras ferro interſcindere. Perforatas & ἀτρυπήτας, (quas *ſignatas* Plautus & Lucilius, *obſignatam naturam*

R. del Caſtro. L. 1. c. 7. Nat. M. Linſch. c. 17. Itin. Bembi H. ſt. Venet. Lib. 8.

ram Cicero, *consertum virginal* Solinus, *concretum* Plinius, aliique αὐδεῖα & *naturalia glutinata*, dixere) exstitisse in Pandectis tradit Plinius. *Quasdam concreto genitali gigni, infausto omine Cornelia Gracchorum mater indicio est.* L. 8, 16. Tædio fatigatus, provoco ad testimonium Moinichi à R. D. Graef in rem suam vindicatum. *Puella Romæ à primo ortu clausa, tam arcta ut vix urinam ejicere posset, cæterum Joannes Trullius advocatus, unita vulvæ labia sectione diremit.* Ignosce Themidis alumne, sollicitus sum tua causa, amoris est argumentum, non malignitatis. Tu modo Deum roga, ut castam tibi largiatur. Itaque dabimus operam, ut animi & corporis pudicarum notas, potius quam hymenis chymeras suppeditem.

Incerta hæc si tu postules
Ratione certa facere, nihilo plus agas
Quam si des operam, ut cum ratione insanias.

§. VII. Nemo ausus est personatos puellæ, sine lucerna ludentis, &

abſque teſte onus uteri ſolventis, faſtus damnare. Celari enim furta ſua voluit Venus, cui religioſa obſequii neceſſitate hodie nec Lidiæ facileſque puellæ ſuccumbere recuſant: & nequam juvenes per ambages, delatorumque miniſteria id ſaltem percipiunt ludere formoſas, eaſque demum eſſe caſtas, quas nullus rogavit.

Non peccat quæcunque poteſt peccaſſe negare,
Solaque famoſam culpa profeſſa capit.

Ut itaque inter contrahentes tutum duret mendacium, proba virgo ſtudioſe in Buchanani ſacramentum jurat.

Furta tegens uterus, reliquas facit eſſe pudicas.
Quæ caſta eſt, ſterilis vel ſine teſte parens.

L. 43. D. de Ritu N. Publicum proſtibulum, ſcortum ſcorteum, quod in lupanari proſtat, vicem proſtitutæ ſuſtinet, adeoque ſagax procus cautius cum hac erratica mercabitur: quæ autem remoto obſcœni lucri dedecore ſemel vegeto fra-

fratri corpus conceſſit, non poterit meretricis nota inuri. Innocentem puellam, quæ domi foriſve furtivos amplexus juveni cupido ſubminiſtrat, arteſque arte illudit, nulla lex, nullaque conſuetudo vinciri, verberari, uri & ferro necari, jubet. Caſtiſſimæ equidem puellæ ardoris impetu ita rapiuntur, ut ſuarum ſervæ, ſuperioris mandato morem gerant, &

(*Libertas quoniam nulli jam reſtat amanti*)

Diomedeæ neceſſitati obtemperantes, poſt devirginationem ingenti faſtu virginis brabeum ſibi vindicent. Per primam Philenidis regulam, ante alpha & beta ipſis cognitam, κλινοπάλλω rem ſibi eſſe peregrinam, pejerant & pernegant. Hæc autem nec amandi peritum latere poſſunt, cum nulla detur pupa, quæ non Ovidii canonem præcognitum habeat.

Quæ bene celaris, ſi qua tamen acta patebunt,
Illa licet pateant, tu tamen uſque NEGA.

In l. neque n. 1. C. de Procurat. Barbare nec tamen falsè dictum à Baldo, *Scholaris, qui loquitur cum puella, non præsumitur dicere Pater noster:* Olaudem insignem, & omni præconio majorem! Qui filum demonstrationis nostræ videt, Palladis Armigeros Veneriſque nepotulos ſine ſpe prædæ vix ſolere diu morari, eoſque potius Juvenalis *Credo*, quam Athanaſii articulos, gingrire quin & barrire, tandemque infirmiora vaſa gannitibus improbis laceſſere, fatebitur; ita tamen ut implexe & moroſe ſermo non publici ſaporis inde eliciatur, Sponſum deſponſatam jure poſſe repudiare; nam plerumque induſia aliaque lintea, & veſtimenta ſuenda, lavanda reſarciendave cataclistis committunt Ancillarioli,

Ὦ δέ μοι φρονέοντι δοάσατο κέρδιον εἶναι.

Si quid actum fuit flagrantius, amas bonam mentem, non fraudabo te arte ſecreta. Sutrix plerumque per Studioſum ditior ſit, & invitamento matris vel hoſpitæ ſuæ ad ducendum pro-

proco permittitur, & tandem nubens venit ad sponsum nova nupta, secura & intrepida, pudore dispoliato, flore exoleto, flammeo obsoleto, virgo rursus post recens repudium, nomen potius asserens puellæ quam integritatem : Id saltem compendii inde sibi acquirit fatuus, quod semitam modo exasciatam permeans, à tramite deflectere haud vereri necesse habeat.

Heu quantos æstus, quantos patiere labores, Martial. L. II, 79.

Si fuerit . . . res peregrina tibi.

Ergo acerbam pupam Themidis aut Æsculapii antistiti trade, ille mulierem faciet, quæ te virum docte vexabit, ut ars arte latere possit, *non bene virgo docet.* Non ita Justiniani præscriptum, & intonsi Catonis lex, sed ætatem nostram adeo esse depravatam volo, ut qui ducere intendat, præscire debuisset, paucas à cupido juvene redditas virgines. Neque usquam fictum, neque pictum, neque scriptum in poëmatis, quod à Studiosis

sis non perpetratum est. Ad hanc comitatem ephebus se ultro admovit, & toto defloratæ corpore citra scrupulum religionemve se ingurgitavit. O seculum insipiens! Si tamen luce meridiana manifestius probare poterit, mercabilem Sponsam antea miseras opes femoris & fœnoris usurâ sine delectu, passim corpus prostituendo, quæsivisse, repudiare eam summo jure poterit sagax nuptiarum Candidatus. Sponsalia non sunt ipso jure nulla, quia ad essentiam matrimonii non pertinet læsa virginitas, *sed repudii causam præbet. Verum nunc severa animadversione opus est, ut tabulam post naufragium miseris, injuriamque passis suppeditem, (καιρῷ λαχθέντι) utque demonstratio nostra majestatis suæ pondus habeat, inculco hanc jurisRegulam, *Multa quidem minus recte fiunt, quæ tamen semel facta dissolvi nequeunt*, animos suos componant nupturientes, ut constituto nuptiarum die, ipsa inauguratio nullis suspendatur inducia-

* Ut in Vidua.

ciarum anfractibus, nisi per nympharum turbam, virginitatis injuriam dignitatemque vindicantes, catomis objurgentur temerarii desultores. Pudicam orationem percipiet & umbraticus Doctor, si naturali pulchritudine exsurgentem amplectatur æquitatem. Notandum itaque, quæ tam repentinam animorum mutationem facere possunt. Sponsalia, quæ sunt *speratæ* tantum nuptiæ, sine interpellatione dissolvi possunt ob sanioſam & virulentam luem, lepram, paralysin, frigiditatem & apostasiam; sed ne quid tristius exspectes, dico matrimonium jam copula carnali consummatum, ob dictas injurias non posse dissolvi. Religio quoque non alium repudiandi exitum novit, postquam Ægyptiorum & Judæorum, pariter ac Turcarum & Socinianorum audacia tam scelestæ execrationis compendia fecerit. Quicunque insciens cum alienigena id est infideli sponsalia contraxit, repudiari eam docet cæleste os: verum si solenniter

L. C. de Sponſ. L. 19. R. J.

1 Corint 6. 14. & c. 7. 12.

ter contraxerit nuptias, & spolium virginis pertulerit, non poterit eam relinquere. Quænam, per fidem! ista stultitia esset, ut temerarius proterve sic cum uxore divideret? frigidior hieme Gallica factus censetur is, qui indotatam pauperculæ matri post nuptias restituit, quia dos stipulata non respondet contractui. Obstupui ergo, cum Regulam, *Promissio facta sub conditione, quæ si impleta non fuerit, obligatio exstinguitur*, obtorto collo nuptiis, legitima celebritate inauguratis, applicari viderem. Neque hanc petulantiam verecundissimo conjugio sufficere confido, quicquid Justiniani Leges, aut JCtorum fragmenta, judicum sententiæ, aliorumque jurisperitorum opiniones promittere videntur. *Aliæ enim sunt leges Cæsarum, aliæ Christi, aliud Papinianus, aliud D. Paulus præcepit.* Nec Ricardi, nec Henrici VIII. rigorosa crudelitas nos cives faceſſit, cum summum illud jus & Basilicῶν vesicæ & Harmenopuli bullæ inter Auruncorum Sicanorumque

P. Virgil. L. 14. Sleidan. L. 14.

que jamdiu leges ignotas cum Euandri matre, abhinc seculis obrutâ multis, fæce sua rubiginem contraxerint. Post interfectam novæ nuptæ virginitatem, eamque nexu haud tralatitio, per pontificem & antistites, concessam & benedictam, non poterit, nisi sacrilegus, id quod nodo Gordio coagulatum est, ense rescindere. Inquirendo virginitatem, eam polluit: nam qui pudicitiam delibavit, eam frustra reposcit.

Heu ubi pacta fides, ubi connubialia jura,
Faxque sub arsuros dignior ire rogos.
Non ego sum furtim tibi cognita: pronuba Juno
Adfuit, & sertis tempora vinctus hymen.

Placuit puellæ consilium: itaque conlegit altius tunicam præcinctaque ad bella frigidum spadonem provocat. Cui si nil aliud integrum, sexus esset quod auxiliaretur: Sponsus itaque lodiculam in pavimento diligens extendit, & relicta obstetricum scrupulosa

Utinam iſtius nutricis apud Ariſtinætum L. 1. Epiſt. 6. artem obſervaſſet.

loſa exploratione, ipſe ejus femur, mille jam mortibus frigidum, ſollicitat, donec poſt ærumnabiles concuſſiones virgunculæ laceratum inguen tremulo intuens oculo, non minus ſtupuit, quam expavit, exclamavitque palpitante corde, *In magnis voluiſſe ſat eſt.* Deinde placide & quiete cum ea vitam tranſegit. Recte Deſiderius Parthenius, *virginitatis probationem non minus difficilem quam obſcuram eſſe*, teſtatur. Et Ambroſius L. VIII. Ep. 64. *Quod etiam ipſi Archiatri dicunt, non ſatis liquido comprehendi inſpectionis fidem, & ipſis medicinæ vetuſtis doctoribus id ſententiæ fuiſſe: nos quoque uſu hoc cognovimus, ſæpe inter obſtetrices obortam varietatem, & quæſtionem excitatam, ut plus dubitatum ſit de ea, quæ inſpiciendam ſe præbuerit, quam de ea quæ non fuerit inſpecta.* In intricata hac deciſione circumſtantiæ poſſunt variare jus: ut conditio, exploratio, aliaque, quæ ſubminiſtrat Lugdunenſe Juriſconſultorum melos, quæ tamen τὸ ἐν ἀσχῆ petunt.

De Chriſt. Matrimon. p. 142.

adde Prov. 30. §. 18, 19, 20. & Cujacii obſ. 17. c. 27.

Brouwer de Jure conjug. L. 1. c. 21. n. 22.

Quid-

Quidquid satyrii fuerit, evertet error nuptiarum essentialis: puta quod non fuerit viripotentia, nec consensus parentum, neque honesta sanguinis distantia, neque Civitati *Romanæ subjectus. Sic divortium fit inter libertum & ancillam, quia non conjugium, sed contubernium male conjunctorum dissolvitur. Dissociari etiam nuptias ob adulterium, voluit legislator *Christus, cui adjicit D. Paulus malitiosam desertionem, cum infidelis conjugem fidelem animo non revertendi derelinquit. quod tamen divinorum oraculorum explanatores ad utrosque fideles extendere non dubitant. Itidem incurabilis morbus: alias exspectatur triennium. sæpe enim qui primo anno non potuit arrigere, altero, validioribus cibis pastus, latus comparis probe convulsit. alias ad tibicines relegandum noxiosissimum corpus, quia sine offensa corporis animique consurrexit lachrymabilis uxor, ita ut carnalis copula nunquam intervenerit. Si uxor fit vexor, & conjugium conjurgium,

* *Ut Augusti ætate: secus tempore Græculorum, M. A. A. Caracallæ & Justiniani. Lege Sid. Apoll. L. 1. Ep. 6. Prudentium contra Symm. L. 2. Rutil. L. 1. Itiner. Augustin. L. 5. c. 17. Plinium, qui sub Vespasiano, L. 3. c. 5. & Mordestinum, qui sub Gordiano ætatem egerunt. L. Roma D. ad Municip. adde L. 17. D. stat. h.*

* *Matt. 5. & 19. L. 10. C. de repud. Bor. L. 29. p. 15. Van Alphen Pap. p. 57. Secus si contractis jam diu nuptiis obreptat castimonia: dulce tum erit cum marito tristari ut matrona apud Euripidem*

datur separatio thori & mensæ. Finem discordiæ imponat ardua quæstio, an novam nuptam, ab alio fratre impræg-natam, divortio dimitti sinant leges? Ulpianus ad Sabinum: *Qui cum alio contrahit, vel est, vel debet esse non ignarus conditionis ejus.* Nullus adeo hebes, quin sagaci rhinocerotis naso famo-sam, & præsaga mente suspectam pu-dicitiæ lustrare possit. tumor uteri à plano castigati pectoris ventre dis-cerni solet. Si pinguem grossamque suspicatus fueris gravidam, oportuisset te per obstetrices explorare. Huc per-tinet Lex 1. D. de ventre inspiciendo. *Certe in matrimonio multo magis dicen-dum est, contrahentem conditionis ejus, cum qua contrahit, non debere esse igna-rum: sibi imputet, qui non diligentius ante sibi cavit*, ait Wesenbecius. cui reponit Wissenbachius, *Erudire lecto-rem Wesenbecius debuit, quomodo in isthoc negotio diligenter sibi ante cavere & pro-spicere queat.* Medius fidius procus, cu-jus anni ad tesseram & ante cellam ve-nerunt, facile videre poterit, quid

L. 19. D. de R. J.

hiet,

hiet, quid protuberet. Ovidii aversum schema ne vesticipem quidem latet.

Tu quoque cui rugis uterum Lucina notavit,
Ut celer aversis utere Parthus equis.

Qui autem Charitatis normæ obtemperans sponsæ umbilicum nullo plicarum crimine notatum reperit, eamque grossam ducit, videtur Noachi dormientis neptis opprobrium voluisse tegere.

Prudens emisti vitiosam, dicta tibi est lex;
Inspexeris tamen hanc, sed lite moraris iniqua.

Nec inhorrescat vir bonus, si quotidie magis magisque superfluenti arvina saginatum comparis corpus intumescat, tandemque immaturi fœtus abortu labascat. cogitet nihil esse hominum inepta conceptione falsius, nec ficta nativitate ineptius. Legi, diem definienti, non correspondet natura; cæli enim aërisque, & alimenti varietas, corporis exercitium, animi

motus & ægritudo, morbique incidentes, aliaque non pauca, quibus natura luxuriat, incertum faciunt nativitatis punctum. Lunam menstruam regere virginem & JCti non ignorant, tempus tamen nativitatis Medicorum filiis determinandum relinquo. *Quod medicorum est Promittunt medici.* nolo ἀλλοτρίῳ χοιρῳ πόδα τίθεσθαι. Imperator noster quæstionem hanc, inter Aristotelem & Hippocratem agitatam, noluit suo judicio dirimere; sed Archiatrorum Principi*Coo acquiescit, eique credi voluit. Ante septimum mensem neque masculum neque fœminam salubriter nasci confidunt Stagiryta & Agellius. Connennatius partum trium quatuorve, & Torreblanca, quinque mensium legitimum volunt. Hadrianus Spigelius Medioburgi infantem sex mensium natum, vitalemque, enixam puerperam memoriæ prodidit. Hisce exemplis tristitiam & suspicionem suam mitigare poterit mitis paterfamilias, ita ut necesse haud sit ductam, mox puerperam repudiare.

* *Isidor. L. 14. c. 6. patria Apellis Ovid. L. 3. art. confundunt Asiatican Coam cum Cea vel Cia. Attica ut Salmasius in inscript. Herod. & Lipsius ad Tacitus c. an. nec male Plinius L. 11. c. 22. corrigitur.*

Lege Dion Godofred. ad Novell. 39. c. 2. Gell. 3, 10. arg. Eslr. 6, 21.

Con-

Contigit noſtra ætate ut novus maritus præcoci uxoris abortu hæſerit non minus quam excanduerit,& concitatus iracundia, ſecretoque rubore perfuſus pœnitentiam agere cœperit. hic perfricta fronte, noluit traducere annos primo vigore florentes, ſed quod ſalvo pudore poterat confingere, emit ſex cunas, ratus non minus familiæ ſuæ opus fore, ſi quoquo bimeſtri pareret uxor: (nam nova nupta poſt duorum menſium intervallum in grabatum puerperii ſe receperat) nec contenta callida captatrix, quæ forſan ante Æſculapii fanum ſomnum cepiſſet, aut in trivio Mercurii vibrantem haſtam ſub ſtola ſua abſcondiſſet, exprobratione tam venuſta repoſuit currucæ, ut ex filio tam præcoci fieret nuntius, maximum inde compendium in familiam redundaturum, quia VII menſium ſpatio antecederet alios, lautiſſimus homo digitos concrepuit, reque bene perpenſa puerperæ bonam mentem precatus fuit. Summa tamen narra-

tionis meæ hæc est: Contractis nuptiis, iisque copula carnali consummatis, non posse maritum uxorem dimittere, ob infortunium ante sponsalia editum: licet aliquid iniqui videatur latere in hoc ratiocinio, id contra singulos tamen utilitate publica rependitur, præteritam injuriam, fœderibus compositis, osculis aboleri placuit. Quod ad me attinet, non sum crudelis, sed vereor ne, quod persuadeo, Sycophantæ & Holophantæ mei patiantur. Arcana naturæ sacra non promiscue & omnibus patent, reducta sunt interiori sacrario multa. dicant abortum esse, scio nemini aliter suspectum fore. Transeo suppositos & tardigeros: nam septimestris partus non solum legitimus, ob auctoritatem Hippocratis vel Lemnii, sed & ob infallibilem experientiam, credendus: Archiater intellexit menses lunares & synodicos, non periodicos; quorum differentiam legesis apud Belgii nostri Jubar G. Vossium. Empedocles apud Plu-

l. 12. D. de stat. hom. l. 4. c. 22. Occult. nat. mirac. De qua voce Tit. Cod. de Com. & Archiatr. lege Casaub. ad Strab. l. 15. Mercur. Var. lec. 4, 1. l. 2. c. 19. de Orig. Idolol.

Plutarchum : τὰ δεκάμηνα γόνιμα, ἢ τὰ ἑπτάμηνα. *Partus decimestres & septimestres vitales sunt.* consonis suffragiorum testulis hæc comprobant præter Agellium, Macrobium, Donatum & Martianum Capellam, Ambrosius & Favonius Eulogius. Mosen aliosque Patriarchas septimo mense effusos Rabbini comprobant. Inauditorum partuum, ex tristitia & mœrore defuncti, protractorum seriem invenies à Delrio, Schenckio, Ærodio, Barclajo, Liceto, Spigelio, Harvejo descriptam, qualem diu Varro, Hippocrates, Aristoteles, Plinius, Macrobius, aliique naturæ mystæ optima adstruxerant fide. Exosculatus horum pectora, experientia non minus, quam sapientia plena, perituræ chartæ parcere constitui, ne post Censorinum, Caranzam, Victorium, Mar. Donatum, Salmuth, Cujacium atque Fabrottum, Minervam docere videar. O felicem matrem, quæ cæleste depositum decimo mense edidit!

Ambros. Epist. 29. Eulog. in somn. Scip.

Ad Senecæ Thyeb. 355. Barc. Icon. anim. c. 4.

Matri longa decem tulerunt fastidia menses.

Marc. l. ult. C. posthum. her. inst.

Sic me scribentem docent Caranza pariter ac Harvejus castissimas matres decimo mense peperisse Sospitatorem nostrum & ejus præcursorem Joannem. Raram facit formam tardus partus, cujus laudes carmine implet amorum Triumvir ad Cynthiam:

Psal. 45. 3.

L. 2. El. 3. *Non, non humani sunt partus talia dona:*
Ista decem menses non peperere bona.

L. 3. §. 11. D. de suis & legitim. L. 3. D. de legib. Nec injuriam Justinianus noster accipit, quod post decimum mensem non pro legitimo agnoscat, cum leges tulerit, quæ περὶ τὸ πλεῖον accidunt, quæ non evertunt matronarum pudicitiam, nec res, Gothofredi & Sandæi memoriâ, factas. Cæterum plura in hanc controversiam ex adversariis depromere possem, ne tamen Lippi scrinia compilando in plagium incurrerem, & amphora urceus exiret, cupidum lectorem ad elucubratissimas exercitati *Pauli Zacchiæ Quæstiones Medico-legales* relego. Rabelajus viduabus, potione & cibo refectis, concedit, ut ejus periculo duos post mariti obi-

obitum menſes tutæ ludant. Euge! belle! beate!

Id cinerem, aut manes credis curare ſepultos.

Adde D. Heinſii Epiſt. ad Prænevium.

§. VIII. Ob vilem hircum, defloratamque mulierem carmine tragico certent ii, quibus cornea fibra eſt. At ego otioſum ſermonem dixerim, quem prætextatus procus ſuo ingenio non intellexit. Virgo non eſſe tantum, ſed & credi & intelligi debet, ut nemo cum virginem videt, dubitet an ſit virgo. *Parem*, ait B. Pater, *ſe integritas in omnibus præſtet, nec bonum animi corporis cultus infamet.* Neque minus virgo dici poteſt, quæ virginalia clauſtra alio inſtrumento ſecuit, quam ſi pedem aut manum diſrupiſſet. Si quis itaque puellam largioris conſcientiæ nanciſcatur, non tamen minus virgo dici poteſt, quia omnes ingenito peccato ferruminatæ alios motus, quos libido diſtenta dictat, adoriuntur. Calumniæ genus eſt omnes Lidias à mutoniatis fratribus fuiſſe ſubactas, credere.

Thom. 22. quæſt. 152. 1.

Hæc casta est, de qua mentiri fama veretur.

Menoch. arbitr. cas. 331. Si quis jactat se virginitatis rudimentum delibasse, ab honesta pupa injuriarum conveniri potest: quia sacrilegium redolet propriam turpitudinem jactare. Ad interdictum citatur hic famæ spoliator, ut palinodiam cantet, vel pecuniaria mulcta vel relegatione plectetur. Ita Senatoris auctoritate notus Sande memoriæ tradit Thrasonem, qui fastidiose spolium virginitatis amasiæ cujusdam venditabat, virgis cæsum & exilio proscriptum. Neque omnes cum Seneca gloriari possumus, *Duxi uxorem nullis inquinatam fabulis.* Fama quæ mille linguis rerum fidem misere exaggerat, veris falsa addere solet: confusa tremulæ linguæ verba mendacio plerumque crescunt. Nulla tam pudica Venus, quam taxat non crepidarum censor: adeoque bono viro susurronum crocitantium calumniis accommodare patulas aures piaculum est. Ita tamen ut diffiteri nequeam, famam, quæ semper errat, aliquan-

L. 1. §. 3. & L. 15. §. 24. D. de Injur. L. 5. T. 8. Decis. 5.

L. 9. Contr. 6.

quando vera eligere, cum temere non naſcitur, quin ſubſit aliquid. Nullum in triviis commentum prætextatus ſcurra, librarius aut garrula anus jactant, quin aliquid veri, quod naſus rhinocerotis ſubolere poteſt, efforment. Unde M. Tullius ad Atticum: *Non poſſum diſſimulare, mihi famam quoque, quamvis ſit falſa, magni eſſe.* Sedulo itaque curent neptes noſtræ, ut honeſtam famam vitæ & educationis & habitus morumque honeſtate comprobent. *Lib. 16, 8. & L. 2. ad Heren. c. 8. Liv. 7, 6.*

Divortunt mores virgini longe à lupæ. Virgo honeſta etſi oppidò ſit pauper, tamen abunde dotata eſt. adfert quippe ad maritum novum animi indolem, pulchritudinis gratiam, floris rudimentum & caſtam famam. Multum virgini proſunt mores & acta pudicè vita. Si bona fide pœnitentiam emendamus, quæſo fidem educationis honeſtæ adpellamus. Heſiodus paucis ἔργ. *Plaut. in Epidico, 3, 3.*

Ἤ τε δόμων ἔντοσθε φίλῃ παρὰ μητέρι μίμνει,
Οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυκλύστου ἀφροδίτης.

Quæ

Quæ intra domum prope caram matrem manet,

Nondum operum aureæ Veneris perita.

& Phocylides in Præceptis:

Παρθενικὴν δὲ φύλασσε πολυκλείστοις θαλάμοισι,

Μηδέ μιν ἄλλοι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσῃς.

Virginem autem custodi intra thalamos diligenter,

Neque eam finas ante domum videri, quoad nupserit.

Virginem itaque decet Penates servare. Proprium pudicarum est intra proprios Lares se continere, non vagari, non conspectibus virorum apparere, ait JCtus: cui accinit Eustatius ὅτι δὲ πρόσωπον παρθένοις ἀνδρῶν ἐναντίον χωρεῖν. Κατάκλειστος concluſa virgo, quæ in cellis παρθενῶνος, gynæconitidis parte, occludebatur. Hieronymus contra Jovianum: *Alma non solum puella vel virgo, sed cum ὄπ τάσει, virgo abscondita dicitur & secreta, quæ nunquam virorum patuerit aspectibus, sed magna parentum diligentia custodita est.* Hæc à

L. 21. Cod. de Procur. Heliod. L. 5. Ach. Tat. L. 1.

Theo-

Theocrito παρθένος ἐκ θαλάμοιο vocatur, ut è contra deflorata, *manifesta* Lev. XIX §. 20 γυνὴ πεπλησμένος *catillans* Plauto. Clausam, obseratam & obsignatam diximus ratione interfeminii, ita tamen ut & quoad educationem etiam usurpetur. Ita & 2 Machab. *Virgines quæ concluſæ erant, concurrebant ad Oniam.* Laudi ducitur si matronæ domi abditæ maneant, neque in celebritate versentur. οἰκουρὸς *casaria* D. Paulo, & Euripidi οἰκουρήματα, quæ decore pio servant Penates: ita Esth. II, 11. *Domus in qua electæ virgines servantur.* Virgines à veteribus magna diligentia asservabantur, quin & intra turres concludebantur, ut ex Danaum filiarumque Lycomedis historiola cuique constat.

Adde Hesiod. L. 2. & Eurip. Oreſt. Phocyl. in Nuthetico Aristinæt. L. 2. Epiſt. 5. Theocr. Idyll. L. 2. 136.

Tit. 2, 5.

Casta licet patruum servet Proserpina limen.
Sola domum & tentas servabat filia sedes.

Maro L. 6. Æneid. & L. 7. Stat. Theb. L. 1.

Apud Propertium felix Admeti conjux *limen amat.*

In ædiculam istanc seorsim concludi volo,
Divortunt mores virgini longe à lupæ.

Plaut. Ep. 3, 3.

Vir-

Virginem flori secreto, in septis hortis à pecoris & aratri dentibus tuto, com-
Carm. nupt. parat Catullus. Thais apud Comicum sedulo mutoniato & bene vasato Eunucho commendat, ne vir ad virginem accedat. Nec minus apud Judæos virginum
2 Machab. 3, 19. 3 Machab. 1, 15. Syrach. 42. 12. Joseph. L. 7. c. 7. antique. pudicitia vallabatur muris, & intra repagula παρθενῶνας sepiebatur. Philo ἡλείαις δὲ οἰκουρία, καὶ ἔνδον μονὴ· παρθένοις μὲν ἔσω κλισιάδων, τῶν μεσαύλιον ὅρον πεποιημένων· τελείαις δὲ ἤδη γυναιξὶ τὸν αὔλιον. *Fœminis autem convenit custodia domus, & assidua intus mansio: & virginibus quidem, intra penetralia quæ media casa continentur; mulieribus vero jam maturis, intra reliquam domum.* Hâc custodiâ adolevit alma & beata Sospitatoris nostri veneranda mater, unde ab Eucherio justis κατάκλειστος καὶ θαλαμωμένη decoratur elogiis. *Non in plateis erat, non in publico morabatur, intus erat, in penetralibus sola sedebat, nec tamen sola, tanto virtutum exercitu circumscripta.* & Prudentius Clemens:

In Apotheosi.

-- *Innuba virgo*
Nubit Spiritui, vitium nec sentit amoris,

Pu-

Pubertas signata manet, gravis intus & extra
Incolumis florens de virginitate pudica
Iam mater, jam virgo tamen.

Mansit Maria integra, innupta & signata, integrisque virginitatis septis ex utero virgineo Christum in dias solis luciſque oras solvit: *Ecce virgo concipiet & pariet*, ait Apostolus & Euangelista Esaias: & magnus Ezechiel *per portam clausam* indicavit virginitatem hujus virginis obseratam & obsignatam. Huc refer istud Salomonis: *Hortus conclusus soror, mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus.* Recte itaque Diva virgo ab Hieronymo, Epiphanio, Tertulliano, Clemente Alexandrino & Ambrono, illæsa virginitate peperisse censetur. Sibylla apud Maronem:

Jam redit & virgo, redeunt Saturnia regna,
Jam nova progenies cælo dimittitur alto.

Muhammedus innuptam integramque Mariæ virginitatem dignis extollit elogiis, Jesumque Adamo comparat, qui

Jesai. 7. 14. *Ezech. 44. 2.* *Cant. 4, 12. Tertull. de carne Christi, Epiphan. 78. Clem. L. 1. Pæd. 8. & Ambros. 69. adde Hieronymum contra Helvidium & Pelagium. Virg. 4. Eclog.* *Alcor. Sur. 3. & 20.*

Lege Patris Christophori de Castro-Hispan. Historiam Deiparæ Virginis.

qui sine virili fotu & semine editus est. Novum super terram, Signata virgo sine ullo γαγγαλίσεως vertigine insciens imprægnatur, & effundit immaculatum filium. O virgo & mater, rationi omni inaccessa!

Adde §. 15. de Peccato Originali.

Gaudia matris habens cum virginitatis honore.

O soboles miranda! Præputiati Sacerdotii Pontifex, Rex pacis, sine patre natus, quippe ex virgine, sine matre, quippe ante Luciferum ex utero genitus à Deo. Emmanuel *nobiscum Deus* ait Deus Pater. Verbum caro factum est & habitavit in nobis
c. 1. 14. apud D. Joannem. Virginis semen caput serpentis conterere oportuit. Non potuit ex obscœno viri & mulieris actu, ad quem insano impetu feruntur mortales, gigni λόγον. Sed ὁ λόγον σαρξ ἐγένετο. & ipsa puritas in matrice coagulata, non potuit non nisi castitatis & continentiæ characteres in prægnante producere. Cœli nuntius ad virgunculam: Salve illibate virginei pudoris flos: *Spiritus Sanctus su-*
Luc. c. 1.

per-

perveniet te, & virtus altissimi obumbrabit, & quod ex te nascetur Sanctum vocabitur. Ecce Dominus ascendet super nubem levem. & processit ex utero virginali parvulus, sicut virgultum è terra sitienti, virga de radice Jesse. Hæc cælestis proxenetæ, Dei paranymphi, Archangeli Gabrielis stupenda verba. Quæ ergo dementia est Mariam aëre & spiritu quodam imprægnatam, ut equa Hispanica apud Silium Italicum, quæ

Et Venerem occultam genitali concipit aura,

velle credere. Dii Deæque! exclamarent Seneca & Lucianus, quam longe à nativitate Christi Jesu discrepat Apollonii apud Philostratum, Homeri, Platonis, Alexandri & Scipionis prodigiosa generatio. Alcmenæ, Niobis, Laodamiæ, Electræ, Antiopæ, Europæ, Ledæ & Danaæ pudicitia non minus stupratæ & devirginatæ virginitatis suspicione laborat, ac Lycaonis filiæ apud Nasonem & Ponticæ apud Plutarchum. Quid vos Ægyptii, non-

Compendii causa lege Cælium L. 4, 10. & L. 14, 1.

Tranq. in Tib. c. 36, Joseph. L. 11. c. 4. antiq.

ne Sacerdotes veſtri lenonum partes ſuſtinebant ? deciperis mi Paullina. pernox Eleuſis ululat & ſacra tacita noctu peragit. Itane hoc nomine Æſculapio gratias agitis ſauciæ, quod Socratica fide ſuſtulerit pedes veſtros? O medicina gravis!

Plaut. Curc. 1, 1. *Ideo fit, quia hic leno ægrotus incubat*
In Æſculapii fano.

Juſt. L. 11, c. 11. Liv. 26, 19. Ita Alexandri Magni mater Olympias cum vafro Nectanebo ſub nomine Jovis rem habuit, verum velandæ ignominiæ, ex antiquis fabulis de dracone commentum fidem reperit. Similia de Perictione Platonis matre, ab Apolline imprægnata, teſtimoniis Speuſippi, Clearchi & Anaxilidis adſtruit Diogenes Laërtius: quam tamen non minus à Sacerdote quodam defloratam, quam Auguſti matrem, aut Rheam Silviam à fratre probe peculiato fuiſſe ſubactas, quovis pignore certo. Cæterum hæc latius in *Libro* 1. *Initiatis perſpecto.* Vellem tam candidi eſſent Antidicomarianitæ, inter quos Romæ quondam Helvidius, nuper-

Adde Plutarch. in pr. Rom. & Plin. 36. c. ult.

perque * Bodinus, ut Mariam κομμωτρίαν, eamque postea virginitatis rudimentum Josepho delibandum obtulisse, impie nimis asserere nollent. Uterque enim noverat piaculum fore, si fœtidum hominis semen reciperetur in eodem virginali, quod Sacrosanctum domini sui fuerat hospitium. *Perfide passa fuisset*, inquit mastix hæreseos Calvinus, *se marito collocari, sanctumque conjugii fœdus non sine Dei ludibrio sprevisset.* Josephus vir justus, clemens, mitis, mansuetus, & candidus Spiritus S. vim agnovit, ad quam non minus stupuit quam expavit, noluit itaque sinceram castamque puellam παραδειγματίζειν, dicam scribere, vel traducere, nec revelare eam, aut in jus vocare, ut defloratæ naturæ exemplum daret. *Æstuabat animus „sanctus negotii novitate perculsus. Stabat „sponsa prægnans :* (sunt verba P. „Ravennæ) *sed virgo. Stabat plena pi„gnore : Sed non vacua pudore. Stabat „de conceptu sollicita : Sed de integrita„te secura. Stabat vestita materno mu-*

* *In sacerrimis dialogis de abditis rerum sublimium arcanis.*

Clem. S. 7. Suidas in Ἰησοῦς. Origenes adversus Celsum.

Deut. 22, 14, 15.

Serm. 124. de generat. Christi.

„re, *sed non honore virginitatis excluſa.* „*Sponſus quid faceret? accuſaret de cri-* „*mine? Sed erat ipſe innocentiæ teſtis.* „*Culpam diceret? Sed erat ipſe cuſtos* „*pudoris. Urgeret adulterium? Sed erat* „*ipſe virginitatis aſſertor. Quid faceret?* „*cogitat dimittere, quia non poterat vel* „*foris prodere, vel intus quod evenerat,* „*continere.* Priuſquam in unum convenerant, benedicti uteri tumor repulerat pium ſponſum: nec *poſtea* caſtiſſimæ primiparæ grabatum inſcendit. Quicquid argute nimis captat ex præcedenti dicto Helvidius. Schemas loquitur impoſtor. Quid ſi dicerem judicem de cauſa pronuntiaſſe, antequam eam cognoſceret, non ſequitur poſtea eum cognoviſſe, ſed tantum cauſa non cognita per ſatyram tuliſſe ſententiam. Votis nuptialibus pactoque jugali deſtinatam, tanquam ſororem agnovit Joſephus, & ut conjugem contra injurias ſub alarum tutela defendit vir pius, unde Chriſtus à Joſepho adoptatus & educatus, non minus filius ejus dicitur à plebe, quam

Luc. 2, 42. & 4, 16. 3, 23.

Dei

Dei gnatus veneratur à magis. Quotiescunque de utroque fit sermo, mater potius Christi, cælesti illius depositi, quam uxor Josephi nuncupatur. Ex quo apparet casu, Parentis filiiq; nominibus in turba usas mulierculas. Desponsata cum Josepho, patrono & custode suo, non nuptias sed Encænia perpetuo celebravit. Nihil magis obesse potuit Diabolo, quam celatus virginis partus. Candida matrona, nuptiarum futurarum flammeo se involvit, ut & sollicitatorem generis humani falleret, & tralatitiam lapidationem declinaret. *Ut Diabolus prius seduxit fœminam*, inquit Bernardus, *& postmodum virum per fœminam vicit, ita prius à fœmina virgine seducitur, & postea à viro Christo aperte debellatur.* Fidem proditione lædunt, qui castissimæ Christi matri derogant, quod alioquin phalerato mangonio adscriberent prophano puellarum choro. *Quod vel paucis mortalium constat* Bernard. *fuisse collatum, fas certe non est suspicari tantæ virgini esse negatum, per quam omnis mortalitas emersit ad vitam.* Quid

ultra petis? si fatendum multas puellas insignibus animi corporisque dotibus præluxisse aliis, cur quæso; quæ in aliarum Vestalium castimoniam, luculenta largitus est Dæmon, ea in matris suæ gratiam noluisset conspicua efficere Deus? Equidem fateor fratrum sororumque, in sacro codice mentionem, vel Josephi vel Mariæ nuptias, spirare: fidem Hebraeæ locutionis adpello, quia consanguinei communi fratrum contubernio recipiuntur. Isti fratres, (quos ex alia muliere susceperat viduus Josephus) seu comites eodem cum Christo domicænio & tecto usi sunt, adeoque fraterno Contubernalium amore eos prosecutus fuit. Multa alia moderationis verecundiæque ratiocinia suppeditant Epiphanius, Theophylactus, Gregorius Nyssenus & Hieronymus. In hunc locum multa cumulari possent ex Christophoro de Castro: sed volo ab extemporali digressione recedere, adeoque ingentem sibi apparatum ex penu istius Jesuitæ sibi comparet fluctuans

ctuans Helvidii Sectarius. Sacrilegium, per fidem! est dubitare de perenni Virginis Mariæ virginitate, cum castitate & honestate, sororizante. Nacti ergo ipsius castitatis virtutem, nacti exemplar depingendi probam veramque virginem, agedum à B. Maria lumen lucemque fœneremini. Nihil torvum in oculis, nihil in verbis procax, nihil in actu inverecundum; non gestus fractior, non incessus solutior, non vox petulantior: ut ipsa corporis species simulachrum fuerit probitatis. *Ambrosius L. 2. de Virginib.*

§. IX. Jam admiratione tanti mysterii satur, pacatus ad reliqua procedam. Illibata virgo, quæ nullo libidinis œstro maculatur, corvo albo nigrove cygno rarior, quia indies repagulis laxatis vagatur & pauperiem plusquam caninam committit. Si tamen occlusam teneramque nanciscaris, proculdubio pudibundam, piam, castam modestamque, invenies, dignam mehercule! ut regali purpura decorata, Principis fiat compar. *Jam virga profilitet frænis natura remotis. Hor. L. 2. S. 7.*

Quæcunque per ſtata temporis intervalla gynæcio clauſæ, ſpiſſim egrediendi licentiam obtinebant; earum arcano thalamo egreſſarum ſacer pudor procaciori pubi venerationem incutiebat. Nec diu multumque in celebritate verſatas ad triſtem θάλαμον deducebant Eunuchi, ne vagantes circa vicinas, levi indecoris notæ macula polluerentur. *Propudioſum Romani putabant*, teſte Tertulliano, *ſi matrona in publico videretur.* Inſueta in publicum prodiens ſe peplo operiebat, unde Horatio *abdita.* Cajus Sulpitius Gallus uxori repudium miſit, quod aperto, & non velato, vertice in publicum eſſet verſata. Induperatrix Poppæa apud Tacitum, raro in publicum egrediebatur, *idque velata parte oris, ne ſatiaret aſpectum, vel quia ſic decebat.* Si non faſtidis abditum fœminarum ornatum, lege ſodes Tertullianum *de velandis virginibus* ibique *J. L. dela Cerda.* Nova nupta ob reatum depravatæ naturæ, cui ſolatium & gaudium crearet maritus, ſe peplo & flammeo obvol-

Tertull. de Pallio.

L. 3. Od. 16. Val. Max. L. 6. c. 3, 13. diſſertit Plutarch. in Quæſt. R.

Tertull. de de corona milit. c. 4.

volvit, ne pudicitia ejus pollueretur aſpectu*. Neque enim me piget novam rationem addidiſſe. Hæc ipſa quum ſe involvit palliolo, tanta gratia conciliabat abditam, tam dulcis motus per artus mulcebat amorem ſponſi, ut pietate mitigatus innocentem puellam brachiis ſuis ipſe contegeret, deduceretque ipſe in thalamum, tumque mille oſculis quærens voluptatem robuſtam cum flammeo & ejus pudorem excuteret, revelaretque turpitudinem maturæ virginis. Tibull.

*Flor. 4, 2. Sic Rebecca Gen. c. 24, 65.

Ut juveni primum virgo deducta marito L. 3. El. 4.
Inficitur teneras ore rubente genas.

Faciem flammeo nubebat velabatque ſponſa, ne nuptis verbis pudorem ei extorquerent prætextati. Ælius & Cincius apud Feſtum hæc nos docent. Varro à nuptu Neptunum & nubes, quod terras vaporibus obnubant, deducit. *μάσπαις ἢ βάσπαις* operiebant pudorem, tegebantque faciem, ut faſcinum averterent. Deme ſupercilio nubem, & intelliges puellas tam anxie ſollicitas fuiſſe de velanda facie,

Plin. 21, 8.

Varr. 4. L. L. adde Isid. l. 9. c. 8.

ut nubentes rorem ipsum viro delibandum servarent, idque ut dulces nuptias facerent. Nupturientes apud Europæos operto incedunt mimice collo, ut innuptis nuptiis fratrem sibi conciliarent: nuptaque verba gannitu rancidulo excipiunt innuptæ puellæ, ut enubentes & innubentes connubium inirent autumnale. Intemperans libido nugatorem hæc docet, qui rivulam, bifidamque uberum vallem, tremulis vorans oculis perdite pudicitiæ ejus insidias struit:

Naso L. 4. Met.

Spectat eam Tereus præcontrectatque videndo
Oscula, & collo circumdata brachia cernens,
Omnia pro stimulis facibusque, cibo-que furoris
Accipit.

In honorem Veturiæ & Volumniæ sanxit Senatus R. ut fœminis semitâ viri cederent, vetustisque crinium insignibus novum vittæ discrimen adjecit. Vitta constringebantur comæ.

Maro L. 8. Æneid.

Et vitta comptos voluit prætendere ramos. Sit

Sit modo casta doce, quamvis non vitta ligatos Tibullus 1, 6. Naso L. 4. Fast. & L. 1. Met. F. 6.
Impediat crines, nec stola longa pedes.
Ite procul vittæ tenues, insigne pudoris.
Scripsimus hæc illis, quarum non vitta pudicos
Contingit crines, nec stola longa pedes.
Decidit ante sacros lanea vitta focos.

Sacerdotes & eruditos niveâ vittâ discretos in Elysiorum campo, cecinit Maro:

Omnibus his niveâ cinguntur tempora vittâ. L. 6. Æneid.

Vittatas enim Cereris Sacerdotes vittæ privilegio decoratas constat ex Lucano, licet Vestæcontubernium facerent incestuosæ veneficæ. unde Juvenalis;

Paucæ adeo Cereris vittas contingere dignæ, Sat. 6.
Quarum non timeat pater oscula.

Nolo autem operose huc congerere, quibus tæniis neglectam sine lege comam cöercerent prodigæ. Molestum foret & plagulæ, calanticæ, reticuli, riculæ aliorumque tegminum seriem, tu-

tuberosissimo comprehendere commate. Rica virgines nubentes & sacerdotes sacrificantes, Vestales suffibulo velabantur, ricinio autem mulieres prophanæ utebantur. quæ omnia dictorum æstu suppeditant Nonius & Festus. Nihil jam memini, nisi Lacænas virgines operta facie, virum spirante, in celebritate versatas: Uxores autem abdita forma per urbem furtim incessisse, ut intactam venustatem soli marito servarent. *Virginibus quærendi sunt viri*, ait Charilaus, *mulieribus opera danda ut servent maritos.* Audio enim non licere cuiquam virginum & matronarum in Italia involuto capite in publicum procedere. Ardescit tuendo Phœnissa, & ex ea toto pectore concepit flammam Juvenis, cujus medullæ funditus visu exaruêre. Anacreon:

Plutarch. in Lacon.

Νικᾷ δὲ κἀ σίδηρον
Καὶ πῦρ καλή τις ἔσα.

Belgarum populus puellas, sub palliolo latentes, atque huc & illuc vagantes, pudicitiæ suspectas habet, utpote pro-

prostibulorum, urentes oculos inhibere peritorum, gnarus, scit aliquid semper ab iis objici, quo infelix patientia & prostituta modestia lateat. licet multæ Doridæ, nullo palliolo cultæ, vagentur, quæ æque recta facie & strictis mamillis formam venditant, ac illæ obsoletis flammeis amictæ,

Hanc volo, quæ facilis, quæ palliolata vagatur. Mart.

Sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos. Juvenal.

Ægrum tu facito ut simules, nec turpe putaris Nasc. adde Plaut. Pseud. 5. 1. ita Thomar.

Palliolum nitidis impositisse comis.

Apud Nonium Marcellum *penulam in capite inducere, & injicere riculam.* & apud Hesychium τὸ βαμβύκινον ὕφασμα, & Suidam, τρίχαπτον, capillare bombycinum capillis imponebant. Ovidius: *-nec habens crinale capillis.* Gen. 38.

Solebant tamen apud Gentiles fœminæ velatis capitibus inter sacra versari, ut eo gestu se humiliores redderent, & ne quid ignominiosi & ominosi aliunde oculis incurreret. Varro L. VI. LL. Vide Varr. L. 9. LL. Rica. Plutarch. in probl.

Tu-

Innupta tamen apud Maronem l. 2. Æneid. sacra canit.

Tutulati dicti, qui in sacris habere solebant in capite metam. Capital à capite, quod sacerdotale in capite etiam nunc solent habere, ut suffibulum & mitram.

Virgilius.

Purpureo velare comas adopertus amictu,

Nequa inter sanctos ignes in honore Deorum

Ad locum 1. Corint. 9, 10.

Hostilis facies occurrat, & omnia turbet.

Hunc socii morem sacrorum, hunc ipse teneto.

vide §. 4. de Peccato Originali.

Hac casti maneant in religione nepotes.

Licet munditiis fœminis studere liceat, dedecet tamen eas diem inter speculum & pectinem perdere, multaque alia inutiliter, quæ viros nescire decet, ligurire. Coma in nodum collecta mulierem arguit, eam autem auri ramentis anxie polire degneris animi est. Comarum circulos per gradus in conum fastigatos, velut stationes discernere petulantis puellæ, non frugalis est matronæ: nam dum coluntur & comuntur, annus cito pede labitur. Juven.

Gell. 2, 26.

Juv. Sat. 6.

Tanti est quærendi cura decoris,

Tot

Tot premit ordinibus, tot adhuc compagibus altum Ædificat caput.

& Statius in Violantillæ Epithalamio,

Celsæ procul aspice frontis honores
Suggestumque comæ.

Ovid. 2. Fast. Epist. 19. Her. Virg. 4. Æneid.

Flavis olim capillis virgunculæ incedebant, nunc caprarum capillitio frontem ornant domicellæ, quibus cincinnis, me Dius fidius! lasciviam istius animalis sibi ingenitam maritisque cornua exprobranda fatali minantur prodigio.

Adde 1 Sam. 19. 13. Cant. 4. 1.

Hædina tibi pelle contegenti
Nudæ tempora verticesque calvæ.

Mart. L. 12. Ep. 45.

Nunc pupæ his cincinnis ludunt in scholis, juvencæ cirris his elatæ salutantur in foro: & quod utroque turpius est, naturales capillos acaciæ fuco deturpant, & antequam tempus reposcit * canitie adulterina venerabiles se deridendas & comedendas propinant. Ælianus pilos caprarum βοστρύχους καὶ ἕλικας κόμης comarum cinnos vocat: comarumque suggestus τάξιν indigitant Græci. ὑπερεπίζειν καὶ τάξιν. Euripidi πλόκαμον ῥυθμίζεσθαι. Naso,

πτίλην parmque.

* E contra vetulæ Ovid. L. 3. Arte.

L. 16. c. 30.

Pone recompositas in statione comas.

Ad-

Adjuvat mollitem reticulum comis ingentibus turritum, sed quid singula prosequar? *Virginari volunt sola capitis nuditate*, (sunt Tertulliani effata) *uno habitu negantes, quod toto suggestu profitentur.* De Messalina Satyricus;

Nigrum flavo crinem abscondente galero.

Vittæ notam & privilegium galeri conjungit Tertullianus. Præter exuvias & induvias plures & tibi dormienti occurrunt, adeoque contentus his, reliqua prosequamur. id tamen tibi prædictum scias cincinnos calamistratos & nudatam cervicem fœnum habere in cornu, lascivumque promittere animum. Tibi autem bello, ut fœmina compto, Dî te Deæque *Verum ad consilium donent tonsore.* Interea sparsos sine lege crines adducto nodo revocent matronæ: nam facies nativa specie nudata horrorem incutit fratri. *Venus ipsa*, teste Apulejo, *licet omni Gratiarum choro stipata, & toto Cupidinum populo comitata, & balteo suo cincta, cinnama fragrans & balsama roran*s,

rans, si calva processerit, placere non poterit, ne Vulcano quidem suo. Et utcunque tibi imponi posset, si D. Paulo non auscultes, Plutarchus te convincet. Σωφρονέστερον δὲ αἱ ταῖς μὲν γυναιξὶν ἐγκεκαλυμμένοις, τοῖς δὲ ἀνδράσιν ἀκαλύπτοις εἰς τὸ δημόσιον προϊέναι. *Quæst. Rom. c. 2.* *Petron.*

Scorta placent, fractique enervi corpore gressus,
Et laxi crines, & tot nova nomina vestis
Quæque virum quærunt.

In rabiosam petulantiam barbarasque nebulas graphice multi perorarunt. Virginibus & matronis pudorem & honestatem commendat D. Paulus. Vult *mulieres se ornent amictu honesto cum verecundia & modestia.* Viderint matronæ, ne cum veste pudorem excutiant. Jam verticem jam cervicem, jam manus, jam pedum candorem vitta & stola, palla & zona involverant pudicæ. *Muliebria vestimenta sunt*, discernente Ulpiano, *quæ matris familias caussa sunt comparata, quibus vir non facile uti potest sine vituperatione, veluti Stolæ, Pallæ,* *L. 23. D. aur. arg. lege L. Bayfium.*

Tunicæ, *Capitia*, *Zonæ*. Zona nodo Herculaneo cincta solvebatur, cum devirginabatur nova nupta sub auspiciis Deæ Virginensis.

Catullus. *Tam gratum mihi, quam ferunt puellæ*
Pernici, aureolum fuisse malum,
Quod zonam solvit diu ligatam.

Mart. in Apophor.

Longa satis nunc sum: dulci sed pondere venter
Si tumeat, fiat tum tibi zona brevis.

Strophium, teste Nonio, est brevis fascia, quæ virginalem papillarum tumorem cohibet. Catull.

Non tenui strophio lactantes vincta papillas.

Libidine evigoratum Martialem ad Uxorem quæso supinis auribus audito.

Fascia te tunicæque tegunt, obscuraque palla:
At mihi nuda satis nulla puella placet.

Fallitur Embasicæta, Doridam vetus amator nunquam contempsit. habes tu quidem pellicem, sed quid prohibet te currucam fore. tu tamen, venusta mulier, dignare meum consilium, quum

quum libuerit, adgnoscere. Imo, inquam ego, per formam pudicitiamque tuam rogo, ne fastidias Quirites inter censores admittere. Tinctura Sardiniaca & alia omphacina, seu oleagina, rosacea, coccina excogitata sunt à pernicioſis delectationibus, quo fit ut ad visum jam conferatur vestis, non ad integumentum. *Solebant quædam*, teste Hieronymo, *cum futuram virginem spoponderint, pulla tunica eam induere, & furvo operire pallio, auferre linteamina.* Nondum lauta induebat armaturam pudoris, circumducebat vallum verecundiæ, murum sexui suo instruebat: vitta & stola usa fuit prudentissima fœmina, ne emitteret vel admitteret oculos alienos. Nec enim Senatus Populusque R. sinit, ut eodem habitu meretricum matronarumq; corpora venerentur. *Matronas eas appellabant*, teste Festo, *quibus stolas habendi jus erat.* Stolam autem describit Isidorus, *operimentum matronale, quod cooperto capite & scapula à dextro latere in lævum humerum mitti-*

l. M.

Lib. 19.

tur, quam instita assuta ambibat. Horatius:

Matronæ præter faciem nil cernere possis.

Martialis:

Rugosiorem cum stola geras frontem.

L. 2. c. 1. Pulchre Val. Maximus: *Sed quo matronale decus verecundiæ munimento tutius esset, in jus vocant: matronam corpus ejus attingere non permiserunt, ut inviolata manus alienæ tactu stolæ relinqueretur.* &

L. 5. c. 2. alibi: *Sanxit Senatus, ut fœminis semita viri cederent, confessus plus salutis Reip. in stola, quam in armis fuisse.* Una igitur in orbe Romano reverentia fuit erga stolas, adeo ut stolata matrona omnis pudicitiæ & verecundiæ esset exemplum. hinc Epigrammatum vaferrimus scriptor:

L. 10. Ep. 5. *Quisquis stolæve purpuræve contemtor.*
Quis Floralia vestit & stolatum

L. 1. Ep. 36. *Permittet meretricibus pudorem.*

Peccandi Ephorus:

L. 3. El. 3. de Ponto. L. 1. Arte. adde Tibull. 1. El. 6. Stat. L. 1, 2. *Scripsimus hæc illis, quarum non vitta pudicos*
Contingit crines, nec stola longa pedes.

Et

Et quid ab hac omnes rigida ſubmovimus arte
Quas ſtola contingi, ſumptaque vitta vetat.
Eſte procul vittæ tenues, inſigne pudoris,
Quæque tegis medios inſtita longa pedes.

Horatius:

Ad talos ſtola demiſſa & circumdata palla.

Marcus Tullius de Antonio: *Sumpſiſti virilem togam, quam ſtatim muliebrem ſtolam reddidiſti.* Segmenta, & longos habitus, ad imos pedes demiſſos, quorum imam partem inſtita aſſuta ambibat, ſumebant quæ caſtæ haberi vellent. Multi Cupiennii

Sunt qui nolint tetigiſſe niſi illas Flaccus.
Quarum ſubſuta talos tegat inſtita veſte.

Non imprudens conſilium filiabus ſuppeditant matres, ut femora non ſolum interiori tunicâ, interulâ aut ſubuculâ, ut quondam Corinna; ſed lineis femina-libus tritaque bracha contra doctas petulantium fratrum manus muniant. Per

fidem Lex illa Deuter. 25. de fævitia vindicantis veneficæ, viri pudenda apprehendentis, sub pœna diminutionis manus, non leviter perpendenda. Sed Noachus, nec Jul. Cæsar, nec Philippus Macedo, nec ipse Cato usi sunt indumento, quo velarent femora ac pudenda. Augustum tempore hiberno usum feminalibus testatur Tranquillus, quæ tamen cum caligis & tibialibus male ad brachas retuleris, notante Casaubono. Chlamydem sæpe diffluere solitam notius est, quam ut probatione egeat. Saturnini milites apud Trebellium cum sagis discumbebant, ne inferiora nudarentur. Vocem *brachæ* Gallicam * esse, autumarunt Siculus, & Hesych. Gallis *braye*. Tacitus *barbarum* * *tegmen* indigitat. harum meminit Naso:

Pellibus & sutis arcent mala frigora brachis
Oraque de toto corpore sola patent.

Cum autem in sacris Priapi Sacerdotes subducti, tunicis ad obscœnum inguen usque faceti, virilia sua ostentarent spissim, & in Cybelæ Sacris Gallus auru-

spex

Sutt. c. 82. Plutarch. Ita Sarmatæ apud Pompon. Melam l. 2. c. 1. & 5. Plin. l. 3. c. 4.

**Negat Salmas. c. 1. ad Tertull. de pallio. & Casaub. ad c. 72. Augus. Vide & Dionysior. ad Hist. Aug. Scriptores.*

** Ut Getarum, Sarmatarumq. Ovidio Persica bracha. Inde Cluverii Germaniam. Ovid. l. 3. El. 10. Val. Flac. Argon. l. 5.*

Mart. l. 3. 24.

ſpex à ruſtico inter luctandum illudebatur miſere, ideo juſſit Deus, ut Sacerdos tibialibus brachiſque indutus, non per gradus, ſed planitiem ad altare aſcenderet, ne neceſſe habeat increpari, Μικρὸν καταστέρω τὸν χλαμύδα σπάσον. De pudicitia matronarum non habeo quod timeam, licet ſola tunica incederent. Nam nihil eſt commodius, quam rem abditam cupidis propinare: nec ulli enim celerius fratres incidere ſolent in rem lubricam, quam quibus negata videtur. Unde proſtitutæ viverent, niſi aliquid pro hamis in turbam mittant, quo diſtenta voluptas latere poſſit. Omnia, inquam, iſta vera ſunt. Sed quid obſtat obtorto* collo Legem v. cap. XXII. Deuteronomii huic ſexui objicere: *Non induetur mulier veſte virili.* Adde L. XXIII. §. 2. D. *de auro & arg legat.* Matronæ virgineſque, quam male eſt extra legem viventibus! quia noſtis Venerem veſtram, extra menſuram aberratis. *Brachata virgo* non aliter audit quam ſi *Lacernatam* diceres

Lege Ambroſ. L. 1. Off. & Hieronym. ad Fabiolam de veſte Sacerdotali. Exod. 28, 42. Ezech. 44, 18. Dan. 3, 21.

** Lege Voſſium L. 2. p. 440, 466. de Idolol. Selden. de Diis Syris p. 280. & novam explicationem in nupto opere meo. L. 1. c. 5. Euſeb. in vita Conſt. M.*

amicam, indignante Ferrario. Juvenalis enim de Nerone, qui cum Sporo in delubro ac sellario nuptias fecerat,

Ipse lacernatæ cum se jactaret amicæ.

Nolo tibi tam valde placeas, Gallica domicella: nisi curta admodum palla vagari velis, de qua Martialis L. 1.

Dimidiasque nates Gallica palla tegit,

Strabo de Gallis: *Pro tunicis gestare vestes apertas, manuleatas, usque ad pudenda & nates.* Noli decipere mollitiem sexus tui, nec ab aliquo naturali decore formam tuam excæca.

Virginei crines auro gemmaque premuntur
Et tegit auratos palla superba pedes.

Horat.

Post hæc personæ, pallæque repertor honestæ

Æschylus.

Tibullus de Sulpitia:

Urit seu Tyria mavult procedere palla.
Fusa sed ad niveos lutea palla pedes.

Puellæ & niveas suras aureis periscelidibus & vinclis cingebant, & in incessu spissim elevabant tunicam, ut eo-

eorum aſpectu irritarent emeritos.

Fœdius hæc aliquid quandoque audebit amictu.

Nequitiæ Magiſter fratribus ſuppetit, ut aliquando pallium togamque elevent. Veſtiti ſcorti facies multis placet. Si qua amatori fides eſt, victoria, inquit, parata nauſeam parit. retia nimis hiantia vitat & prætextatus: adeoque compoſita amicæ vafricies multis gyris ſollicitatur, & ſi furtim quid petulantius & flagrantius committatur, facile ignoſcitur, licet obliquo collo pedes puellæ decoros baſiet frater.

Pallia ſi nimium terræ demiſſa jacebunt
Collige, & immunda ſedulus effer humo,
Protinus officii pretium, patiente puella,
Contingent oculis crura videnda tuis.

Sed manum de tabula, vetuſti habitus ſyntheſin dulcius ex ipſis claſſicorum auctorum fontibus percipies, vel ſi alia ex rivulis conſectari velis, conſulito ſodes Octavium Ferrarium, Philippum & Albertum Rubenios & L. Bayſium, inter quos hæc ſerra fla-

granter reciprocatur. Contentus hisce encæniis, pergam me voto exsolvere. Multa etiam de varii coloris mitris, coma flava, tunicis inconsutis, toga infelicissimarum publicæ libidinis victimarum, earumque florida & multitia veste, nebulis lineis, Coo involucro, quod denudat fœminas, coadunare in unum valerem: verum cum tinctis murice vestibus nocte dieque utuntur Philenidis diffututæ neptes, ideo illæ commodius in libro nupto recensentur, utpote quæ naturam formamque ejus egregie decent. Ego autem nactus occasionem matronarum honestos habitus & mores titionibus depingendi, Prostibula excludo. Levis fracti habitus pruina nihilominus rorificat hoc comma. Noli tamen putare modestiæ gradus adeo apud gravem Quiritium Senatum exulasse, ut λεπτὰ χλανίδια tenuesque lænulas matronas decuisse, suspiceris. Lex enim armata insurgit in hanc levitatem mimicam, constituitque inter honestarum virginum prostibulorum-

rumque probrosorum habitum, discrimen haud exiguum. Si quis adeo procax sit, ut in publico obviam sibi factam, stolaque ornatam, osculatus fuerit, vel proterve tetigerit, vel eam assectetur, id est, tacitus crebro sequatur, vel matronæ virginisque pudicitiam attentet, obscœnisque verbis acerbas earum aures inquinet, Injuriarum tenetur, & si iterum ad licentiam redierit, relegabitur. Si tamen *ancillari veste* vestitas appellasset, *minus peccare* videtur: *multo minus si meretricia veste fœminæ, non matrisfamilias vestitæ essent*, ait Ulpianus. Matronæ tunica talari, stola & palla, meretrices brevibus tunicis incedebant, ut pauperes:

Mollerè Sem. 3. 27.

L. 15. §. 15. D. de Injur.

Et brevis atque eadem nocte dieque toga. *Mart. L. 11, 57.*

Ita Lacænæ virgines Φαινομηρίδες, genua nuda luctatoribus divaricabant: nam stolæ earum circa genua finiebant. unde Clemens Alexandrinus: ἐδὲ γὰς ὑπὲρ γόνυ, καθάπες τὰς Λακαίνας Φασὶ παςθένους, ἐςολίσθαι καλόν. ἐδὲν γὰς

L. 2. c. 10. Pædag.

γὰρ μὲς ὀπίσω ἀπογυμνᾶσθαι γυναικὸς θύραιπες. Pollux χιτῶνας χιτῶνας. Quis stolatum pudorem meretrici togatæ permittit? *Talis enim quis judicari solet, qualis extrinsecus videtur.* Mimæ prohibentur matronali habitu incedere apud Tertullianum. Honestæ itidem virgines plerumque cum pedissequa in publicum prodibant. Apud Comicum: *Sequimini comites in proximum. Subito famam tollunt, si quam solam vident in via.* & alibi, *Adstat ea, in via, sola: prostibulum sane est.* Quandoque & nobiliora scorta alebant ancillas. Messalina una ancilla noctu ad lupanar prodibat. Naso:

Fac Domina potiare prius, comes illa sequetur,
Non tibi ab ancilla est incipienda Venus.

& Plaut. *Volt placere sese amicæ, volt mihi, volt pedissequæ.* Theodoram sororis suæ pedissequam, ei subsellium plicatile, quo in congressibus sedere consueverat, humeris tulisse Procopius auctor est. Apud Arbitrum: *Ego sum ancilla Quartillæ. Ut si depugnan-*

L. 10. D. Locat.

Apol. 6. adde L. 4. C. de Epis. aud.

Mart. Cist.

gnandum foret, ipsè cum Quartilla consisterem, Ascyltos cum ancilla, Giton cum virgine. Apud eundem non vidua Ephesina, sed & Tryphæna & Chrysis ancillarum grege prodierunt. Apud Syracusanos lege cautum, ut prostibula gererent πεφυρᾶς ἐχούσας παρυφὰς. apud Athenienses floridis vestibus incedebant. Domitianus probrosis fœminis lecticæ usum ademit. Ita & Carolus v. nec non Eduardus III. luculentam, inter utriusque vitæ modum, differentiam constituere. Brunemannus non è re reipublicæ fore autumat, si impudicæ mulieres ipso habitu sceleratum vitæ genus venditarent. Nullus inficias eo, non è salute singulatæ pubis esse, si certa indicia vetitæ vitæ tremulis intueretur oculis Veneris nepotulus: nam ubi Venus punitur, glisicit libido. Verum ubi publica libidinum consistoria permittuntur, Venus æque suam hederam habet ac Bacchus, ibidem sacratus matronarum honor dictat, ut decernatur ab iis, qui venalem formam suam prostituunt.

Novæ Recap. Philip. II. T. 12. L. 7. Baker P. 1 p. 370.

Tum

Tum distenta libido detumescit, & nassæ cassesque tutius vitari possunt. Seria hac objurgatione finita, pœnitentiam agere sermonis mei cœpi, secretoque rubore perfusus stylum verto, dum puellas nostrates adeo verecundiam suam perfricta fronte excutiant, ut à lupis, tremula clune extentoque collo saltantibus, vix discerni possint. Quapropter si multitia & variegata ejus veste labefactati Studiosi, affectati eam fuerint, sibi imputet matrona, quod nassis illaqueaverit eorum animos. *Nec minus ergo, justi erroris excusatione crimen deprecatur*, teste Fabio, *qui in lupanari cum aliena uxore ἐν ἐργῳ flagrantique busto deprehensus fuerit.*

Arg. L. 21. D. Quod met. caus.

Auferimur cultu, & gemmis auroque teguntur
Omnia, pars minima est ipsa puella sui.

Duræ stantesque mamillæ Veneris languentis irritamenta urebant juvenem, itaque œstro percitus primum implere solet lactentibus papillis manus,

nus, mox basio inhærens in sinus proterve nec minus licite manus inserit. Lacteolæ papillæ, sine linteo nimium lubricæ aspici, ad Venerem vocant amantem, qui facile scit, licet non sit Divinus, quid cupiat Glyceræ nitor. Ædepol papillam bellulam! Quid hoc est aliud quam irritare cupiditates hominum per se incitatas.

- - Hoc ubi vidi,
Oscula ferre humero qua patet usque licet.

Nam quis colles tantos, tantasque Syrtes intueri posset, qui non statim præ desiderii æstuantis aura, trepidans palpitansque adhinniat? Dulce ridentem Lalagen, dulce loquentem Laidem subagitant fascino & formæ lepore occisi nepotes. Cor ritè ipsis salit, si subriserit molle puella, suaviolum dulci quavis ambrosia dulcius si ultro infligat, per Venerem! peccatum suum originale expiari anhelat. Ut vidi, ut perii! nudum pectus sollicitare posset Deos. Aucupium amoris in medio sui fascinum nutrit, & pro-

Quale decus tumidis Pario de marmore mammis.

Tenta modo tangere corpus, jam tua mollifluo membra calore fluent.

propria nota poſcit, appellat. Noli itaque, mi blanda, de injuria queri, ſi obtutibus hærentem & cor captivum & illecebris tuis imprægnatum mira arte faſcinaveris, non hæret amor, ſed interea ocelli ſibi quærunt vulnus, ſi qua ſedet candida aperto pectore papillam pertractant digiti, pandit ſtatim ſuavia, mox cubat fraterculus obtorto valgiter labello, nectareoque linguæ occurſantis illiſu, nemini ſine retibus uti datum eſt.

Credo aliquis Dæmon, ſubiens præcordia, flammam
Concitat, & raptam tollit de cardine mentem.

Illuc petimus, unde amore ſaucii ſumus. *Papillæ faſciolis comprimuntur, & criſpanti angulo anguſtius pectus arctatur, capilli vel in aures defluunt, palliolum interdum cadit, ut candidos nudet humeros: & quaſi videri noluerit, celare feſtinat, quod volens detraxerat. & faciem, lupanarium arte id ſolum oſtendit quod aperte oſtenſum magis placere poteſt.* Sic in throno deſudavit

vit Hieronymus, & in exedra Cypria-
„nus: *Ornamentorum ac vestium insig-*
„*nia & lenocinia formarum non nisi pro-*
„*stitutis & impudicis fœminis congruunt;*
„*& nullarum fere pretiosior cultus est,*
„*quam quarum pudor vilis est.* Quam improbe Juvenum circumspectatrices, quam immodice sui ostentatrices, rident argutoque ocello annuunt, & glubenti labello priapulos comedunt.

Dulce quoque est oculis nutantibus oscula ferre
Autoresque sui demeruisse mali.

Vectantur carpento & ad umbilicum nudæ post siparia latent. Oneri sunt vestes, adeoque sericas nebulas, quas non sumeret damnata, longinquo orbe & multiplici opere à Barbaris accersitas, induunt, quibus se totas quantasque denudant. Ne quis id naturæ imputet, quod artificis est, dico formam plus arti quam naturæ debere. Argute naturali decore suo ornata rusticola ad fucatam domicellam apud *Const. Hugenium:*

Wat geeft de schei aan't mes, den bla-

ker aan de kaars?

Die mooi is, is 't in 't hembd: ik thoonje naars om naars.

Crassa olim veste pinguis Gallia vestivit cives, nunc levis quascunque nationes sericis linteis, quibus pulchritudo non ornatur, sed prostituitur, devenustat: Vestes ab Assyriis, Æthiopibus & Seris textas, ingenti summa, multiplici opere accersérunt Romani. Dion. l. 43. unde Dioni χλιδὴ βάρβαρος. Ex Indicarum bombycum lanugine redordiri Plin. 11, 22. & texere vestimenta docuit Pamphila Latoi filia. Quod tentavit Salomon, 1 Reg. 10, 28. 2 Chron. 1, 16. id Justinianus obtinuit, ut ex ipsis bombycum ovis ex India Constantinopolim accersitis, serica vestimenta Procop. B. P. confici voluerit, artemque ad amicos detulerit, totamque culturam invidiosa proditione detexerit. *Fœmineum lucet sic per bombycina corpus.* teste Martiale, & Tibullo:

Illa gerat tenues vestes, quas fœmina Coa
Texuit.

Non ægre ferat lector, si nimis decan-

ta-

tatam Senecæ subjunxerim indignationem. *Video*, inquit, *sericas vestes, si vestes vocandæ sunt, in quibus nihil est, quo defendi aut corpus aut pudor possit. Quibus sumptis, mulier parum liquido, se nudam non esse jurabit. Hæc ingenti summa ab ignotis etiam ad commercium gentibus accersuntur, ut matronæ quidem nostræ, ne adulteris quidem plus suis in cubiculo, quam in publico ostendant.* Tunicam crocotulam, spectabilem inumbrantem pubem, curiosus ventus satis amanter lasciviens reflat, ita ut dimota paterent bellulæ coxendices, gracile latus, juvenile jecur, crispantes nates, & flos ætatulæ, Amoris illices carnarium elegantioris formæ spectatorem rapiebant: nam si qua Romanis est fides, non tantum ventus luxurians adhærens pessulo, membrorum voluptatem graphice lancinabat; sed & plus media parte nudos lacertos prostituêre ut latus oculo metiri possit, *rem indecoram & stupratione deteriorem*, fatetur Tertullianus. Olim in cellulis fornicum: *Tunc nuda papillis* L. 7. c. 9. de benefic.

Conſtitit auratis, titulum mentita Lyciſcæ.

Quotidie in oculis Juvenum calamiſtratæ, ac veſtibus collucentes paſſim obvolutant. Exornant annulis digitos & in omni articulo gemma diſponitur. Lapilli ex auribus pendent, brachia quoque & lacertos auro colunt pudicitiæ nundinatrices. Odorum officinæ arte quærunt colorem, quo meditantur adulterium caſtitatis. ibi pudicitia, hic natura adulteratur. Quæ tenerum latus ad numeros movet & tremula clune ad terram deſcendit, ex Hippolyto efficit Priapum:

Hæc movet arte latus, tuniciſque fluentibus auras
Excipit: extenſos fertque ſuperba pedes.
Altera ſuccinctæ religatur more Dianæ
Ut ſolet attonitas cum petit illa feras.
Hanc docet inflatos laxe jacuiſſe capillos,
Adjicit ornatus proxima quæque dies.

In

In petulantiam nunc & audaciam erumpit male dispensata libertas & quicquid adhuc boni moris est, exstinguitur levitate polituræ corporis. Peregrinas novitatis ineptias affectantes, exoticisque nationum deliciis incrustratas, ipse Paris Dearum vitilitigantium judex petulantibus oculis aspicere vix dignaretur, quia sub veste molli subdola mulieris latet mens, vestemq; animo insolenter elato tumens sequitur superbia. Cum Martis alumnum, Palladisque nepotulum, aut Apollinis discipulum emissitiis vident oculis, illico tanquam furibundæ in publicum proruunt, superbiæ & luxuriæ tot vexilla emittunt, ut facile resipiscerent partes veneficio, credo, sopitæ. Ferrum udis inguinibus devorant. *Nihil præter cristas somniant, ac galeas, & in tanta pacis spe, ferrum tamen amant, cujus ad mensuram noctis gaudia disponunt.* Plures dantur vestes, ut ralla, lintea cæsaria, induviata, patigiata, caltulæ aut crocotulæ, suppara, submniæ, ricæ, basilica, exotica, cumatilia, plu- *Heinf. Ep. ad Primer.*

plumatilia cerina aut melina, aliæque gerræ, quibus lavari, fricari, tergeri, ornari, poliri, expoliri, pingi, fingi, & noctes dieſque omnique in ætate perpoliri ſolent puellæ; verum dentata manu omnia ex Torrentio, Roſino pariter ac Demſtero aut Caſalio excipere ſegnitiem meram dejero, adeoque compilet ea Sedentarius, cui abunde otii ſupereſt, majora mihi peragenda ſuperſunt, ne inani ſono futilia multa compilando efficerem, ut corpus totius ſcopi enervaretur. Hæc omnia pace divitum & modeſtarum virginum dixerim: nollem enim ut beatarum contumeliæ me laſſent immerito: in eas declamationem inſtitui, quæ opulentarum faſtum dum imitari ſtudent, ſibi famem inediamque accerſunt, & in tantum æs alienum incidunt, ut ſi ſalvæ eſſe velint, Sylla iis ab inferis eſſet excitandus, & ſi creditoribus ſolverint, nihil illis ſupereſſet, ita præterquam res patitur, ſtudent elegantiæ.

Non habet unde ſuum paupertas paſcat amorem.

Non

Non cunctas itaque, qui divitiis & gloria florent, injuria lacesso. Inter scabiem plebis, & contagia magnatum sublime interest discrimen, hæc sibi dedecus, hi sibi fastum comparant. *Ex ipsis opulentioribus*, inquit Apulejus, *eos potissimum video laudari, qui nullo strepitu, modico cultu, dissimulatis facultatibus, vitam egerunt.* Apprime utile *NE QUID NIMIS. Bono ingenio me esse ornatam, quam auro multo mavolo. Bonam ego, quam beatam me esse nimio dici mavolo.* Spectatæ pudicitiæ matronæ neque opus habent crocota vel Tarentina veste vel encyclio vel calyptra vel tinctis & coloratis tunicis, sed primum induant temperantiam. Vestite vos serico probitatis, byssino sanctitatis & purpura pudicitiæ: sumentes de simplicitate candorem, de pudicitia ruborem. Dum attonito vultu efferatam luxuriantium petulantiam cogito, ecce occurrit parturienti stylo Ausonius: nunquam ego ægrum tam magno periculo vidi quam Propertium Spartanam puellarum

luctam laudantem, cujus simplicitas una cum Plutarchi stupore porculo pianda. Obiter itaque Consulis Burdigalensis verecundissimum proferam Epigramma:

Delia, nos miramur, & est mirabile, quod tam
Dissimiles estis, tuque sororque tua.
Hæc habitu casto, cum non sit causa, videtur:
Tu præter cultum nil meretricis habes.
Cum casti mores tibi sint, huic cultus honestus;
Te tamen & cultus damnat, & actus eam.

Non fraudabo te arte secreta. prostituta modestia hæc malæ famæ tropica instituit. Modesta facies, verecundo pudore suffusa, naturæ gaudentis privilegium: è contra perfricta frons, renuens pudore suffundi, κρέας thori, κέρας maritum facit. raro pudicitiam servat virgo, quæ pudorem amisit, neque verecundiam possidet, quæ inverecundam petulantiam suscepit hospitio. *Sive*

Sive procax ulla est, capior, quia rustica non est,
Spemque dat in molli mobilis esse thoro.

Quædam usque adeo verecundæ, ut, cum erubescunt, faciem togæ induſiique institâ tegant, ne dum eum pudorem in excusationem ſuam proferentes, in ſocietatem criminoſæ confeſſionis aſciſcant. Multas ubi pudendum eſt, deſerit pudor, & ſi cum erubeſcant, tum inſidias ſtruunt.

Periere mores, jus, decus, pietas, fides,
Et qui redire nescit, cum periit, pudor.

Oculi ludibundi, & quadam propria nota loquaces, pudore vacant, ſtrictæ mamillæ, aureſque extenſæ ſuperbiam captant, noſcunt & Venerem ſuam, nam vendunt amplexus, non commodant. Fugitare decet ſimulachra petulantioris nequitiæ. *Nequicquam exornata est bene, si morata est male. Si incolæ bene morati sunt, pulchre munitum arbitror.* Hæc intemerata manet, quæ

frugi bona, pudore & honestate nec non fideli mente munita est. Verecundus enim pudor non celat castum animum, nam illibatum quovis tempore & casu probat candorem. *Erubuit salva res est*, inquit Comicus, & Jupiter apud Lucianum proprium veræ virginitatis κρητήριον esse fatetur *erubescere*. Apulejus *verecundiam virginalem*. Propertius:

Propertius. *Virgineus teneras stat pudor ante genas.*

Statius. *Olim hic virginei custos monitorque pudoris.*

Lucanus. *Non timidum nuptæ leviter tectura pudorem.*

Claudianus. *Jam nuptæ trepidat sollicitus pudor.*

Speratam, pactam novamque nuptam decebat pudor, & sanguinis in facie gutta.

Tardet ingenuus pudor,
Quæ tamen magis audiens
Flet, quod ire necesse sit:
Sed moraris, abit dies,
Prodeas nova nupta.
Flere desine.

Dum hæc diligentius expendo, notavi puellas

puellas plerumque gloriari se nunquam aquam petere, aut saccatam obscœni humoris proluviem solvere. Opportune itaque subducunt se Juvenes cum pupa ad secessum petit.

Sæpe licet mingat, virgo vult Phyllis haberi,
Sed castas raro mingere vulgus ait.

Ne sententia emineat extra corpus orationis expressa, curandum ut à teneris, à vulgo & scæna in secreta ædium parte remotæ, honesto labore tædium fallat virgo, quæ intecto pudore nitere studet.

Quidam decedens tres reliquit filias, Phædr. Fab. 63.
Unam formosam & oculis venantem viros,
At alteram lanificam & frugi rusticam,
Devotam vino tertiam & turpissimam.

Operi se accingat, quæ casta haberi velit. otiosorum negotium amor est. *Donna ociosa, Non può esser virtuosa.* Lubricus sexus, natura invalidus, Cupidini exponitur, si desidiosus vagatur. Vix ad robustum codicem damnatæ, manent illæsæ Juvenculæ, quid foret

si

si quotidie carpentis & navibus huc atque illuc vectentur. Juventa gignitur luxu, nutritur feriis, alitur otio, cujus speciosissimus flos si fratri ephebo committatur, quis adeo fungus, ut crederet hunc à Juvene & cupido illibatum mansisse. Phædra amore saucia apud Senecam:

Hipp. - - *Palladis tela vacant*
Et inter ipsas pensa labuntur manus.

Et Dido nimis languide res suas agebat, viso Ænea:

4. Æneid. - *Pendent opera interrupta, minæque*
Murorum ingentes, æquataque machina cælo.

E contra pia Penelope (à πηνος) prægnantem fusum tenui stamine involvens, bis denos per annos potuit, salva castitate, procorum tela avertere. Nec voluit tamen se vivam sepelire, sed frustra implorans Ulyssis opem,

Non ego deserto jacuissem frigida lecto,
Nec quererer tardos ire relicta dies,
Nec mihi, quærenti spatiosam fallere noctem

Las-

Lasseret viduas pendula tela manus.

Sed laxatam videns custodiam, noluit diutius placito amori pugnare, lapsis itaq; pensis pudicitiam fututoribus hac vinula venustula oratione propinavit.

Nemo meo melius nervum tendebat Ulysse
Sive illi laterum, seu fuit artis opus.
Qui quoniam periit, modo vos intendite, qualem
Esse virum sciero, vir sit ut ille meus.

Vis tu reviviscere reluctante luxuria? vis discussa muliebri petulantia tædium fallere? vis tu castam piamque uxorem obtinere? Audito sodes Bethsabam ad Lamuelem filium suum, rancidulo gutture & blandienti plasmate loquentem: Mi fili, casta & sedula materfam., nocte dieque pia studiosaque manu lanam linumque conficiat, quorum legitimo censu mariti salario possit opitulari. Euge. Apud Mosen fœminæ corde sapientes, hæ dicebantur, quæ neverant prægnantemque telam texuerant. Hoc enim est mulierum & non virorum (ut Elaga-

Prov. 31.

Exod. 35. 25. 2 Reg. 23. 25. 1 Sam. 2, 18.

bu-

bulo exprobrat Justinus) opus. apud Maronem,

L. 7. Æneid. *Arguto conjux percurrens pectine telam.*

Ita apud Artemidorum: *mulieres sedendo telam texunt.* Laudi ducitur ei, quæ *domum servavit & lanam* fecit. Perficæ contumeliam reputabant *manus lanæ admovere*, teste Curtio. contra Romanæ, quæ colum lanamque per nubila jactabant. Ne quis putet, divitum magnatumque uxores non admoneri, quasi exiguis compendiis grandia familiæ supercilia sustentare incassum sudarent: Nam matronæ primi ordinis nobiles huic operi se addicere haud dedignatæ sunt: denique sedula hujus Reginæ admonitio in hunc finem collimat, ut collaudet Deum operibus curiosa manus, socordiæ inimica. Quæ autem lana ac tela victum quærit, infortuniumque manuum lucro rependit, non eget Curione; illa tamen cui in opere vita non est, & tamen tædium & otium, quod plerumque luxuriam libidinemque gignit, honestis exercitiis fallere studet,

L. 3, 36.

æde-

ædepol majori laudum præconio digna, utpote quæ virtutis gloria familiæ suæ exemplar & sydus esse nititur.

- - Ceu fœmina primum, Virgil. adde Horat. Ep. 2.
Cui tolerare colo vitam tenuique Minerva,
Impositum cinerem & sopitos suscitat ignes,
Noctem addens operi, famulasque ad lumina longe
Exercens penso.

Tarquinius citato equo Romam advolans, Lucretiam haud quaquam, ut regias nurus, in convivio luxuque cum Liv. l. 1. æqualibus tempus terentes, sed *sera nocte deditam lanæ inter lucubrantes ancillas, in medio ædium sedentem invenit.* Horatii soror paludamentum Curiatio, sponso suo confeciſſe, literarum monumentis tradit Livius. Ita & Augustus *veste domestica non alia utebatur, quam ab uxore & sorore & filia neptibusque confecta*, teste Tranquillo. c. 73. Simile de Alexandro Curtius memo- l. 5. riæ prodiit. Hac arte familiæ splendor nitescit, mores poliuntur, virtus vi-

reſcit, & ſedula materfamilias ſalutatur à vicinis, honoratur à marito. Econtra ſpeculum per diem tractare, & damnoſa aleæ Venere ludere, uberiorem vitiorum copiam parit. Jurgia, rixæ, ſollicitus dolor, deforme malum, gliſcunt, quin & caſtitas periclitatur. Peccandi magiſter ad puellas, utpote quæ fratres emungere ſolent,

lib. 3. - - *Turpe eſt neſcire puellam*
Ludere.

Tu Patavina, tuque Batava damnate fritillum chartaſque luſorias, & ad veræ virtutis ſimulachrum B. nempe Mariæ vos componite. Hujus caſtus animus ignoravit damnoſam caniculam ſceleratamque libidinem, noluit conformari huic ſeculo, ut ſicut is, qui eam vocavit ſanctus eſt, ipſa quoque ſancta in omni converſatione reddatur: honeſto contenta parvo, ſpernebat omnem, etiam honeſtiſſimum, ludum. Mediæ devotam noctes frangere non poterant, ſed ſancta charta & tela ipſius fuere ebur, deliciæ & amor, utpote quæ propter

pter regnum cælorum se castraverat. Texturæ fuit procuratrix, inhabitans ædiculam templo Hierosolymitano conjunctam, ibidem in lana, lino & serico & byssо laborabat, nebat suebaque, cæteraque, quibus Sacerdotes altare & sanctum sanctorum ornari debebant, consuebat, teste Epiphanio. Et si fides Patrum choro, ipsamet mater Christi, nobilem tunicam, inconsutilem & sine sutura regillam, filio suo dicitur, sine acu, unoque contextu, contexuisse. Regilla rectave hæc vestis à stantibus & currentibus sursum versum textoribus pendulatim texitur, testibus Seneca & Servio,

Vel si mavis Tertulliani verbis, ipsam naturam Deo consecraverat.

Cum matrona premens altum rubicunda sedile, Assiduo durum pollice nebat opus.

Arguto tenues percurrere pectine telas. Et hæc est tunica Christi ἄῤῥαφος, ὑφαντὸς δι' ὅλου. Multa fingunt de hac texta toga Casaubonus, Salmasius atque Ferrarius, qui

Ad Æn. 7. Adde Plin. 8, 48. Senec. 90. Hor. 1. Ep. 19. Joh. 19, 23.

Faciunt næ intelligendo, ut nihil intelligant.

Magis itidem stata precationum, votorumque intervalla observabat. Dum legebat virginem concepturam, tum

cæleſtis nuntius devotæ revelabat ipſam eſſe, quæ generaret generis humani Soſpitatorem. Ita honeſtis diviniſque curis vos Virgines quotquot eſtis, fœminarum vitia exuite. pudica, & ut ita dicam, ſancta vita naturali pulchritudine exſurgit & majeſtatis ſuæ pondus habet, ſi juxta doctrinæ regulas vitam componant, parentes tutoreſque honorent, vel tandem obſequii gloria maritum demereantur. Nec vitæ ſanctimonia, aut morum honeſtas patitur, ut nugis, gerris quiſquiliiſque aut hamoſis diſputationum labiryntheis anfractibus inſtruantur. Rectius apud Naſonem matrona,

Aptior eſt digitis lana coluſque meis.

Severæ practicæ pietatis lectione mitigentur, ut ſapientiæ Spiritualis præceptis animos componant, ut quod vellent imitari, diu legant audiantque. Argute Seneca: *Non illi cultus luxurioſior, non converſatio cum viris licentior. Unum crimen vobis confiteor, ingenium habet.* Eruditio culpatur in virgine. Odiſſe eruditam Euripidem conſtat.

&

& ipse puellarum Ephorus:

Si saperem, doctas odissem jure puellas,
Numina cultori perniciosa suo.

Lege sodes totam Nob. D. Heinsii Epist. ad Primerium. Qualis uxor sit ducenda literato.

& Satyriographus - - *Odi*

Hanc ego, quæ repetit volvitque Palæmonis artem.
Illa tamen gravior, quæ cum discumbere cæpit,
Laudat Virgilium, perituræ ignoscit Elisæ,
Committit vates, & comparat inde Maronem,
Atque alia parte in trutina suspendit Homerum,
Cedunt Grammatici, vincuntur Rhetores, omnis
Turba tacet, nec causidicus, nec præco loquatur,
Altera nec mulier: verborum tanta cadit vis
Tot pariter pelves, & tintinnabula dicas
Pulsari. Ergo
Non habeat matrona, tibi quæ juncta recumbit
Dicendi genus, aut curtum sermone rotato

Torqueat enthymema, nec historias sciat omnes,

Sed quædam ex libris, & non intelligat.

Nihil est tam arduum, quod doctarum nequitia non extorqueat. *Celso dictare paratæ.* Ut ut sit, saltem literatus ne ducat doctam suadeo. Nam non curant Aristarchi pumicem sub lodice, sed Gillonis stylum sub veste glubent: peculium pensile magis, quam ingenium docile laudant, utpote inguinibus potius, quam ingeniis, quæ sæpe solœcismum faciunt, delectantes. Jam aliud genus amoris invenerat Glycera apud Aristinætum. Epist. 3. l. 2. Οὐκ εὐτυχῶς φιλίννα στρεφιάδη τῷ σοφῷ ῥήτορι συνεζύγλω· ἔτ' γ' ἐκάστοτε πρὸς τὴν καιρὸν ἡ δύνης, πόρρω τῆς νυκτὸς πλάττεται περὶ φαγμάτων σκοπείας, ἢ ἂς ἐδιδάχθην νίκας, τὴν καὶ ὕτα προφάσιζεται μελετᾶν. σχηματιζόμενος δὲ ὑποκρισιν, ῥέμα τὸ χείλεσ κινεῖ, ἢ ἄτλα δίπτε πρὸς ἑαυτὸν ψιθυρίζει· τίς ἂν ἔτ' ἔγημε κόρλω ἢ λίαν ἀκμάζουσαν μηδὲν δόμενος γυναικός; ἢ ἵνα μοι τῆς φαγμάτων μὴ μεταδοίη· ἢ νύκλως αὐτῷ συνεπιζητήσω

τὰς

τὰς νόμους; ἀλλ' εἴγε δοκῶν γυμναστήριον τὴν ἡμῶν ποιεῖται παστάδα, ἐγὼ ἡ νεόνυμφος ὅσα ἀποκοιτήσω λοιπὸν ἡ καθευδήσω χωρὶς· κἂν ὀπτμείνῃ, τοὺς μὲν ἀλλότρια πράγματα κεχλιώς· μόνης δὲ τῆς κοινῆς εὐπροθέσεως ἀμελῶν, ἕτερος ῥᾴτως τῆς ἐμῆς ὀπτμελήσεται δίκης. *Malis me auspiciis, Philinna, Strepsiadi jugaverunt causidico bono: nam is quotidie, quando lecto danda opera, producit noctes, instruendas sibi lites fingens: quasque didicit causas, tum meditandas sibi caussatur, & firmandæ fallaciæ, tacitus movet labra, susurratque solus quædam ad seipsum. Quid ergo is uxoris non indigus virginem ætate florentem duxit domum? an ut mecum lites communicet? an ut pernox cum eo leges evolvam? quin si ille thalamum nostrum facit litium gymnasium, ego deinceps nova nupta deserto communi lecto seorsim pernoctabo: tum si pergat alienis negotiis inhiare, solum communis nostræ rei negligens, erit alius mihi orator, qui rem meam agat.* Manifestis matronæ, cujus corporis pulchritudo me ad se vocaret, contumeliis lacessitæ histo-

riolam refert Nob. D. Heinſius ad Pri-
„merium: Quæ res, optime Prime-
„ri, ſicut corpus, ita animum disjun-
„git atque avertit. Itaque in præſenti
„re cum verſaretur, & jam viro eſſet
„opus, continentiam aut temperan-
„tiam, plerumque commendabat. Et
„ut hoc uxori perſuaderet, è Platone
„ſuo aliquid aut Ariſtotele de ſummo
„bono & intenſione mentis adfere-
„bat: animo paratus miles, ſed quem
Qui ubi ad uxores ventum eſt, tum fiunt ſenes.
„aliqua, (quod fit, quoties lubido an-
„nos antevertit, ac mox deſerit) cala-
„mitas attigerat. Interdum quoque
„locum aliquem Pollucis, ſcilicet, aut
„Feſti, à ſe emendatum cum gaude-
„ret, ne hoc quidem apud conjugem
„diſſimulare poterat. Cæterum ma-
„trona venuſtiſſima, verum quæ in
„Ariſtotele ac Platone nihil unquam
„legerat, ſed & de acumine & ſagaci-
„tate Criticorum, nihil audiviſſe vi-
„debatur, unius loci emendationem
„ſerio optabat, quem corruptum
„eſſe & in vitio jacere, ne ipſe qui-
„dem ſummus Criticus & optimus

„ Poëta ignorabat. Sed, invita Ve-
„ nere & Minerva, nihil fieri solere
„ nosti. Prima autem nocte, cum hi-
„ laritati & Lyæo patri indulsisset plus-
„ culum (quod nec ordine nec recte
„ à quibusdam fieri videmus) illa au-
„ tem pro virginitate, ut putabat, &
„ ut mos est puellarum, ultimum cer-
„ tamen cerneret; ibi vates disertissi-
„ mus, qui tam sæpe *Hymen Hymenæe*,
„ apud collegas suos legerat aut ipse
„ scripserat, oblitus oris purpurei, cu-
„ jus laudes decantaverat, oblitus ge-
„ narum, quas cum nivibus ac minio
„ toties contulerat, cæterorum om-
„ nium oblitus quæ referre mora est &
„ adhuc in ejus carmine leguntur, ni-
„ hil quidem se indignum fecit, sed
„ dormire cœpit: integramque, quan-
„ ta fuit, noctem, bene ac pudice,
„ gravis ac molestus nemini, transe-
„ git. Mane autem, aut quia de poëta
„ loquimur, ubi
„ *Purpureis formosa genis Aurora ruberet*,
„ cum nullius sibi esset conscius faci-
„ noris, & ex conscientia inertiæ pu-

„deret, audiviſſe ſe ajebat, cum do-
„lore calculi ſolere eam conflictari:
„cui omnes agitationes corporis in-
„primis eſſe adverſas. Id ex viro doc-
„to, Coo Hippocrate, ſe didiciſſe.
„Ea re commotum ſe, adverſus animi
„lubidinem, abſtinuiſſe illa: quippe
„qui illius valetudini conſultum vel-
„let. Atque ita ſummus vir, neque
„contemnendus Themidis ſacerdos,
„præcipua duo Juris præcepta, una
„nocte expreſſerat. Nam & vixerat
„honeſte, neque quenquam læſerat.
„Suum autem cuique an reddidiſſet,
Nec Contius approbaſſet. „quæri poterat. Mucius, ut reor, &
„Trebatius negaſſent. Idem autem
„& uxori ejus videbatur. Quæ pertæſa
„tandem hujus conſuetudinis ac vitæ,
„domi eruditas, alibi feſtivas noctes
„agitabat. Poëtas autem omnes ode-
„rat aut torvo intuebatur vultu,
„ *Vnius ob noxam & furias Ajacis Oilei.*
„Me quoque inter eos, quoties ad vi-
„rum ejus ventitarem. Quaſi vitium
„in carmine, non autem potius in vi-
ro eſſet. Si docta permittat palpitanti
ma-

marito facere ſolœciſmum, tum

- - Hiſpula tragœdo
Gaudet. An exſpectas, ut Quintilianus ametur?
Accipis uxorem, de qua cytharœdus Echion
Aut Glaphyrus fiat pater Ambroſiuſque Choraules.

Fœmina ſimplex jubet juvenem ſumpto cucullo properare, ergone aſtuta & callida conduceretne aquarium? ſi fatuam quæras, tanto magis deceptum te videbis. quiſq; enim ejus criſtæ clavem ſecum fert, & ſi experiatur duos viros agrum flagrantius colere poſſe quam unum, ilico draucum ſequetur, dumque unum quæris natum, duos invenies. Jam deficiente fabularum contextu, quid ergo? non ſum dignus qui nuptas faciam? Pallas riſu meo prodita complosit manus, & ægide vultum tegens, dulci modulatur plaſmate:

In Veneris agro Pallas ſibi vindicat uſum.
Elige pudicam, quæ mihi ſola placet.

Pudicam! per fidem! cui continget

perennis conjugis caſtæ amor ille præter Mitionis ſpem fortunatus, Tarpejum limen adorare poterit. Doctiſſimi, probe licet peculiati, reſque mariti ſtrenue agant, tamen chartis impalleſcentes ſeptenis in diem horis odit venefica, digna ædepol ut digitis per ſomnum prematur. *Mulier*, teſte Scaligero, *mentis eſt ſcabies*, quæ ſi uteri rabiem à quovis drudo non ſinat ſopiri, ſpreta ad vindictam facile procedet, accurretque porrectura ſitienti marito calenum, rubeta mixtum. Mallem Leonem Philoſophaſtrum cucurbitas decollaſſe, quam quod obtorto collo in ſuffragium vindicans Salomonis effatum, Concubinatum ſuſtuliſſet. Concubinæ enim ſe morigeras præbebant, & ſi extra oleas vagantur, ipſis (modo parvulus Æneas luſerit in aula: ob certa caſti thori pignora pulchramque prolem Socrates Xanthippen, aliique Mævias, Hippias, Soſtratas aliaſque malitiis delibutas tulere ſacrilegas) impertiebatur trita formula, COLLIGE SARCINULAS, aut

Toxica zelotypo dedit uxor mœcha marito.

aut Martialis lepidum scomma:

Uxor vade foras, aut moribus utere nostris:
Non sum ego nec Curius, nec Numa, nec Tatius.

Cum tamen multæ, quarum viriles animi maligno errore fortunæ muliebria corpora sortiti sunt, ut Juliæ, Martiæ, Terentiæ, Prudentillæ, Paulinæ, Pallæ, Claudiæ, Calphurniæ, Corneliæ, Rusticanæ, Plotinæ, Eugeniæ, Fabiolæ ac Marcellæ, Semproniæ, nec non Elizabetæ & Christinæ Augustæ pariter ac Mariæ à Schuurman, nec non Aloysiæ Sigææ, aliæque viragines apud Valerium Maximum & Cassanæum, nec non Beverovicium,

Quarum se totiens submisit ad oscula supplex,

Latinis, Græcisque literis sint doctæ, ideo ut solas Musas castissime colant, Armata haud invidet Venus.

οἷς ζωὸν χθονίῳ χαμάδις βάλε παρθένος οἶστρος. G. Nazianzen. de Virginit.

Πρὸς θεὸν ὑψιμέδοντα νόος πλερὸν ἔνθεν ἀείρων.

Ka-

Naumachius.

Καλὸν μὲν, δέμας ἀγνὸν ἔχειν, ἁδμῆτά τε μίμνειν
Παρθενικὴν, καθαροῖσί τ' ἀεὶ μελεδήμασι χαίρειν,
Μήτε βαρυλήτων λαγόνων ὄφελ' ὄγκον ἄγεσθαι
Μήτε πόνον τρομέεσθαι ἀγάστονον εἰλειθυίης·
Ἀλλ' ἥδομαι βασίλειαν ἀφαυρῶν ἡλυτερείων,
Ψυχῆς ὅμμα φαεινὸν ὑπὲρ βιότοιο χέεσθαι,
Ἔνθα γάμοι κεδνοὶ καὶ ἀληθέες, ἔνθα μιγῆσαι
Θεσπεσίοις ἐπέεσι νοήματα φάεα τίκλει.

Quæ ergo dementia eſt, gratiſſimæ Gratiæ, ingenti flumine literarum inundatæ, colla veſtra, ſpirituſque liberos moroſo viri imperio ſubjicere? potius tutiuſque cum ipſis Muſarum fatellitibus Veſtæ contubernium facitote:

Odi profanum vulgus & arceo.

Imo, inquam ego, per formam veſtram vos rogo, ne faſtidiatis hominem peregrinum inter cultores admittere: invenietis religioſum, ſi vos adorari permi-

miseritis. Hippolytum innocentiæ & castitatis vindicem, tu doctissima Callimachi Cyrenæi restauratrix, perspectum habes.

Σοφὸν δὲ μισῶ μὴ γὺ ἐν γ' ἐμοῖς δόμοις Euripides.
Εἴη φρονοῦσα πλεῖον, ἢ γυναῖκα χρεών.
Τὸ γὺ πανοῦργον μᾶλλον ἐντίκτει Κύπρις
Ἐν ταῖς σοφαῖσιν. Ergo.
Παρθενίαν τηρεῖν· πίστιν δ' ἐν πᾶσι Φυ- Phœnissæ.
λάσσειν.

Plura volebam, quum Domicella intervenit, amplexuque effusissimo me invasit, & cœpit non defunctorie me catomis objurgare! Sed nescis quam magnum flagitium admiseris? traduxisti Musarum delicias, quas vix mystæ omnes noverunt. Delectatus urbanitate tam stulta, &, Quidni faciam? metu turbata bonum animum habere me jussit. certe Divinam ego putabam. Dum in hoc dictorum æstu totus incedo, cœpi ad piarum castarumque puellarum, quæ septa pudicitia agunt, nullis spectaculorum illecebris, nullis conviviorum irritationibus corruptarum, genua supinas manus pro-

protendere, & rogavi petiique ut morum malorum obliviscantur, & à consortio militum pictorumque, quin & mercatorum sibi caveant. οὐκ οἴδατε
1 Cor. 5,6. ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ.
Seneca Epist. *Desinit esse remedio locus, ubi quæ fuerant vitia mores sunt.* Si puellæ bene moratæ sunt, pulchre munitum arbitror. Hæc proba est, quam non pœnitet, quod frugi bonæ sit. Excubiæ nullam prohibent, nec feræ ullam cohibent.

- - *faciunt graviora coactæ*
Imperio sexus. - -

Pudore & virtute contineri modestiam oportet: sed cum ipsa præda furem vocat, ideo majores nostri puellas ancillarum grege stipari, earumque excubiis muniri voluere. *Agryphia*, inquit Martianus Capella, *intra cubiculum præbebat excubias, adorta est increpare.* Imbelles damæ, ilico prædæ sunt. Nolite itaque subblandiri Juvenibus, sed irritamenta vitiorum quam longissime profugite. *Non dico simul dormire,*
L. 1. Ep. 11. *sed nec simul vivere puellam cum juvene tutum erit*, inquit Cyprianus; *cum &*

sexus

sexus infirmus, & ætas adhuc lubrica per omnia frenari & regi debeat, ne diabolo insidianti & sævire cupienti ad nocendum detur occasio: Liberanda est vigilanter de periculosis locis navis, ne inter scopulos & saxa frangatur: Exuenda est velociter de incendio sarcina, priusquam flammis supervenientibus concremetur. Nemo diu tutus est periculo proximus. Sic & Hieronymus: *Nulla securitas est vicino serpente dormire: potest fieri ut me non mordeat, tamen potest fieri ut aliquando me mordeat.* Præterea curabant, ne virgines una cum juvenibus cœnarent. Ad mensam ac in lecto verecundari neminem decet, vox populi: me Diusfidius probra meditata ibidem effundunt,

- *quæ nec Sermentus iniquas*
Cæsaris ad mensas & vilis Galba tulisset.

Odit tristia verba Lenæus, adeoque inter bellaria, emblemata vermiculata proferunt, quæ argutiarum laserpitio involvunt. Ne itaque vestita virginum severitas animam pollutam expiare

piare ac luſtrare neceſſe habeat, ideo beatas removebant à vernarum equitum vernilitate. *Virgo de convivio abdicatur*, (apud Varronem) *ideo, quod majores noſtri virginum acerbas aures Veneris vocabulis imbui noluerunt.* Ingenuæ matronæ raro apud Græcos intererant conviviis virorum ſi fides Ciceroni & Cornelio Nepoti. Ipſas matresfamilias cum viris cubantibus ſedentes cœnaſſe nos docet Valerius. Apulejus nec intactam reliquit hanc conſuetudinem: *Intuli me, eumque accubantem exiguo admodum grabatulo, & commodum cœnare incipientem inveni: aſſidebat penes uxor & menſa vacua poſita erat.* Niſi producta puella concubinæ apud Capitolinum, aut meretricis nomen obtinebat: quæ infra fratrem, & in ſinu ejus cubabat: Audi ſodes convivium inconditis ſchemis ſtrepentem, & accumbentium, conjunctis capitibus marcentium, nefariam vocem apud T. Livium: *Placentiæ famoſam mulierem, cujus amore deperiret, in convivium accerſitam, ſcri-*

Athen. l. 8.

l. 2. c. 1.

scribit Antias, ibi jactantem se scorto inter cætera retulisse, quàm acriter quæstiones exercuisset, & quàm multos capitis damnatos in vinculis haberet, quos securi percussurus esset. tum illam infra eum cubantem, negasse unquam vidisse quemquam securi ferientem, & pervelle id videre. hic indulgentem amatorem unum ex illis miseris attrahi jussum securi percussisse. facinus sævum, & atrox, inter pocula, atque epulas, ubi libare Diis dapes, ubi benè precari mos esset, ad spectaculum scorti procacis in sinu Consulis recubantis mactatam humanam victimam esse, & cruore mensam respersam. Batavi non passim suspectam habent pudicitiam filiarum, adeoque eas non strictim in gynæcio incarcerant, nec procis aditum præcludunt, sed multæ postquam se amari sensere, supercilium altius tollunt captantq; cœnas consanguineorum. Jussæ ergo discumbunt & gustatione mirifica initiatæ, vino etiam falerno inundantur. Ingeniosissimus Amorum Doctor præscribit amatoribus (neque enim dormientibus vobis Lib. 39.

sine opera in cubicula vestra ibunt deductum domum puellæ) ut legitimo usu capiant sororem.

Dant etiam positis aditum convivia mensis,
Est aliquid præter vina, quod inde petis.
- - fuit utile multis
Pulvinum facili composuisse manu:
Profuit & tenues ventos movisse flabello,
Et cava sub tenerum scamna dedisse pedem.

Puellas parvulas potare, amare atque ad cœnam conducere licet hoc Hagæ nobis.

Fac primus rapias illius tacta labellis
Pocula, quaque bibit parte puella, bibas.

Dion. Halic. L. 2. Gell. 10, 23. Val. Max. Lib. 6. Athen. L. 1. L. 4. de Repub. Lib. 14. Lege Romuli equidem cautum: *Si vinum biberit, domi ut adulteram, puniunto:* ratus stuprum desperatæ audaciæ principium esse; temulentiam vero stupri. *Magnam habet vim*, teste Cicerone, *disciplina verecundiæ; carent enim temeto omnes mulieres.* Egnacius Mecennius uxorem, quod vinum è dolio bibisset, fuste

fuste interfecit, & à Romulo absolutus est. Matronam, quod loculos, in quibus erant claves cellæ vinariæ, resignasset, inedia excarnificatam Plinius memoriæ prodidit. Ubi enim flore Liberi patris plus nimium inundatæ sunt, & pudor & probitas & metus recedunt. Ebrietas pudoris injuria, obstantem malis conatibus verecundiam removet. *Tunc libidinosa ne cubiculum quidem expectat, sed cupiditatibus suis quantum petierint, sine dilatione permittit.* Libido portentosa ad inconcessam Venerem per jucundum nefas proruit. *Seneca Epist. 83. Syrach. 26. 9.*

- Quid enim Venus ebria curat?
Inguinis & capitis quæ sint discrimina nescit.
- tandem venit illa rubicundula, totum
Oenophorum sitiens -
Et ride positis scaphium cum sumitur armis.
Grandia quæ mediis jam noctibus ostrea mordet,
Cum perfusa mero spumant unguenta falerno.

Juv. S. 6. Propert. L. 2. Vino sæpe suum nescit amica virum.

Maura pudicitiæ veterem cum præterit aram.
Noctibus hic ponunt lecticas, micturiunt hic,
Effigiemque Deæ longis siphonibus implent.
Inde domos abeunt: tu calcas luce reversa
Conjugis urinam magnos visurus amicos.
Nota Bonæ secreta Deæ, cum tibia lumbos
Incitat, & cornu pariter vinoque feruntur
Attonitæ, crinemque rotant, ululante Priapo
Mænades. O quantus tunc illis mentibus ardor
Concubitus! quæ vox saltante libidine! quantus
Ille meri veteris per crura madentia torrens!

Fugite adulterii procreatricem temulentiam, nec vino infirmum animum committite, nec formæ, nec adulationi, nec ullis rebus blande trahenti-

tibus. monet enim Gentium Doctor μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδεδλωμένας, καλοδιδασκάλους. Modica tamen temeti sorbillatio haud neganda juvencæ, nec gravidæ, ne abstemiæ mulieris partus forent imbecilliores. Imo ut sarta tectaque maneret virginum simplicitas, arcebantur ab Olympicis certaminibus ludisque gymnicis, ne nuditas certantium objecta matronarum oculis, earum pudicitiam minueret. Damnabat lex noxios oculos, ipsosque de saxo præcipitari jubebat. Neque enim mulieribus (ut olim Liviæ & Olympionicorum filiæ matrique) nudi homines pro statuis esse solent. Unde credis nuptiarum insidiatores proficisci, nisi ex circo, multarum ibi pudor & verecundia perit. *Theatrum est privatum consistorium impudicitiæ, ubi nihil probatur, quam quod alibi non probatur.* Casti pudoris damna secum trahunt Oscilla, Oscæ obscœnitates, Circensia, Theatralia, Tragica, Comica, Satyrica, Mimica, Prætextatæ, Attellanæ, Tabernariæ, Togatæ, Pla-

Tit. 2, 3.

Ita de Lycurgo Xenophon.

Pausan. l. 5.

Æschin. Ep. 4.

Tertullianus.

nipedæque fabulæ.

Juv. S. 11. *Spectant hæc nuptæ juxta recubante marito*
Quæ pudeat narrasse aliquem præsentibus ipsis.

Enervis histrio amorem dum fingit, infligit, tumque per voluptatem facilius vitia surrepunt. An non hic uxoribus viri molestissimi & viris mulieres contemnendæ fiunt. Sempronius Sophus divortio dimisit uxorem, quod eo insscio theatra frequentasset.

Chrysost. Hom. de Davide & Saule. Val. Max. 6, 3. L. Cons. §. vir. C. de repud.

Sed tu præcipue curvis venare theatris,
Hæc loca sunt voto fertiliora tuo.
Illic invenies quod ames: quod ludere possis:
Quodque semel tangas, quodque tenere velis.
Illic assidue ficti cantantur amantes:
Quid caveas, actor, quid juvet, arte docet.

Naso. L. 1. de Arte.

Ut tamen hoc fatear, ludi quoque semina præbent
Nequitiæ, tolli tota theatra jube.
Tollatur Circus, non tuta licentia Circi est,

L. 2. Trist.

Hic

Hic sedet ignoto juncta puella viro.

Totam hodie Hagam Circus capit, Mimus hallucinatur, Comœdus sermocinatur, Tragœdus vociferatur, Funirepus periclitatur, Præstigiator furatur, Histrio gesticulatur, cæterique omnes Ludiones ostentant populo quod cuique artis est. Ad horcistas, pantomimos alioſq; gesticulatores per graciles petauri vias rotantes, concurrunt Codridæ Gaditanæque puellæ & Ambubajæ, nec non Trojugenarum neptes.

Ut redit, itque frequens longum formica per agmen,
Granifero solitum dum vehit ore cibum:
Sic ruit in celebres cultissima fœmina ludos:
Copia judicium sæpe morata meum est.

Privatim urbe tota sonat pulpitum, in hoc puellæ exossem enervemque speculantur scenam.

Edere lascivos ad Betica crusmata gestus. Mart. L. 6, 71.

Tuccia vesicæ non imperat, Appula gannit Juven. S. 6.

Sicut in amplexu.

Auribus atque oculis concepta urina movetur.

Lege Arnobium l. 4.

Cætera post aulæum. Virgines desponsatæ nec funus prosequi solebant.

Synes. Ep. 3.

Ἐγὼ γὰρ οἶμαι νομίζεται νυμφευτηρίοις βαδίζειν ἐπ' ἐκφόρων· ἀλλ' ἐν φοινικίδι καὶ τότε καὶ ἀμφαυὴς ὁ κεκρύφαλος καὶ χρυσία καὶ χίδας ἐξήστητό τε καὶ ἀφείκειτο ἵνα μὴ τῷ νυμφίῳ σύμβολον ἀπαίσιον γένηται. Hæc Synesius Episcopus Ptolemaidis. Similem Demosthenes contra Macartatum refert legem Solonis. & Sanctus Pater: *Jam & Virgini oportet funebres pompas & publica privilegia interdicta esse. Novit enim, novit ingeniosissimus serpens vel per bona suum ipsius virus disseminare. Propterea virginem oportet undecunque tanquam muro circumseptam esse, ac toto anno perrarò domo egredi: idque demum cum inexcusabiles & necessariæ urgebunt causæ.* Quandoque tamen nubiles virgines ad rogum usque velatas funus, dum effertur ad sepulchrum, secutas constat ex Terentio: *Effertur, imus, interea inter mulieres, quæ ibi aderant,*

Chrysost. t. 3. περὶ τ ἱεροσύνης.

rant, forte unam aspicio adolescentulam, in Andria. In Heautontim.

Ipsam offendimus
Mediocriter vestitam veste lugubri,
Sine auro tum ornatam, ita ut quæ ornantur sibi:
Nulla mala re expolitam muliebri,
Capillus passus, prolixus, circum caput
Rejectus negligenter.

In funere Chrysostomi magnam fuisse Virginum multitudinem testatur Palladius. & Sulpitius in funere S. Martini: *Virginum chori fletu abstinentes præ pudore.* & in exequiis S. Paulæ Hieronymus: *Nullam virginem cubiculorum secreta texisse.* Et Corippus de funebri Justiniani pompa, *Omnem in exequias sexum convenisse & ætatem,* testatur. Quæ vero nec maritis unquam nupserant, nec liberos enixæ erant, nec corpus ulli illusori concesserant, summis coronarum honoribus decorabantur. Cadavera virginum coronis, ex floribus consertis, ornabantur, Luciano teste: στεφανώσαντες τὸ σῶμα τοῖς ὡραίοις. Videbitis nupturientes coronis

redimitas, quod genus decoris sibi non displicere sponsus confitetur, quasi amasiam suam, victoriæ palmâ gloriantem, tanquam victricem omnium vexationum & illecebrarum ab aliis procis vibratarum, salutari à paranymphis videat. Catullus de nuptiis Juliæ,

Cinge tempora floribus
Suave olentis amaraci.

Corona ex pinu, (Maroni *casta*, Nasoni *pura*) virginitatis Symbolum. Callimachus,

Τὸ δὲ τέρφ᾽ ἤμαλι κείνῳ
Ἢ πίτυς ἢ χίν᾽.

Longus lib. 3. Apulej. l. 3. Per. Steph. hym. 14.

Itidem corollæ violis apud Longum, & ex rosis apud Apulejum, mixtas violis rosas apud M. Capellam. Prudentius de virguncula martyre:

In Passione Agnetis.

Duplex corona est præstita martyri,
Intactum ab omni crimine virginal;
Mortis deinde gloria liberæ:

Jocari ego laureatos levitate poëtica crederem, si nunc omnes corona redimitas, ab omni crimine virginal suum conservasse, futiliter cantarent.

Nulla coronata peraguntur seria fronte.

Ne-

Nectunt puellæ vario de flore ſerta atque corollas, ſed diſſolutæ, intemperantes, redimitæ oſcillis meros jocos ἔρωτ@ ἔργα propinantes fratribus. Veneris ſtatuam ſertis corolliſque colunt. Valerius Flaccus,

Hinc Veneris thalamos; ſemperque recentia ſertis
Tecta petit.

Proſtibula coronas ſertaque Veneri & Cupidini imponebant apud Plautum. & ipſum Priapum corollis pictis cingebant.

Cingit inaurata penem tibi ſancte corona.
Hunc pathicæ ſummi numinis inſtar habent.

Amatores laribus & foribus amaſiarum ſuſpendebant coronas. Ovidius,

At tu non lætis detracta corona capillis L. 1. Eleg.
Dura ſuper tota limina nocte jace;
Tu dominæ, cum te projectam mane videbit,
Temporis abſumpti tam male teſtis erit.

Puellas coronas plectentes, dejerabant

bant Poëtæ, miſere in amoris rota circumagi, adeo ut ſi corollas à pueris blande accipiant, cenſeantur conſentire in ſtuprum. Sic Liber Pater Ariadnæ muneri dedit coronam apud Hyginum: *quo tempore is ad Minoa venit, cogitans eam comprimere. Hac corona Ariadne delectata non recuſavit conditionem ſtupri.*

§. IX. Sed quouſque homines ruitis? Cuncti ſe invicem nequitia flagitiorum certantes, alii raptu, alii ſtupro, alii impuritate incruſtati, aut captantur aut captant. Ecquid te ſentis, blanda, pondere vinctam macta beris ad aras Phœbo aut Molocho. O facinus indignum! Jephtes vovit, ſe primum è foribus ejus egreſſum, Deo in holocauſtum immolaturum. Et ecce delicato quodam inceſſu occurrit ipſi filia ſua, quam Deo nimis temere, per fidem! obtulit. Neque vitam μοναχὴν coluit diu lachrymabilis pupa, ſed poſtquam per duos menſes ſingultibus crebris amabile eugion quaſſaverat, in victimam ſe præbet grata: Horrenda ritus

Jud. c. 11. Joſeph. c. 59. Tert. l. 3. contr. Marc. Athanaſ. Nazianz. Hieronym. Ambroſ. Chryſoſt. Auguſtin. Theodor. &c.

tus primordia Recutitorum prosapia, & venusta immaculati thori pubes, quotannis ambitioso lacrymarum imbre & ululabili planctu, lugubrique sonitu deflevit, cum de anno in annum iret confabulatum *de ea.* Hinc historiolam Agamemnonis, qui filiæ suæ Iphigeniæ damnatas manus intulit, confictam conjiciunt eruditi. *Male cum ea.*

Maro:

Sanguine placastis ventos & virgine cæsa. 2. Æneid.

Naso:

Flentibus ante aram stetit Iphigenia ministris. Met. 12.

Propertius:

Hoc juvene admisso classem non solvit Atrides,
Pro qua mactata est Iphigenia mora. L. 3, 7.

paulo aliter præter Martialem Juvenalis:

- Et si qua est nubilis illi
Iphigenia domi, dabit hanc altaribus, & si
Non sperat Tragicæ furtiva piacula cervæ. Mart. 5. 49. Juv. S. 12.

Rem

Rem in Annalibus Critarum memoratam atroci ſtylo & confodit Lucretius Carus. Innocens tamen virgo, dicitur non cognoviſſe virum: ſecus Sejani filia prius in carcere ſtupratur à carnifice, quaſi impium fuiſſet virginem in carcere perire. *Immaturæ puellæ, quia (more tradito) nefas eſſet virgines ſtrangulari, vitiatæ prius à carnifice, deiude ſtrangulatæ.* Suetonio ſuffragatur Tacitus: *Tradunt temporis ejus auctores, quia triumvirali ſupplicio affici virginem inauditum habebatur, à carnifice laqueum juxta compreſſam, exin obliſis faucibus id ætatis corpus in Gemonias abjectum.* Laodicenſes dicuntur Minervæ virgines immolaſſe apud Hyginum & Porphyrium; quapropter multæ prius ſe fratribus defloranda præbebant, ut illuderent callidum impoſtorem. Ita ex oraculi vaticinio puellam immolandam refert Parthenius, ſortem autem obtigiſſe Eulimenæ, Cretenſium Regis filiæ, quam Licaſtus perditus ejus amator prius ſtuprabat, ut ab immolatione eam liberaret.

Jud. 11, 9. *ult.*

Dion L. 58. *Suet. in Tib.* c. 61.

L. 5. *Ann.*

Hygin. F. 89. *Heliod. L.* 10. *&*

Parthen. Erot. c. 35.

raret. Ita apud Pausaniam tripus Delphicus virginem ex Æpytidarum familia immolandam, jussit. *Lycisci filiam sorte ductam vates suppositiam pejerabat, ita ut cum patre Spartam profuga evaserit: Aristodemus itaque filiam suam immolandam ultro obtulit. ejus autem sponsus negabat eam esse in potestate patris; qua ratione cum parum proficeret, puellam à se vitiatam & jam gravidam esse affirmabat: Filia autem ab irato patre protinus occisa, ejusque utero excisо, constabat eam non fuisse prægnantem. Vates ea cæde ex Oraculo litatum esse negabat: Sed Euphaes persuasit populum nulla amplius religione teneri: neque interesse, à quo virgo cæsa sit.* Quid si etiam deflorata virginitatem jactasset, officiosamque manum Draconi, Lanuvinæ Junoni sacro, porrexisset, invidiosa proditione dilacerabatur. Sin autem virguncula probatæ verecundiæ & castitatis properasset, redibat integra.

Lanuvium annosi vetus est tutela Draconis, Propert. l. 4. El. 8.

Qua penetrat (virgo, tale iter omne cave.) Ta-

Talia demissæ pallent ad sacra puellæ:
Quum tenera anguineo creditur ore manus.
Ille sibi admotas à virgine corripit escas.
Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
Si fuerint castæ redeunt in colla parentum.

Cæterum in promulsidari non vulgari ferculo, sed porcis virguncularum, matronarumque mammis, melle & papavere conditis, vescebantur delectabanturque ἀνθρωποφάγοι. O crudele & execrabile scelus! dirus carnifex, postquam denudasset virgines, libidinisque suæ solum verterat, reliquit eas distentæ cujusque mangonis rabiei. pro pudor! Sceleratissimus Sebastianus non solum perditæ sed & furiosæ erat crudelitatis, dum virgines denudabat, contumeliisque infandis insectabatur. Gregorius Arianus & Palladius, teste Theodoreto, *fractas voces omni cum obscœnitate fundentes, contumelias in Christi virgines jacere non sunt veriti, earum vestes dilacerare, eas-*

Athanasius de Arianis

l. 1. c. 14. l. 4. c. 20.

easque nudas per urbem triumphi loco ducere, & pro sua libidine petulanter & obscœne irridere & abuti cœperunt.

§. XI. Ne quid scenæ deesset, quotiescunque aliquam virginum sponso traderent Sacerdotes, ipsi earum zonam solvebant, stuprabantque, si non caste saltem cate, ut bene feliciterque evenirent omnia. Mutoniatus mysta prælibabat purpureum initiandæ rorem, mox Mutino devovebat. Mutini & Priapi sacra tandem ab Ægyptiis in sacellum suum recepere Quirites. His stercutiis diis utraque gens libis, nectare & ambrosia litabat, ut Illustris Cardinalis de Montealto Lapis nos docet: ubi pusio accubituro sacerdoti soleas detrahit: in quo & cernitur initianda situlam gestans, in qua donaria Mystæ, & libamenta Mutino vovenda apportabat.

Hic Deus è patrio prænobilis Hellesponto
Venit ad usque Italos, sacris cum turpibus hortos — *Prudent. contra Symm.*

Sinum lactis, & hæc votorum liba quotannis
Accipit, & ruris servat vineta Sabini,
Turpiter adfixo pudeat quem visere ramo.

Aversæ insidebant pupæ, vel pedibus extensis in eo inequitabant nudæ, ita tamen ut cingulum (cestum zonamve) pectori alligatum haberent, quo se virgines profitebantur. Quod si quis prophanus me frivola narrare putet, flectat mentem Patrum testimoniis lenitam, & patiatur eorum effata in suffragium vindicari. *Super Priapi scapum,* inquit Augustinus, *nova nupta sedere jubebatur: erat autem nimis masculus, super cujus immanissimum & turpissimum fascinum nova nupta jubebatur, more honestissimo & religiosissimo matronarum, sedere.* Arnobius: *Etiamne Mutinus, cujus immanibus pudendis, horrendoque fascino vestras inequitare matronas & auspicabile ducitis & optatis.* Congruit Præceptori discipulus: *Mutinus mentula arrecta sedebat, & in ejus sinum nova nupta, priusquam novo marito traderetur, col-*

L. 6, 9. & L. 7, 24. de C. D.

Lib. 4.

Lactant. l. 1, 20.

collocabatur, ut ejus pudicitiam prior Deus delibasse videatur. Quid ultra petis? aut quid vis? in Mutoniati Ithyphalli conspectu supplices jacent puellæ, ingenuæ & honestæ, & quod utroque potentius est, religionis metu ipsis prostratæ. Hos rimam lancea carnali prius aperuisse, quis inficiabitur, cum apud Minutium legat, ipsorum antistitum genitalia fuisse culta? denique si reminiscatur fuisse saxum non Polycletea, non Phragmonis aut Agelidæ arte elaboratum, facile Machæ, Quartillæ, Encolpii atque Ascylti percipiet horribile secretum. Calecuntiæ in Melabare Rex cogit Brachmanes ut & ipsius sponsæ aliarumque virginum prælibent pudicitiam. Hoc ut infra fiduciam posuisti, ita πολυτρύλλητον jus laxandæ coxæ, (quod jus *Cunnagii* dixere Toparchæ) ut cum Dominus puellæ nupturientis eugion absorbet, mentem obsidet nec prælabitur. Nihil est tam arduum, quod non Dominatus extorqueat. Dum jubet sacrata lex, ut sponsæ vasso dicatæ virgi- *Lege Priapeja.*

nitatem delibet ipſe Dominus. Adyr-
Herod. L. 4, 68. machidæ virgines Regi exhibebant,
ut ille optimam venuſtamque devir-
ginaret. Non ſecus ac Volſinenſium
Alex. ab Alex. 1, 24. ſubditorum filias ſervis proſtitui jube-
Adde Juſtin. L. 16, 5, 2. rent victores, utpote quorum Senatus
prius cujuſque ingenuæ pubis florem
delibare ſoleret. Hi revera currucæ
& inepti ſunt hirci, teſte Paulo Jovio,
qui ſponſam alicujus Diœceſeos Dy-
naſtæ devirginandam ſinunt. Multi de-
cepere dominum ſuum aureo nummo,
pudicitiæ redimendæ ergo, ſubrogato.
Hect. Boët. L. 12. Ita Maleolinus 111. Rex Scotiæ Vaſ-
Polyd. Virg. L. 10. ſallagii obſequium ſurrogavit diſtentæ
lubrici juris libidini, tributumque im-
poſuit, ut nova nupta territorii Domi-
no aureum offerret nummum ſupplex
pro virginalis integritate. Et non pla-
ne jam moleſtum erat munus, cum va-
ricoſis ſquallidiſque gratam remitte-
bat noctem. Ita purpuratus antiſtes in
Galliis aliquot millia aureorum quot-
Bocvii Deviſ. 363. annis corraſerat his ex improbis tro-
picis, aliiſque ſagacioribus, qui ductis
uxoribus, biduo aut triduo nolebant à

con-

conſtituto intervallo inducias facere, neque à benedicta compari abſtinere.

Teſtis erit magnis virtutibus unda Scamandri.

In Aſia apud Helleſpontum ſponſæ ſe abluebant in fluvio, hoc gannitu implorantes Scamandrum: Ἄζε μᾶ, Σκάμανδρε, τὰν παρθενίαν. Vexatus rancidulis hiſce clangoribus Cimon Athenienſis in Scamandri virgultis ſe occultavit, caputque arundine redimitum ad gemitum ſubantis puellæ extollens adhinnivit: Accede mi filia, zonam moleſtæ ponderoſæque virginitatis tuæ ſolvam, implicitamque brachiis mollioribus pluma, deduxit in terram varie gramine indutam, quæſivitque robuſtam virginem. Naſamones & Angylæ, obliti juris humani, ſive non ſentientes injuriam, ſive diſſimulantes, ſponſam prima nocte ſingulis convivis comprimendam ac truſandam permiſere. Heliopolitani filias, aliis deſponſatas, teſte Sozomeno, cuique obvio tradidere, ut rem peregrinam ſub crotalo doctius

Epiſt. Æſchin.

P. Virg. L. 1, 4. de R. Inv.

Hiſt. Eccl. L. 5. c. 9.

innocentem maritum doceret. cacoëthes malesanum usque ad Constantini M. tempora flagranter religioseque perpetratum refert Socrates. Argute Domicella zeloticæ æruginis œstro percita ad procum, qui ancillam ejus deperiret: *Siculos*, inquit, *imitari videris, acerbas uvas legentes, quum puellam ante tempus decerpis, etiam basiorum imperitam. Nam virgo nondum initiata sacris Veneris etiam in coitu injucunda & insiceta est, blanditiarum lectuli nescia. Mulier contra, qualis ego sum, experta concubitus dulcedinem, & se permulcet & amantem summo gaudio. mulier oscula pangit, panguntur virgini. Et tu hæc jam probe nosti. Sin modo oblitus, veni carum caput, & ego tibi his terve mearum deliciarum revocabo memoriam.* Apud Biblios puellas Junones suas iratas putassent, si in foro, post legitimas Adonidis exequias, non prostituissent pudicitiam, Luciano teste. Armenios Deæ Anatidi filias suas, hac lege obtulisse, ut per lustra circa aram constupratæ, tan-

L. 1. c. 14.

Aretin. L. 2. c. 7.

De Syria Dea.

tandem nuptiis addicerentur, refert Augustinus: Similia de Phœnissis testatur Athanasius. Hac nequitia delectatas Hebræorum filias ante legem Mosaicam sua Ambrosiique fide adstruit Seldenus. Venus Gnidi Paphique persuasit idem suis cultoribus, ut prima nocte cum multis transfunderent errantes animas, hærerentque calentes, donec spolium reportassent ab officioso fratre, quibus postridie tropæis non minus stupuit quam gavisus fuit novus maritus. Vexatam domi vestem multæ excussere, intraruntque Ædem Veneris, ut *Thusco more* indigne corpore dotem quærerent, teste Plauto. Neque enim defunctorio stylo Meretricum vota, oblationes, atque inter ipsas aras prostantium merentiumque corollis redimitarum stipendia, ut in colonia Succoth Benoth Assyriorum, Venus Siccensis vulgo *Urania*, Corinthi & Lacedæmone passim ab *Herodoto*, *Strabone & Athenæo* memorata recensere institui; verum Lacones prosti-

L. 4, 10. de C. D.

Orat. contr. Gentes.

L. 4, 4. de J. N. & G.

Plaut. Men. 2, 2. 63. Cist. 2, 3, 20. Curcul. 4, 1, 21.

Herod. 1, 99.

tuisse virgines (hinc παρθενίαι, qui Tarentum occuparunt) Phœnices itidem produxisse filias suas ut dotem femoris usura lucrarentur, luculentis demonstravi, in Libro decantato, actis. Ut inter sacra corporis injuriâ contrahebant dotem, ita & nupturientes, antequam conscenderent spondam, exonerare voluerunt in maris littore eugion, molesto & supervacuo pondere, assensui molestissimum. Babylonii *liberos conjugesque*, teste Curtio, *cum hospitibus stupro coire, modo pretium flagitii detur, parentes maritique patiuntur.* Justinus de Cypriis dotalem pecuniam corporis obsequio quærentibus: *Mos erat Cypriis, virgines ante nuptias statutis diebus dotalem pecuniam quæsituras, in quæstum ad littus maris mittere, pro reliqua pudicitiæ libamenta Veneri soluturas.* Thraces non asservare virgines, sed cum quibus libitum est, commiscere se notat Alexander Neapolitanus. St. scopis Gnidiæ, Uraniæ, Astartæ, Erycitis sive Erycinæ (à cascis Latinis Frutis di-

Curt. L. 5. Strabo L. 11.

Justin L. 18, 5.

Ita & Lycensis Just. 21, 3.

Herod L. 5. Alex. L. 4, 1.

dictæ) & Corinthiacæ Veneris fanum verrere incipiamus.

§. XII. Apud Pausaniam & Artemidorum Veneri Vestæ, Pelagiæ, Marinæ sive Saligenæ virgines viripotentes sacra faciebant. Nam licet Venus, vulgivagæ libidinis auctor, nihilominus tamen æque matrimonii thalamique suasor est. unde παρθόρος ἀφροδίτη, quod παρθὸν *thalamumve* curet. Laudarunt propter elegantias atque virtutes non solum Vestales, sed & quasvis prophani laris virgines Gentes moratiores. Ecce autem, Scipio, cui tam grande de Africa nomen fata decreverant, *virgines regias excellentis formæ tam sancte habuit, quam si eodem quo ipse parente genitæ forent: summam adhibuit captivis curam, ne quis earum corpori illuderet: puellas præcipuæ pulchritudinis, barbaris restituit, ne in conspectum quidem suum passus adduci, ne quid de virginitatis integritate delibasse saltem oculis videretur.* Similia paris venerationis & castitatis miracula de Cyro, Alexandro, Juliano, *Livius l. 26. 49.* *Curtius l. 3. c. 12.* *Florus l. 2. c. 6.*

nec non Belisario collegit, variis auctorum testulis coadunata, Freinshemius. Lex gentium maximam curam gessit undique ne ulla contumelia uspiam afficeretur mulier. Marcellus & Lucullus, Chosroës strictis sanctionibus sartam tectamque voluere devictarum castitatem. Alexander Roxanem captivam non per libidinem abusus est, sed matrimonii dignitate sibi conjunxit. Lycurgus apud Statium ratus est Duci in familiam cujusque subditi jus esse, adeoque injuriam in corpus devictæ servæ inferre humani juris asseruit: *Melius tamen*, notante Maximo Grotio, *alii*, *qui non solam injuriam, sed ipsum efferatæ libidinis actum hic considerant.* O pudor inviolabilis! qui turpissimam vexationem instituerat, dicitur *vim nefariam* intulisse apud Diodorum Siculum. Audi sodes inclyti Scipionis effatum omni præconio dignum, ad Masinissam, qui Sophonisben captam sibi vindicare volebat: *Syphax Populi Romani auspiciis victus captusque est; itaque ipse,*

Iosiph. l. 2. contra Appionem.
Arrianus.
Plutarch.
Stat. L. 5. Thch.
L. 3. c. 4. §. ult. 1. B. P. adde Just. L. 39. 3.
L. 26.
Livius L. 30.

con-

conjux, regnum, ager, oppida, homines qui incolunt, quicquid denique Syphacis fuit, præda Populi Romani est. Adeo ut Gentilibus inter aras & focos & arma venerabilis fuerit pudicitia. Hetruscus cum anxia diligentia sollicitabatur à multis puellis, quæ curiosum oculum applicuerant ejus liberali venustæque faciei, statim stigmatibus eam oblitera-vit, quæ vulnera iis magis fugam quam quietem incutiebant. Non solent ista fieri, & præcipue in hac civitate, in qua mulieres etiam Lunam deducunt. Ita virgines Coldinghamenses in Anglia, tristes expaverant Danorum coleatas cuspides, quapropter sibi ipsis intulere damnatas manus, nares supremaque labia cruento demetere ferro haud veritæ, ut horrorem furientibus latronibus incuterent. Noli me jocari putare; Thebanæ, Milesiæ, Byzantinæ, Patavinæ post illata stupra mutuis vulneribus indemnatum spiritum fato tradidere. Mihi pili inhorruere, ubi Phidonis filias, Cassandram, Chryseidem, Lucretiam, Camillam, Atalantam, Har-

intelliges ex §. 17. 1. de Rerum Divisione.

Ambros. exhort. ad Virg. Cælius l. 7, 27.

Harpalycen ſtricto gladio, capulo tenus, ſeſe jugulaſſe, diſſecuiſſe, & quicquid cruciatus excogitari poterat, edidiſſe legebam. ſcelus ſcelere velatur. & ferrum ſæpe medicinæ loco eſt. Nec implacabile tantæ pœnitentiæ odium in ſe recepere puellæ noſtrates, potius in ludibrium reſervarent violatam naturam. Viderint, qui hoc die aliam opinionem fovent: ego ſi mentiar Genios veſtros iratos habeam. Falleris mi Pelagia, quæ attonito vultu efferatoque nil aliud quam cædem & ſanguinem cogitas, frequenſque manum ad capulum referens, tandem violentas tibi infers manus, ut hoſtiam virginitatis Duci caſtitatis offerres. Deciperis etiam Auguſtine, qui fatuas has puellas matronaſque, pudoris injuriam morte prævertentes, patrocinaris. *Quid ſi hoc fecerint, non humanitus deceptæ, ſed divinitus juſſæ, nec errantes, ſed obedientes: licet retentam conſtantiſſimo animo pudicitiam non excutit, pudorem tamen incutit, ne credatur factum cum mentis etiam voluntate,*

Ambroſ. de Virgin. L. 3., 117.
Euſeb. Hiſt. Eccl. L. 8, 12. & 14. & in vita Conſt. M. l. c 34.
l. 1. c. 76. de C. D. vide tamen cap. 18.

tate, quod fieri fortasse sine carnis aliqua voluptate non potuit. Rectius Arnobius: *Non est nocens quicunque sponte non est nocens; quia delicta sine delinquendi animo non constituuntur.*

Crimen erat nostrum, si delinita fuissem:
Cum sim rapta, meum quid nisi nolle fuit?

perpende exempla Michalis 2 Sam. 3, 14. Aristomachæ Æliam. L. 12. V. H.

Miserere Circæo poculo dementatæ Lucretiæ. Quid enim attinet, fatuæ an innocentis tristem, turpem fœdamve αὐτοχειρίαν Dodonæo ære venditare? Non imprudens consilium detestor, sed intemeratam pudicitiam truculenta gloria polluere inexpiabile scelus confido. honestam pudicamque ejus educationem indice digito demonstrat Patavina Siren, sed jejunam ultionem sui diris devoveo. Non casus impudicam facit, sed mens, neutiquam enim nec ulla juris ratione impudica habetur, quæ vi ferroque stuprum pati coacta est, vel cui volenti nolenti vis infertur, at hæ propudiosæ deputandæ sunt lupæ & cloacæ, quæ cu-

cuculum amplexibus ſuis intempeſtiva nocte defatigant, ſignoque dato concitant. Fœdaſti caſto cruore patrios lares.

Si fuit ille tibi, Lucretia, gratus adulter,
Immerito ex merita præmia morte petis.
Sin potius caſto vis eſt illata pudori,
Quis furor alterius crimine velle mori?
Fruſtra igitur laudem captas, Lucretia, namque
Vel ſcelerata cadis vel furioſa ruis.

Orbavit Patrem filiâ, Collatinum uxore, liberos matre, nefaria mortis anticipatio. Quid an fieri hoc poſſit hodie, interrogate audaciam veſtram? Omnes zonas loris ſub veſtimentis vinctas pro ſarcinis habent, adeoque ſi vis inferatur non ſternutare, ſed nec ſtertere ſolent, voluiſſe mori ſævitiam horribilem deputantes. Sufficit ſi haud ignoratis pudicitiam eſſe animi bonum, quod nemini invito eripi poteſt. Noli ſodes Juvenculas adhuc laboris expertes, ad cruentum ſcelus adhortari,

tari, neque ego Lucretiæ, infausto mucrone anhelitum sibi intercludentis, stuporem deprædicare vellem. E contra si mente fideli, & non sævo metu casta haberi velis, præstabit telum in armatum Mopsum, galea attritum, gibbo ingenti mediis in naribus deformem, & acri stillantis ocelli malo horribilem, sumere. *Qui latronem cædem sibi inferentem, vel alium quemlibet stuprum inferentem occiderit, puniri non placuit*, ait Paulus JCtus: & Augustinus: *Lex dat potestatem cuipiam viro aut fœminæ stupratorem violenter in eam irruentem, ante aut * post illatum stuprum, si possit interimat.* Mars Deorum judicio absolutus est ob filiæ suæ stupratoris cædem. Chiomara à centurione stuprum passa, memorabili exemplo custodiam evasit, revulsumque militis caput ad maritum suum Orgiagontem, Gallogræcorum Regulum, retulit. Cordate apud Heliodorum Chariclea, *justam*, dicit, *esse defensionem castitatis suæ ad arcendam injuriam.* Si infami injuria, sive infamia

L. 5. T. 23. sentent. Ilico post perpetratum stuprum collecto spiritu si non desistit prædatorem persequi. Nam dum deferbuit libido & ira sedata patientia ovus: alias multa inter os & offam. Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρα. *Apollod. 3. Elor. 2, 11.*

&

& stupro affectetur puer, hunc impudicum pudicitiæ violatorem, æque ac vitæ insidiatorem occidere non ratio tantum, sed & expressa lex permittit. Est autem hæc injuria gravior ipsa morte. Sic intelligite diobolares Leguleji Legem *nonam D. de man. vindict.* ab interpretibus non intellectam. Nam famæ honorisque violatio non vitæ comparatur, sed ita demum si infami injuria templum Spiritus S. polluatur. Ulpianus, Justinianus & Antoninus ad Ælium Martianum *infamem* dixere *injuriam.* Seneca: *de injuriis Dominorum in servos positus est, qui audiat; qui & sævitiam & libidinem & in præbendis ad victum necessariis avaritiam compescat.* passim apud Tranquillum in Julio c. VII. in Tiberio c. XLIV. Capitolinum in Maximo. Juvenalem Sat. II. Tacitum L. I. An: *Magnitudinem infamiæ à nonnullis concupisci.* Quid enim infamius iis, quæ natura reperit non esse contentum, utpote suavioribus, sed morbo corpus deturpare & sic se totum infamem exponere.

Exemplum C. Plotii apud Val. Maxim. 6, 1, 12. Quint. Declam. 3.

L. 1. §. 4. D. ad L. Corn. de Sicar.

L. 8. §. 2. quod si. D. quod met. caus.

§. 2. I. de his qui sunt sui vel alien. I. L. 2. D. eod. l. 30. C. ad L. J. adult. l. 1. §. pen. D. de quæst. Seneca 3, 22. de benefic.

nere. Ob πάθος ἀπιμίας se *infamem* dicit περίδας Sappho apud Naſonem:

Lesbides, infamem quæ me feciſtis, amatæ.

Ob injuriam contumeliamque hanc ſervis dominos mutare jura ſinebant, daturque ob extortam pudicitiam eis poſtulandi libertas, quæ alias regulariter iiſdem denegata eſt. In mancipio cogitandum eſt, non quantum illud impune pati poſſit, ſed quantum tibi permittat æqui bonique natura. Execrabilis itaque Aterii Declamatoris & morte pianda vox: *Impudicitia in ſervo neceſſitas, in liberto officium.* rectius in omnibus crimen. Latius hæc ſuo loco in Libro 11. nuptorum ſchematum.

L. 20. D. O. & A. §. 8. D. Offic. Præf. Urb. l. 20. D. de his qui accuſ. non poſſunt. & §. 3. I. Injur.

Infans namque pudor prohibet nunc plura profari.

Vos interim meros Legulejos, mortuis gloſſariis incruſtatos

Diſcipulorum inter jubeo plorare cathedras.

Utrumque pœna capitali vindicat Quiritium tribunal: Quia virginitas

Seneca l. 11 c. 18. Clem.

L. 1. D. de extr. crim.

vel castitas corrupta restitui non potest, idcirco à vi atque injuria defendendam esse pœnarum severitate voluit Justinianus. Qui Asceticam Deoque dicatam Vestalem impudico aspectu intuitus esset, capitis pœna afficiebatur. Lege Julia de vi coërcentur, qui Virginem, mulierem, viduam, sanctimonialem, honeste viventem, rapuerint, abduxerint atque vi stupraverint. Rei, socii, atque ministri capitis supplicio bonorumque proscriptione damnantur. *O Dii!* inquit Seneca, *effregit fores & identidem leges invocantem coëgit pati stuprum:* Antiphona *jacet, te aspicit, & assidue siles: Tyrannus permisit dominam rapere, non coëgit.* Quærere à puellis cœpi, num matura mulier vi stuprari possit? Nemo, inquiunt, hodie: Sed olim Lex Hebræa puellæ in agro constupratæ credi vult, si se dejeret vi subactam, in urbe autem consentire censetur, quia turbam ciere potuisset. Quæcunque agminatim de stupro congeruntur, sutilia, incondita, nec JCto digna videbis,

l. 5. C. Epise.

2. Contr.

bis, si nefas in rationis rectæ dictamen haud commiseris. recte ergo me facturum, si excusationem aliquam idoneam præparem, arbitror. Vix enim fieri potest, ut maturam virginem unius rabies subagitare valeat. Bellovisus contendit immaturam stuprantem, noxam equidem meruisse, verum Lege Aquilia daturum pœnas per legem xxv. D. de *Injuriis*. ducto argumento ab immatura oliva ex *L.* 27. §. 25. *Ad Leg. Aquil.* ad immaturos virginis flores. *Prax. Crim. l. 1. c. 9. 36.*

Quid fraudare juvat vitem crescentibus uvis. *Tibull.*

Producta non censetur virguncula verecundissima, quæ huic petulantiæ non sufficiebat, nec ejus ætatis, ut muliebris patientiæ lex ei imponatur, quæ necdum arietantis impetum ferre poterat; adeoque qui primulum surgentes papillulas vi suffocare pudicitiamque pellere, acerbæ puellæ virginitatem interficere, hymenemque pupæ deintegrare, muliebre dedecus expugnare ausus est, jure merito ut

nocturnus grassator plectendus. Quæ tamen omnia in iis, quæ taurum tollunt, dum vitulum sustulerant, & in his, quæ commodare quandoque amplexus, multoque magis in lupis, quæ vendere solitæ erant reciprocos motus, aliter se habere Ixionis norunt nepotes: nisi prædator corporis timidissimo murmure adgressus reluctantem, vi invaserit, raptuque improbo abduxerit. Dum omnia stupeo, quæ perversa ratione, legibus etiamnum suffulta, torquentur, ecce in tribunal excelsum naturali æquitate præpollens me rapiebat Mercurius. Nam aut vir ego, liberque non sum, aut noxio sanguine parentabo injuriæ nostræ. Ita tamen ut dignitatem pudicitiamque vestram, Patavinæ, contra nocturnos grassatores vindicando aut consilio aut re adjuvero. Cæterum scitis quid tentare plerumque soleat humanam satietatem. Neque vi, neque impetu callidus amator sollicitat puellam, sed continuo usu concinnat amorem. Major in exoptata virgine contemplan-

planda voluptatem esse, quam in contrectanda, nos docet Achilles Tatius. „ Nam dum sese oculi mutuo respe- „ ctant, imagines corporum, speculo- „ rum instar, suscipiunt: pulchritudi- „ nis autem simulacra ipsis à corpori- „ bus missa, & oculorum ministerio in „ animam illabentia, nescio quam, se- „ junctis etiam corporibus ipsis, per- „ mistionem sortiuntur, corporum „ congressu, qui certe inanis est, longe „ jucundiorem. Tibi vero ego rem „ brevi ex sententia processuram præ- „ nuncio. Maximum enim ad persua- „ dendum momentum habet conti- „ nuus usus. Conciliatores enim amo- „ ris oculi sunt: atque ad gratiam com- „ parandam assidua consuetudo maxi- „ mum in modum conducit. cujus qui- „ dem tanta vis est, ut feras, nedum mu- „ lieres, mansuefaciat. Jam vero ali- „ quid etiam ad virginem illiciendam „ æqualis amantis ætas potest. Quod „ præterea in ipso ætatis flore ad ea im- „ pellit, ad quæ natura ferimur, si id e- „ tiam addatur, ut amari quæpiam se

„ intelligat, mutuum amorem gignit.
„ Virginum enim unaquæque formo-
„ sam se esse credi vult, atque amari
„ gaudet, amatoremque tanquam for-
„ mæ testem laudibus extollit. ac si qua
„ est, quæ nondum se à quopiam dili-
„ gi sentiat, sese minime formosam
„ arbitratur. Illud unum ergo in primis
„ te hortor, ut omni studio enitare,
„ quo se à te amari credat; ita enim te
„ quam primum imitabitur. At quo-
„ nam pacto ea, inquam, fient, quæ
„ prænuncias? Agedum tu, quid agam,
„ me mone. Amoris enim sacris ante
„ me initiatus es, majoreque usu pol-
„ les. Quibus dictis, factisve utar?
„ Quo modo amatæ virginis compos
„ evadam? Rationem enim inire ipse
„ nescio. Tum Clinia, Minime, in-
„ quit, opus est, ut id ex aliis discere
„ labores. Deus hic ipse sibi præceptor
„ est: Virginem in primis ne de stupro
„ appelles, caveto: sed ut negocium
„ re ipsa conficiatur, silentio curato.
„ Pari enim verecundia pueri sunt, &
„ puellæ. Ac quanquam Venereorum

cu-

„ cupiditate teneantur, non tamen de
„ iis quæ perpetiuntur ſermonem ſe-
„ cum haberi volunt, turpitudinem in
„ verbis collocatam exiſtimantes. Quæ
„ viros expertæ ſunt, verbis etiam de-
„ lectantur : virgines vero amantium
„ præludia tentandi gratia adhibita fe-
„ runt, nutibuſque velle ſeſe ſtatim
„ ſignificant. Itaque ſi ad Venerem
„ verbis invites, aures ejus oratione il-
„ la offendes, erubeſcet, averſabitur
„ tua dicta, convicium ſibi fieri puta-
„ bit: ac quominus vel cupiens pro-
„ mittat, pudore præpedietur : tunc
„ enim ipſi ſe rei operam dare arbitra-
„ tur, cum majoribus verborum ille-
„ cebris ad eam invitari ſe audit. Sin
„ vero conatu aliquo alio ſenſim ad-
„ hibito morigeram illam reddens
„ prompte acceſſeris, multo tu qui-
„ dem, ſecluſis ut in ſacris fieri ſolet,
„ ſilentio utitor, ac paulatim appro-
„ pinquans oſculum dato. Amantis e-
„ nim viri oſculatio apud volentem
„ puellam tacitæ petitionis, apud no-
„ lentem precationis obtinet locum.

„ Jam vero etsi ex compacto, ac sæpe
„ etiam sponte aliquæ obsequantur,
„ vim tamen videri sibi allatam volunt,
„ quo necessitatis opinione voluntá-
„ riam turpitudinem excusent. Licet
„ itaque repugnantem videas, detineri
„ tamen noli: sed quonam modo in
„ repugnando se habeat, observa. Sal-
masii humanitati gratias agite. Ad
summam, statim cognoscetis, cui de-
deritis beneficium. Si sedens super
torum sinat horridulas sororianteſque
primulum papillas, quales cruda viro
servat, baccantes lactenteſque mam-
millulas palpari, mox manum in si-
num inseri, factum puta. Secundum
hanc sollicitationem lacrymas effun-
dit, gemitibusque largis concussa,
tota facie & pectore torum ejus pres-
sit. Ille eodem tempore & misericor-
dia turbatus, & metu, bonum ani-
mum habere eam jussit. Hilarior post
hanc pollicitationem facta, ex lacry-
mis in risum mota descendentes ab
aure capillos, dentata manu duxit,
commovitque valgiter labra, & eum
tan-

tanquam furtivis subinde osculis verberabat. Furibundus subinde amator prolato peculio cœpit rogare stuprum: Illa tamen vehementer exhorruit vexata, ut tertianæ impetum timeret. Nec interim deformis aut infacundus juvenis castæ videbatur. ipsa itaque porrexit ad humanitatem invitantis victam manum, cervicemque ejus invasit & non repugnanti domino innumerabilia oscula dedit. Quid diutius moror? ne hic quidem à virginali corporis abstinuit, sed impetum morbi monstrosa subtilitate lenivit, omni denique vi detexit recusantem. Volebat misera exclamare, & invocare Quiritium fidem, sed sciebat nec in auxilio esse quemquam. Ne tamen amplexus videretur concedere, acu comatoria & unguibus

(- *prælia virginum*
Sectis in juvenes unguibus acrium)

ejus malas punxit. Sine dubio non repugnaverat puella, ac ne quidem tristis expaverat nuptiarum nomen. Quomodo inter παρθένειν, ωδυτι-

Quod licet ingratum est, quod non licet acrius urit.

ρεῖν ϗ Φυλάτ]ειν honeſtæ ludant & faciant, novit is

Inter fœmineas tota qui luce cathedras
Deſidet.

Vim licet appellent, grata eſt vis illa puellis.

Solent equidem ſtuprari puellæ, ſed non invitæ parum reluctantes, tanquam quæ nollent vincere, ingenioſa luctatione vinci volunt. Ingenioſe Naſo:

Epiſt. 127.

Viribus illa quidem victa eſt, (ita credere oportet)
Sed voluit vinci viribus illa tamen.

Auſonius de Penelope:

Dente nihil violare fero, nihil unguibus auſa,
Fœdera non tacita pace peregit amor.

Puella quædam levato velo dicam impingens ſtupratori, rem exponit judici. Perditus nebulo, (inquit cruciabili ſilentio diutiſſime fatigata) nactus opacæ noctis ſilentioſa ſecreta, me tentis invadit nervis, totumque corporis pondus in poſtremos poplites recellens, variiſque turbinibus quaſſatam me exanimem reddidit, adeoque lento duello colliſa, in Ve-

Nolo nimis facilem difficilemque nimis.

ne-

nerem ruentis tauri pondus diutius tolerare vix potens, fessa procubui humi, vaccæ instar. manibus post terga ligatis, retortisque in terra suris, sic ambobus luctantibus libido mutua & animos simul & membra suscitat, levatoque sensim sinu murmur inauditum effundo. Sed incassum! membra tremulo succussu quatit & cossim insidens contorquet nervos, complicatque palmulas in alternas digitorum vicissitudines post tergum connexas & revinctas: quid facerem misera? lassum cum mente corpus jacet! invitamento exiguæ stipis punicantem obtexit:

Oblatas sperno illecebras.

Sed Dea non patitur sic ad sua gaudia cogi.

Denegat & pugnata sed vult sic per omnia vinci.

Ille tamen lubricis gestibus mobilem spinam quatiens carneam cuspidem in ima viscera condidit, lactentibus papillis manus crudeles implevit, basiisque inhæsit, donec implicita membra omne genus amoris invenerant. tandem vexatas solo vestes, dilaceratasque vittas & comas virgineo decore

core ſpoliatas concitato gradu cunctis exhibens judicibus, manantes lachrymas pollice exprimendo pudicitiam ſuam auctorata eſt.

Clamabat flebatque ſimul, ſed utrumque decebat,
Nec facta eſt lacrymis turpior illa ſuis.

Matronam flebilem reſpicit judex, rogatque num crudelis ſpoliator pedes ejus catenis non vinxiſſet? vultu atque ipſa trepidatione veritatem prodit, aſſeritque virginitatis ſuæ pro tanta ſolitudine metuens, ſe tam anxie & ſollicite pedes divaricaſſe, incertiſque altercationibus commoviſſe, ut uni impoſſibile fuiſſet, pedes ſuraſque inſtitis coadunatis alligare. res ipſa ſermoni ſuo fidem dabat, ingentique riſu perſonabat curia: ſeu naturaliter impudica P. C. ſeu fato ad extremum impulſa flagitium, invita religioſæ neceſſitati ſuccubuit:

Vulnus hiat magnæque patet via lubrica plagæ.

Abi domum vidua, & ſi ſocio conamine alligata mutuo ambitu corpora ap-

applicare velis, precor ſodes, *Ick ſoudje raden datje het niet toe ſoudet laten Susje*. Aliud dicendum ſi vaſtiſſimis ſtupratoribus foret obſeſſa & una fœmina duorum dolo ſit victa ac proſtrata.

Kom, zeg ons ſchaapje, zeg, wat is'er al te klagen; J. Kats.
Wat geefje dog de ſchult aan braam of dorenhagen,
Van u verloren wol, en uytgeplückte vacht?
Na ick het ſtuck begrijp, ghy hebt u niet gewacht:
Ghy hebt vermaak gehadt om door het velt te loopen,
En daerom is'et recht dat ghy het moet bekoopen.
Maer hadje by den hoop, of in de koi gebleven,
Daer hadde niet een braem aen uwe vacht gewreven.
Wat is'er menig ſchaep dat van de dorens klaegt,
En, ziet, het liep'er in eer dat'et was gejaegt.

Lex

Lex tamen virginitatis ſtolatum jus contra petulantiam ſcurrarum certis legum ſanctionibus præmunivit con-
Exod. 22, 17. ſtituitque Legiſlator Moyſes, Ut Juvenis, qui obtentu futurarum nuptiarum, patre inſcio, ſeduxerit puellam cum eaque cubaverit, ducere & dotare vitiatam, vel ſi pater negat filiam, tum nihilominus dotem conditi-
Deut. 22, 28. oni filiæ congruam præſtare teneatur. Secus ſi abſque nuptiarum memoratione reluctantem dulcioribus demulcens baſiis, ſtupraverit, L argenteos patri dabit ſtuprator, poteritque ducere, ſed poſtea & male moratam divortio dimittere, ſecus in priori caſu. Athenis qui non rectum vitæ iter inſiſtere, ſic & phaleratorum mangonio virginem ſtuprare cœperat, ducere vel dotare eam Lex mandabat. Hinc apud Comicum: *Virginem vitiaſti, quam te jus non fuerat tangere.* & Plautum: *Ut quod ego erga te imprudens peccavi, aut gnatam tuam, mihi ignoſcas, eamque uxorem mihi des, ut Lex jubet.* Jus Romanum nullam ad do-

dotem largitur actionem, sed publico vindicat judicio. §. 4. I. de P. J.

Nulla reparabilis arte
Læsa pudicitia est, deperit illa semel.

Constituit enim Augustus, ut si quis honestus virginem viduamque probam *sine vi* stupraverit, ut publicatione partis dimidiæ bonorum, si humilis corporis coërcitione cum relegatione mulctetur. Pejore loco esse non potest, quam si spolietur virginitate sua virguncula.

Nam virgo dum intacta manet tum chara suis, sed
Cum semel amisit polluto corpore florem
Nec pueris jucunda manet, nec cara puellis.

Propter publicarum fornicum licentiam honestæ virgines legum auxiliis præmuniri voluêre. Nequaquam recte facit, qui honesti civis filiam blanditiis eousque producit, ut invita vel volens ejus libidini succumbat.

Nemo ire quenquam publica prohibet via,
Dum ne per fundum septum facias semitam, *Dum*

Dum te abſtineas nupta, vidua & virgine,
Ama quod lubet.

Propter morum differentiam aliam legem præſcripſere Celſiſſimi Comitatus Zelandiæ Proceres, varioſque lubricorum ſchematum caſus cognoſcentes decreverunt, Edictoque præceperunt ut ancillæ ſe caveant à rigidis Dominorum telis, adeoque ſi ſe ſtuprari & imprægnari ſinant, ut ipſæmet ſauciæ teneantur ſolæ alimenta præſtare infanti. Iactantur itaque, quacunque ratione poſſunt, ſartrices & lotrices, videbunt ſe infra legum auxilium poſitas. ſolent enim albæ gallinæ filii nobileſque pueri concubia nocte, flore Liberi patris haud leviter adſperſi, domum venire, adeoque ne tunicam palliumque pertunderent, aut nocturnis ſomniorum interpretamentis polluerentur, haud perfunctorie cum puris ancillis fortiter facere. Ne itaque ſecutulejæ mulieres unius noctis tactu omnia venderent, fruenturque votis uſque ad in-

Lege ſodes Beerii Deciſion. 299. 2.

invidiam felicibus. Invigilavit itaque pudicitiæ honestarum ancillarum Legislator, ne nimis temere obscœni obsequii necessitate dominis suis præsto sint. Plerumque enim veneficæ occasionem improbam captantes, solebant spissius patrisfamilias filium basiare, & pertracto vasculo inguinum pondus sollicitare: O Domine! belle, inquit cosmeta, cras in promulside libidinis sponsæ tuæ militabit hic muto! Ille itaque hilarior factus post hanc pollicitationem (ne frigidior hieme Gallica factus videretur) consurrexit ad officium nuptiale, eamque probe subagitavit. Nolitote credere, me sententias, id est, vitrea fracta, & somniorum interpretamenta vobis venditare, ecce aliquam strophamm inveniam agamque causam vestram. Multo turpior Gentili hic esset, hercule, qui sponsaliorum prætextu deciperet ancillam honestam. Væ captiosis Sycophantarum strophis! væ versipelli astutiæ! Adeoque si sapere velitis, ne tam facile nuptia-

rum futurarum augurio puellas baſiis inconditis inquinate : neque vos virgunculæ tam cito cervicem alicujus invadite , nec non repugnanti puero innumerabilia oſcula date. Dives enim ubi appellat pauperem , altera manu fert panem , penem oſtentat alterâ. Quæcunque ſe ultro offert Studioſo aut militi aut pictori , me Dius fidius cenſetur præceps conſentire in ſtuprum. Quapropter recte Berlichius concludit Studioſum ſtuprantem lotricem ancillamve non teneri pœna ſtupri. Zelandiæ Ordinum edicti æquitas legum Romanarum auctoritate ſuffulta eſt *L.* v. §. 4. *D. de lib. agnoſ.* & §. 14. *ibid.* nec non *Auth. ex complexu Cod. de Inceſt. Nupt.* Convenit & cum jure Friſico, *L.* 1. *Ordonant. & ſtatut. T.* 4. §. 2. Ita tamen (ut mentem meam probe percipiatis) ut ſtuprator, ſi ſub matrimonii nomine fidem dederit , teneatur promiſſis ſtare. Denique ut caſte & cate omnia fiant , non ſufficit nudis pactis (ſine ſcriptura , teſte , aut ſigno, vel

4. *Concl.* 38. *n.* 82.

Carpzov. q. p. 2. Prax. crim. q. 68. *n.* 91. 100.

Sed ſi nil dedimus, igitur ſi-

vel denique arrhis) arduum hunc campum ingredi: nam tædas conjugii plerumque prætendere solent, ut hoc nomine culpam protegerent Ancillarioli: *in pectore vocem, Verba sua fraustra viribus orbata tenes.*

Conjugium vocant, speciosaque nomina culpæ
Imponunt.

Simplex hæc pollicitatio verba honorifica & curialitatis redolet, ex quibus nulla nascitur obligatio. *arg. L.* VIII. *D. de O. & A.* dum magis adulatoria quam obligatoria censentur in Jure. *Mant. l. 2. T. 4. n. 48. Facit & Bocrii D. 53. n. 37.* Curia novit jus, quandoque jubet ut stuprator alimenta infanti solus præstet, juxta *L.* IX. *Cod. de Patr. potest.* præcipue si defloratæ egens sit arg. *L.* V. §. 2. *D. de agnosc. & alend.* Sed demus infelicibus dimissionem: cum itaque stuprum non committatur in ancillam *L.* XXIX. *C. de Adulter.* neque adulterium in mulierem servo junctam Levit. XIX. 20. multo minus in meretricem, quæ nundinato pudore deducta in fornicem, obscœni quæstus gratia, se subigi patitur. Has non fors humilior *Tessaur. Decis. 3. Surd. q. 14. de Alimen. Grot. L. 3, 35.* *L. 6. §. 1. D. ad L. I. Adul.*

tantum damnavit, sed & vitæ vilitas & proculcatum matronæ nomen infra legum curam posuit. Nec injuria apud Comicum Parmeno: *Quis unquam pro mœcho vidit in domo meretricia prehendi quemquam? Non est flagitium adolescentulis scortari. Verum id vitium ego nunquam decrevi esse adolescentiæ, nam id omnibus innatum est.* Et Reipublicæ Romanæ Consul M. T. Cicero: *Si quis est qui meretriciis amoribus juventuti interdictum putet, est ille quidem valde severus.* Diogenes auctor erat adolescentibus, ut subinde intrarent εἰς πορνεῖα, ut discerent, quantum different τὰ τίμια τῶν ἀναξίων. Cato apud Horatium:

in Eun.

Andr.

De fœnor. trap. p. 1. 26.

Nam simul ac venas inflavit tetra libido,
Huc juvenes æquum est descendere, non alienas
Permolere uxores.

Meretricio more se prostituentem impune cognoscere licuisse tam in Oriente quam Occidente testatur ὁ πάνυ Salmasius. Publicatæ pudicitiæ nulla succurrit Lex.

Ne Lex Julia te notare possit:

Non

Non nubis, Proculina, sed fateris.

Apud Batavos & Zelandos nomina sua non solent profiteri apud Ædiles probrosæ, sed passim in media Suburra & Summœnio, quin & tota urbe vagantur. Adeo ut puellæ quæ in lupanari versantur, vicem prostitutæ apud nos obtineant, & quæ in suspectæ pudicitiæ caupona potantibus ministerium præbet, præsumitur meretrix. Si itaque præter naturam infeliciter impræg netur, ipsa sola infanti procurabit alimenta, quia certum patrem demonstrare nequit. Non minus arduum quam lubricum dictu, quænam meretricis nomine salutari dignetur. Amasiæ, clandestinæ, desultoriæque multæ dantur equæ quæ omnes tamen honestæ censentur, donec contrarium probetur, monentibus Practicæ disciplinæ Duumviris Mascardo atque Menochio.

l. 43. §. 9. R. N. adde 22. C. de Adult.

de Prob. v. 3, 14. 20. l. 6. Præs. 81, 1.

Verum enim meretrix fortunati est oppidi simillima,
Non potest suam rem obtinere sine multis viris.

L. 43. § 1. D. R. N. L. 12. C. ad L. Jul. Meretrix est quæ palam, passim & indistincte sine delectu se cuivis petenti prostituit.

Pace loquar Veneris.
Stat meretrix cuivis mercabilis ære,
Et miseras jusso corpore quærit opes.

Sed ne me putes approbasse schedium jurisCanonici & Glossarum fatuitatem, ipse eam meretricem statuo, quæ uni quæstus gratia se stuprandam locavit. Cov. Sponsal. 2. p. c. 8. 11. Gom. L 62. Men. arbit. L. 2, 201, 7. Masc. 1066, 4. Suffragantur Covarruvias, Gomesius, Menochius pariter ac Mascardus. Ulpianus dixit, *quæ uni & alteri:* quod L. Valla de *duobus* interpretatur. Meretrix ex re nomen habet, quod meretur mercedem: *een hoer*, *die haer verhuert om een steeck-penninck:* Nisi velles ab hora *huer*, nam Nonariæ ad clepsydram prostabant. Artem arte potius illudite puellæ:

Quæ apud Ovidium, Nec pretium stupri, gemmas, aurumque popposci: Turpiter ingenium muntera corrumpunt.

Sperne voluptates, nocet empta dolore voluptas.
Parcite formosæ pretium pro nocte pacisci,
Non habet eventus sordida præda bonos.

Cur

Cur mihi sit damno, tibi sit lucrosa voluptas,
Quem socio motu fœmina virque ferunt?

Quid est paralytica, ecquid tibi in partu aut in mortis agone aut juratæ fidem habendam putes? minime. Neque enim temere credendum fallaciis incrustato sexui, modo inficietur reus. Actrice non probante absolvitur reus. Lege sodes Grotium L. III. c. 35. Isag. arg. L. III. §. 1. D. ad SCt. Syllan. & L. x. D. de testib. nisi forte per occultum murmur temere confessus fuerit ea, quæ clam nocte fecerit, *Christin. ad ll. Mech. T. 18. 5. & Grotius*

Lascivam tota possedi nocte puellam,
Cujus nequitias dicere nemo potest.

tum proculdubio tenetur ad alimenta aliaque non pauca. Quid debent læsæ facere, ubi rei ipsimet ad pœnam confugiunt & pupæ norunt, nisi necdum ære lotæ fuerint. Econtra si certo pretio saginatum lupæ corpus rore spirituali impleverit, non tenetur postea conceptum agnoscere pro suo. Denique *L. 24. R. N. Berlich: 68.*

si ultro se obtulerit honesta virgo, & sub nuptiarum spe se præbuerit, posteaque alios (ut Julia Augusti filia, quæ nunquam nisi navi plena tollebat vectores apud Macrobium) admiserit, cadit jure suo. Vides? ex actu virginis mores colligo, & quum prægnantem vides, quid cogites, scio. Sive ergo dejeret & pejeret in partu se certum patrem demonstrare posse, sive quod humanius est, sponsaliorum gloria magis quam nuptiarum pruritu illectam, nihili fiet, dum quæcunque sordibus calent, Studiosos altius cinctos sic traducere possent. Neque enim prostitutæ perfrictæque fronti, quam jus infamem dictat, fides habetur. Denique omnem in propria re testimonii facultatem jura submovent. Licet moribundo spiritu in agone affirmaverit, tamen morienti in præjudicium tertii non creditur. Saltem non meretrici patulæ sunt præbendæ aures. Licet clamitet,

Dissentit Grotius.

V. Max. 7. 7. l. 4. §. 3. de cond. ob turp. cauf. L. 10. C. de testib.

Perii Dec. 209. & Everh. 173. 32.

Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat,

An-

Ante pudor quam te violem, aut tua jura resolvam.

tanto minus credendum Veneficæ, quoniam audaci hac devotione pudorem modo excusserit.

Quæ semel ejecit attrita de fronte pudorem,

illa postea tanto facilius (iram enim à crimine mutuatur) se orco sponde- bit & diris devovebit. tanti facit jus- jurandum ac Delida detritas Samsonis crepidas. *Sy soude wel sweeren om een worst dat het varcken gortich was.* Vi- derint itaque puellæ, quæ cruciatus vestigia extra legitimum matrimonii nexum osculentur. Dissortem libidi- nem longioribus logis indicare penu- ria temporis negat. Placuit consilium, ut Reo parato potius deferatur jusju- randum, ut se purget. Multo minus ultimus palpitator, qui prægnantem inequitavit, tenetur alere antea sus- ceptum. Lex summo jure decidit; ut ipsa secutuleja (cujus tamen venter rugarum crimine carere solet, neque enim crebro completur,

Mulieres audaciter jurant Plaut. & Naso *Nec, si quem fallas tu peje- rare timeto Scilicet æ- terni falsum jurare puel- lis Dî quo- que concu- dunt.*

Grot. man. 3, 35.

Nattæ Cons. 205. n. 1. v. 1. Gail. 2. Obs. 97. n. 12.

Esse meras tricas meretrices haud male dixti,

Scorta tamen raras in cute τείχας habent.)

spurium nutriat. Damnum enim quod quisque sua culpa sentit, sibi & non alii imputare debet. Neque volenti fit injuria. Consulesis Mejerum ac Taborem *in collegio Argentoratensi*. Matrem itaque cogemus spurios alere, sancit Lex §. 4. *D. de lib. agnosc. & alend.* Imprægnator liberatur ab alimentatione, si alium stupratorem indicare poterit; quin & à dotis datione, puerperii expensis alendoque partu absolvendus. videbis apud D. Brouwer suffragantium JCtorum sententias.

Alex. Cons. 157. n. 1. Tessaur. Dec. 3, 4.

L. 1. c. 26. n. 52. de jure Connub.

Cui populus pater est, non habet ille patrem.

Vulgo autem conceptus est, qui ex ea natus est, quæ se plurium libidini prosternit. L. XXIII. D. *de statu homin.* Cæterum scis quid ego cogitem, scortum scorteum:

Dî tibi dent, nudosque lares inopemque senectam

Et

Et longas hyemes, perpetuamque sitim.

§. XIII. Ipsa virginitatis commendatio jure meritoq; omnibus maritis acceptissima est. Hippomenes Athenienſium tyrannus filiam meretricem equo alligavit, qui omni pabulo destitutus, tandem puellam dilacerabat. Augustus Julias filiam ac neptem (cum qua Ovidius stupri consuetudinem habuit, ita ut eodem anno cum ea nepte relegatus fuerit) adulterii famosas execrabili exilio mulctavit. Attilius Philiskus & Aristodemus, nec non Pontius Aufidius sanguine filiarum, quæ florem suum delibare permiserant, injuriæ familiæ suæ parentarunt. Sola enim virginitas est, quæ semel accepta reddi nequit, hæc sola apud maritum ex rebus dotalibus remanet. Quapropter apud Athenienses castus sacerdos virginem & civem ducere jubebatur. Pontifici Maximo ne viduam quidem uxorem ducere rite & juste permittebatur, ita nec minoris subsellii sacerdoti non cataclistam meretricem, non de-

Latius hæc probavi in Apologetico Libello.

Levit. 21, 14.

Lev. 21, 7.

defloratam, nec repudiatam, aut prophanam (ſervam nempe captivam, cauponariam, ſtabulariam) legitimo matrimonii nexu ſibi devincire fas. quia ut ipſe Chriſti typus, ita ejus uxor eccleſiæ ſimulachrum. Qui meretricem, mimam vel ſcenicam duxerit, non ſinitur eſſe Presbyter, Epiſcopus aut Diaconus. Quod ſi exemplis vis quoque probari memoratum, ecce Deus Iſaiæ caſtis verecundiſque impertitur gnomis. *Sume tibi librum grandem, & ſcribe in eo ſtylo hominis, velociter ſpolia detrahe, cito prædare.* Ducere virginem jubetur Iſaias in typum futuri myſterii, conceptioniſque Mariæ. Ad hanc elucidationem me ultro admovi, & puto Eſaiæ effata correſpondere Oſeæ admirandæ ſententiæ: ut itaque germanum ſenſum ordinem, timidiſſimo ſtylo textus verba in partes citabo. Dixit Dominus ad Oſeam: *Vade, ſume tibi uxorem fornicationum, & fac tibi filios fornicationum: quia fornicans fornicabitur terra à Domino. Et abiit & accepit Gomer filiam Debelaim,*

Joſeph. l. 3. c. 10. Antiq.

Can. Apoſt. c. 18. adde c. 17. & 61.

Jeſa. 8. 1.

Lege Epiphanium Hær. Ebion.

Hoſ. c. 1.

&

& concepit & peperit ei filium. Nolito ergo mirari rem, primo intuitu absonam, sed sequestrare paulisper mentem, donec alia opera mea legere fruique datum erit. Simus nunc virginum corollis contenti. Puellæ, quibus freta ætatis efferveſcere incipiunt, turgentisque caudæ verbera sufferre valent, exponant nomina virginitatum. Non Veneri pupas date, bullasque succinctis laribus donatas suspendite, aut capita strophiolo cingite, nec Fortunæ Virili vosmet supplices totas quantasque commendate, sed vosmet probe peculiato juveni mancipate, eique religioso sacramento devincite. Cum pudor ubique vestitur, & membra completa sunt, proterva fronte petite legitimum maritum, tum immitis uvæ cupidinem tollentibus nullus invidebit. Compar gaudeat jugo, nam sine compare nulla subsistit virgo. Ne sis ἄωρος nec ὑπέργαμος, non adolescens mulier, sed adolescentula, sincera & innocens, nondum ætate integra & ex-

exoleta : tum venuſtiores gratioſioreſque eſſe ſoletis: Tum necdum infamatæ, necdum delatorum calumniis dilaceratæ, ſed honeſta liberalique facie, corpore ſolido & ſuccipleno miſericordia & omni favore dignæ
Jeſa. 4. 1. eſtis. Quin & illud mecum reputo Virginitatem olim fuiſſe probroſam, Supremumque legiſlatorem ne hilum de virginitate mandaſſe, ne conjugium videretur nauci habere, conſcientiiſq; infirmioribus religionem injicere, aliquid mandando, quod ad regnum Dei obtinendum, non eſſet neceſſarium. Iſtud mihi crede, præterquam quod non ſum jurgioſus, dico veram virginitatem eſſe thorum caſtum. Luxuria enim humanæ fragilitati vernacula eſt: frugi, ſobria, caſta licet videaris, mi blanda, tamen ureris.

Eſt mollis flamma medullas.

Accede itaque ad hunc ignem, incaleſces plus ſatis. Quid iſtic, inquam, eſt, mea feſtivitas, cum ſim paratus vel uno baſiolo interim recreatus ſuper iſtum ignem porrectus aſſari.

Præ-

Præstat itaque nubere quam uri, & amore ardens aspera duræ mentis incendia pati. Apostolus equidem videtur asceticam vitam iis, quæ donum contimentiæ habent, persuadere: verum addit, *Ego tibi dico, non Deus.* Nimirum ipse viduus alloquitur eos, qui secundis nuptiis se devovere studeant. Multa fides & castitas exigunt, quæ extra publicas sunt tabulas. 1 Cor. 7, 9.

Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.

Existimabant Quirites hanc, quæ post depositæ virginitatis sarcinam, multorum matrimoniorum experientiam haud declinaret, perditæ intemperantiæ cymbalum esse. In Ara Pudicitiæ, à Virginia exstructa, non nisi spectatæ pudicitiæ matronæ, & quæ uni viro nuptæ fuissent sacrificandi jus habebant. Audi Imperatoris oraculum: *Pudica Matrona nunquam præterquam semel nubit.* Nisi tamen viduæ sint etiamnum nubiles, juvencæ & indomitæ libidinis, consultius erit novis nuptiis tentiginem sopiri. Quicunque do- l. 3. §. 1. c. de sec. N.

domum fundare & fulcire familiam nititur, quærat uxorem cum Afranio, firmamentum familiæ suæ, & sciat abesse ab iis lustris ingenuum procul. Ita vernanti ætate nuptias fecit Seneca: *Duxi uxorem mature, semper dilexi, quod ad omnem me fabulam tutum præstitit.* Naso:

L. 2. Contr. 7, 8.

L. 4. El. 9.

Pene mihi puero nec digna nec utilis uxor
Est data -

Plutarchus vocat matrimonium *requiem portumque salutis.* quia in nullam fabulam incidisse haud leve lucrum. Claudianus de Honorio:

Hinc fuit ut primos in conjuge disceret ignes,
Ordirique virum non luxuriante juventa,
Sed cum lege tori, casto cum fœdere vellet.

Agmen ducunt Panegyristæ ad Constantinum effata: *Quo enim magis continentiam patris æquare potuisti, quam quod te ab ipso fine pueritiæ, illico matrimonii legibus tradidisti, ut primo adoles-*

lescentiæ ingressu formares animum maritalem, nihil de vagis cupiditatibus, nihil de concessis ætati voluptatibus in hoc sacrum pectus admitteres. Ante legitimos thoros vaga solet esse prætextatorum vita, meretriciis amores nuptiis conglutinans. itaque

Ὡραῖος δὲ γυναῖκα τὸν ὄπιν οἶκον ἀγέσθαι, Hesiodus. ἔργ. καὶ ἡμ. β.

Μήτε τριηκόντων ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων.

Μήτ' ὀπτηεὶς μάλα πολλά. γάμος δέ τοι ὥρην ἕκτος.

Ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβῴη, πέμπτῳ δὲ γαμοῖτο.

Παρθενικὴν δὲ γαμεῖν, ὥς κ' ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς.

Maturus autem uxorem tuam ad domum ducito,

Neque triginta annis valde multum deficiens,

Neque superans multum: nuptiæ vero tempestivæ hæ.

Mulier autem quatuor annos pubescat, quinto nubat.

Virginem vero ducito, ut mores castos doceas.

Rectius Apulejus: *Flos ætatis duodecimi anni nuptialem virgini diem flagitat.*

Eccl. 42. Super filiam luxuriosam confirma custodiam, ne inimicis tuis ansam præ-

L. 9. beat opprobria vibrandi. Martianus Capella:

Hesperus intactam serves licet usque puellam,
Nuptam videbis, Phospore,
Nec matris lacrymæ, pressi nec viribus ungues
Nexus valebunt rumpere.

Comicus: *Color verus, corpus solidum & succiplenum, anni sedecim flos ipse.*

L. 10. D. Nupt. Puellæ anno XII virum pati posse statuit jus nostrum.

Tum matura viro, tum plenis nubilis annis.

Quæritur cur maturiores biennio fœminas quam mares nuptiis se agglutinare sinant leges? Respondet proletarius: *quia mala herba citius crescit quam bona.* Ergo frivolum dicaculum non ruina terra potuit hau-

ri-

rire? non iratum etiam innocentitibus mare? si enim puella sit herba mala, oportet itaque ut ipse, ex ea productus, pejor sit fructus. Opus muliebre in ergastulo faciat effœminatus, qui tanquam togæ virilis stolam sumpsit, qui ne vir esset à matre persuasus est. Horus apud Macrobium contendit quovis pignore virgunculas esse calidiores, econtra Symmachus eas frigidiores dejerat. Aristoteles itidem debiliores frigidioresque puellas viris asserit, Hippocrates calidiores jactat: Et cui non dictus Hylas puer? cum qui ingenio cedere velit, rarus erit. Præterquam quod legislator noster activæ Veneri plures attribuat annos, eosque seros & inexhausta pubertate conspicuos; militat & altera apud Comicum ratio:

Quippe forma impulsi nostrâ, nos amatores colunt;
Hæc ubi immutata est, illi suum animum alio conferunt.

Argute mecastor ab Everardo à Middelburg dictum, *fœminas earum re-* Conf. 162. n. 14.

rum esse, quæ servando servari nequeunt.

Macrob. l. 1, 6. Næ illæ sunt fortunatæ, quæ cito nubunt, quippe propter votorum festinationem maturius biennio fœminæ quam pueri legibus liberantur. Puellæ etiam maturius operis suis victum quærere quam pueros constat: unde in alimentis legatis fœminæ debentur ad annum XIV, mari ad an. XVIII. discrimen quadriennii luculentum. Puellæ noctes atque dies nihil aliud quam nuptias meditantur & somniant, & tamen verecundæ ad earum mentionem pulchro suffunduntur rubore.

Θυγάτης ὑπήγαμος, κἂν ὅλως μηδὲν καλῇ,
Διὰ τὴν σιωπὴν πλεῖστα περὶ αὐτῆς λέγει.

Quanquam fileat passim puella nubilis,
Silendo multa solita est intra se queri.

Si itaque timida puella, impolluti corporis integritatem professa, in capillo existens, osculum præbeat pudibundè

an-

annuatque modestè proci petitioni, censetur consentire. Amoris vehementia patris reverentiam vincit. Matura & tempestiva ὡρεία apud Aristinætum, *dimidiam reliquit vocem ultimam, in qua nuptiarum mentio, quas etiam aliis loquentibus erubescunt honestæ virgines.* & Cariclea apud Heliodorum, modeste ad procos: *Magis decebat meum fratrem Theagenem pro me loqui, quam mecum viros verba facere.* Adeo impotenti multæ sunt animo, ut præter civium morem atque legem & sui voluntatem patris & matris studeant habere virum, idque spissim summo cum probro.

L. 12. D. de Sponsi. L. 16. C. de donat. ant. nupt.

O! lasciui nubite C.!

Catull.

Virginitas non tota tua est, ex parte parentum est,
Tertia pars matri data, pars data tertia patri,
Tertia sola tua est.

Nisi adulta, menstruâ virgine Luna defatigata, noluerit diutius cum feroci ætatis fervore luctari, sed tremendam virginitatem, xxv annis nubilem,

primis ominibus jugare voluerit, tum sine parentis consensu virgineo metu turbata, nubere poterit, neque à patre exheredari. Cum res peragi inter parietes nequit, postulatum matris tutorumque Magistratus exaudiat. Cum tamen nusquam libertas tam necessaria sit, quam in matrimonio (nam quis alieno animo amare posset) ideo prius communicatum oportuit cum filia.

Stultitia est pater venatum ducere invitas canes:
Hostis est uxor, quæ invita ad virum nuptum datur.

Plutarchus in Ἐρωτικῷ, Ausonius in *Cupidine crucifixo* multa infelicis exitus exempla, quorum nuptiæ coactæ, congerunt.

Ah miser
Quanta laboras Charybdi
Digne puer meliore flammâ.

Collige Virgo rosas dum flos novus, & nova pubes.

Cum omnis tibi crescit pubes, & in ætatis flore menstrua purgari incipiunt, tum integra tua ætas sine corti-

ce

ce natabit. Consonis itaque votis Cytheream fatigate matrem, ut vagans ejus natus acriores accendat faces, quarum ab æstu incendantur digni vobis proci: tum licitum ipsis carpere virgineum florem, libare genas, niveasque tractare mammillas, dilectasque socias arctis complexibus stringere, & in thalamis sic strenue maritorum res agere, ut post novies transacta redeuntis Phœbi cornua, utribus exurgant non inficiandi parentibus liberi.

Atque utinam hærentes sic nos vincire catena
Velles, ut nunquam solveret una dies.

Cum maritis vivere amatote, cum ipsis obitote lubentes, nec ferat ulla dies ut fribusculis sopiatur castus amor, sed annate, perennate multa per lustra, feliciter.

Felices ter & amplius
Quos irrupta tenet copula, nec malis
Divulsus querimoniis

Suprema citius ſolvet amor die.

Audiamus & Martialem de nuptiis Pudentis & Claudiæ, quorum meminit & Gentium Doctor.

2 Timoth. 4, 21.

L. 4, 13.

Claudia Rufe meo nubit peregrina Pudenti;
Macte eſto tedis, ô Hymenæe, tuis,
Tam bene rara ſuo miſcentur cinnama nardo,
Maſſica Theſeis tam bene vina favis.
Nec melius teneris junguntur vitibus ulmi,
Nec plus lotos aquas, litora myrtus amat.
Candida perpetuo reſide Concordia lecto,
Tamque pari ſemper ſit Venus æqua jugo.
Diligat ipſa ſenem quondam: ſed ut illa marito,
Tunc quoque cum fuerit, non videatur anus.

Plura exigua, in quibus & commoda latere poſſent, ſuperſunt: ne tamen in vepretis hæreat humanioribus ſuc-

cis

cis madefactus lector, multa ex Brissonio, Hottomanno, Stuckio, Bulengero, Casalio ac Rosino in rei augmentum vindicata, refutari novisque signis emendari, selectisque priscorum rituum dapibus augeri possent, Vestalium sacrata à Guthero ac Sylvio exantlata explicari, Uxorum jura, mulierumque privilegia, virginum viduarumque fori prærogativam, Senatusconsulti Vellejani adyta, à Carpzovio, Wibelio, Tuschio, Covarruvia, Tholosano, Fontanello, Molinæo, (taceo reluctantium Syllogismorum contrarietates à Cujacio, Fabrotto, Balduino, Connano, Corrasio, Zoanetta, Pancirollo, Tiraquello, Mornacio, Vinnio, Brouwero, Hubero, Arnisæo, Petro Fabro, nec non Tabore motas & enervatas) Sarmienta, Mantica, Mascardo, Menochio, Tepatio, Trentacinquio, Mevio, Christinæo, Berlichio, Chassanæo, Argentreo, Brunemanno, Nevio, viris ut egregiis, sic undecunque doctissimis diu observata & elucu-

brata, quorum vineam, messem & olivetum inspicere non vacat. Absolutis nunc feriis, ori loquendi rubiginem summovere oportet. Ilicet. Si interim laxat libertas & animus, studebo juvenili manu laborem proquiritatum tentare: Scilicet *Romanorum Tribunal* levato intrabo velo. Interim hæc si tibi placent, si non ignavum, saltem quietum fovete, si displicent, delenti ignoscite. Nolo semper idem costum capiti suffundere, adeoque per fidem virginariam grato hausto charta virgo, Petronii sale & papavere condita, vos perluat. Irrigamini itaque.

Inveniet quod quisque velit: non omnibus unum est
Quod placet: hic spinas colligit, ille rosas.

Macrob. 6, 4. S. Hæc est studendi ratio, *æmulari ea, quæ aliis probes, & quæ maxima inter aliorum dicta mireris, in aliquem usum oportuna derivatione convertere. Ita fecit Ovidius, quod in aliis Virgilius fecerat, non surripiendi causa, sed palam*

Seneca in Suasor.

lam imitandi, hoc animo ut vellet agnoſci.

Τὰς ἀγαθὰς ἄλλος μάλα μέμφεται,
ἄλλος ἐπαινεῖ,
Τῶν δὲ κακῶν μνήμη γίγνεται ἡδεμία
Παρθενίῳ τεχεῖν.

Typothetarum ſphalmata, quæ per abſentiam Auctoris irrepſerunt, æquus Lector hoc modo emendabit.

Pag.	lin.	
2.	16.	avertatur.
3.	7.	furiente.
	9.	cryptam.
4.	14.	eſuriant.
5.	13.	præbent.
6.	15.	mucida.
9.	15.	implicuitque.
11.	10.	Veſtalem.
38.	20.	ψυχὴ.
44.	14.	temulenta.
	19.	aſſeclis.
46.	21.	nugivendulos.
50.	13.	carnocartilagineæ.
55.	7.	prunas.
56.	24.	perpenſis.
89.	1.	adoratur.
	3.	cœleſtis.
94.	14.	oſculaque.
97.	15.	βομβύκινον.
100.	11.	contenti.
103.	6.	coccinea.
	22.	adorentur.
107.	6.	ποίησιν.
120.	18.	decet.
129.	1.	laſſaret.
133.	7.	ornare.
136.	16.	τὸν.
170.	1.	docerent.
174.	8.	Roxane captiva.

Peligne gentes Gloria Naso Eques Rom.

JUsta precor: quæ me nuper prædata puella est,
Aut amet, aut faciat cur ego semper amem.
Ah! nimium volui. tantum patiamur amari.
Accipe qui pura norit amare fide.
Non mihi mille placent: non sum desultor amoris,
Tu mihi si qua (fides) cura perennis eris.
Non est certa tamen quæ forma irritet amores.
Centum sunt causæ, cur ego semper amem.
Sive aliqua est oculos in me dejecta modestos;
Uror: & insidiæ sunt pudor ille meæ.
Sive procax aliqua est; capior, quia rustica non est,
Spemque dat in molli mobilis esse toro.
Aspera si visa est rigidasque imitata Sabinas;
Velle, sed ex alto dissimulare, puto.
Sive es docta; places raras dotata per artes:
Sive rudis; placita es simplicitate tua.
Est etiam, quæ me vatem, & mea carmina culpet,
Culpantis cupiam sustinuisse femur.
Molliter incessit; motu capit. altera dura est:
At poterit tacto mollior esse viro.
Hæc quia dulce canit, flectitque facillima vocem,
Oscula cantanti rapta dedisse velim.
Hæc querulas agili percurrit pollice chordas:
Jam doctas quis non possit amare manus?
Candida me capiet: capiet me flava puella:
Est etiam fusco grata colore Venus.
Seu pendent nivea pulli cervice capilli;
Leda fuit nigra conspicienda coma.
Seu flavent; placuit croceis Aurora capillis:
Omnibus historiis se meus aptat amor.

Me

Me nova sollicitat, me tangit serior ætas:
Hæc melior specie corporis: illa sapit.
Denique quas tota quisquam probet urbe puellas;
Noster in has omnes ambitiosus amor.
Quot cælum stellas, tot habet tua Roma puellas:
Mater & Æneæ constat in urbe sua.
Sive cupis juvenem; juvenes tibi mille placebunt:
Cogêris voti nescius esse tui.
Seu te forte juvat fera, & sapientior ætas;
Hoc quoque (crede mihi) plenius agmen erit.
Spectatum veniunt, spectentur ut ipsæ:
Junge tuum lateri, qua potes, usque latus:
Utque fit, in gremium pulvis si forte puellæ
Deciderit, digitis excutiendus erit.
Et, si nullus erit pulvis, tamen excute nullum;
Quælibet officio causa sit apta tuo.
Parva leves capiunt animos: fuit utile multis;
Pulvinum facili supposuisse manu.
Profuit & tenui ventos movisse flabello,
Et cava sub tenerum scamna dedisse pedem.
Pallia, si terræ nimium demissa jacebunt,
Collige, & immunda sedulus effer humo.
Protinus officii pretium, patiente puella,
Contingent oculis crura videnda tuis.
Prima tuæ veniat menti fiducia, cunctas
Posse capi; capies, tu modo tende plagas.
Fœmina quam juveni blande tentata repugnet,
Hæc quoque, quam poteris credere nolle, volet.
Utque viro furtiva Venus sit grata puellæ,
Vir male dissimulat: tectius illa cupit.
Vim licet appellent, grata est vis ista puellis,
Quod juvat, invitæ sæpe dedisse volunt.
Quæcunque est subitâ Veneris violata rapinâ,
Gaudet, & improbitas muneris instar habet.
At, quæ cum cogi posset, non tacta recessit,

Ut

Ut ſimulet vultu gaudia, triſtis erit.
Vim paſſa eſt Phœbe, vis eſt illata ſorori:
Et gratus raptæ raptor uterque fuit.

Si plura cupitis, per ſubſecivas ſub-
inde horas pervolvite
Ovidium.